ਆਇਲ ਅਤੇ ਨੈਚੁਰਲ ਗੈਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ.

ਬਨਾਮ

ਐਫਕੋਂਸ ਗੁਨਾਨੂਸਾ ਜੇ.ਵੀ.

(ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 05 ਆਫ 2022)

ਅਗਸਤ 30, 2022

ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਕਾਂਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.

ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ, 1996 – ਧਾਰਾਵਾਂ 11, 31, 31ਏ, 38 ਅਤੇ 39 – ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ – ਮਧਿਆਸਥਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ – ਕੀ ਮਧਿਆਸਥਾਂ (ਅ) ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਇਕਤਰਫਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ –ਕੀ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ “ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਦਾਵੇ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਜੋੜ ਹੈ – ਕੀ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 6 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਰੁਪਏ 30,00,000 ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਕੇਵਲ ਫੀਸ ਦੀ ਵੇਰੀਏਬਲ ਰਕਮ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ – ਕੀ ਰੁਪਏ 30,00,000 ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਇੱਕ ਕੁੱਲ ਫੀਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਹਰੇਕ ਮਧਿਆਸਥ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ – ਫੈਸਲਾ: ਮਧਿਆਸਥਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਇਕਤਰਫਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਧਨਯੋਗ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਇਕਤਰਫਾ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਪਾਰਟੀ ਆਟੋਨੋਮੀ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਇਨ ਰੇਮ ਸੂਆ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਮਧਿਆਸਥਾਂ ਆਪਣੇ ਨਿਜੀ ਦਾਵੇ ਬਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਬਾਰੇ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 31(8) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 31ਏ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਖਰਚੇ (ਸਮੇਤ ਮਧਿਆਸਥਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਖਰਚੇ) ਦਾ ਬੰਟਵਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 38 ਅਨੁਸਾਰ ਜਮਾਂ (ਖਰਚਿਆਂ 'ਤੇ ਅਗਾਊ) ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ – ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਖਰਚਿਆਂ ਜਾਂ ਜਮਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮਧਿਆਸਥਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਖੋਜ ਕਰਦੀ ਹੈ (ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਥਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ), ਇਹ ਮਧਿਆਸਥਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ – ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੇਵਲ ਜਮਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਇਨਾਮ 'ਤੇ ਲੀਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਬਕਾਇਆ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਧਾਰਾ 39(1) ਅਧੀਨ – ਪਾਰਟੀ ਮਧਿਆਸਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁਖ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫੀਸਾਂ ਬੇਤੁਕੀਆਂ ਹਨ ਧਾਰਾ 39(2) ਅਧੀਨ – ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ “ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਦਾਵੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕੁੱਲ ਤੌਰ 'ਤੇ – ਨਤੀਜਤਨ, ਮਧਿਆਸਥਾਂ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਫੀਸ ਦਾ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਫੀਸ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਵੱਖ ਵੱਖ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਦੋਵਾਂ ਉੱਤੇ, ਜਦੋਂ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਫੀਸ ਸਟਰਕਚਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ – ਸੀਲਿੰਗ ਹੈ ਰੁਪਏ 30,00,000 ਦੀ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 6 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੈ ਬੇਸ ਰਕਮ (ਰੁਪਏ 19,87,500) ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਵੇਰੀਏਬਲ ਰਕਮ ਦੇ ਜੋੜ ਨੂੰ – ਨਤੀਜਤਨ, ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਫੀਸ ਹੋਵੇਗੀ ਰੁਪਏ 30,00,000 – ਇਹ ਸੀਲਿੰਗ ਹਰ

ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਧਿਆਸਥ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉੱਤੇ ਜਿਥੇ ਇਹ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਧਿਆਸਥਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ – ਇੱਕ ਇਕੱਲਾ ਮਧਿਆਸਥ ਨੂੰ ਇਸ ਰਕਮ ਦੇ ਉੱਤੇ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਧਿਕ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ ਨੋਟ ਅਨੁਸਾਰ।

ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਕਾਨੂੰਨ – ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਵਿੱਚ ਲਾਗਤਾਂ ਅਤੇ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਸੰਕਲਪ – ਵੱਖਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਕਾਨੂੰਨ – ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਮਧਿਆਸਥਤਾ – ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਮਧਿਆਸਥਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ / ਦਿਸ਼ਾਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਤਤਕਾਲ ਸਾਲਸੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਸਾਲਸ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉਠੀਆਂ: (i) ਕੀ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ (s) ਇਕਪਾਸੜ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ; (ii) ਕੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵੇ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਸੰਚਤ ਕੁੱਲ; (iii) ਕੀ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 6 ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਵਿੱਚ 30,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੀਮਾ ਹੈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਸਿਰਫ ਵੇਰੀਏਬਲ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਫੀਸ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਰਕਮ; ਅਤੇ (iv) ਕੀ ਛੱਤ ਹੈ 30,00,000 ਰੁਪਏ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਸੰਚਤ ਫੀਸ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਹ ਹਰੇਕ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਫੀਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਆਯੋਜਿਤ:

ਪ੍ਰਤੀ ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ, ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਕਾਂਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਲਈ।

1.1 ਮਧਿਆਸਥ ਦੀ ਫੀਸ: ਕੁਝ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਉੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਾ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਧਿਆਸਥਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮਧਿਆਸਥਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹਨ, ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਿਧਾਂਤ ਉਭਰਦੇ ਹਨ: (i) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮਧਿਆਸਥ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ; (i) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਝਾਂਸੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਆਟੋਨੋਮੀ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਮਧਿਆਸਥ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਜਾਂ ਮਧਿਆਸਥਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ;ਅਤੇ (ii) ਕੁਝ ਸਾਲਸੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਧਿਰ ਵਿਚਕਾਰ. ਪਰ, ਅਜਿਹੇ ਇਰਾਦੇ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਲਸ(ਆਂ) ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰਨ ਜਾਂ ਇਕਪਾਸੜ ਸ਼ਕਤੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸ(ਆਂ) ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਫਾਰਮ. ਇਹ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ: (i)

ਵਿੱਚ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ; ਜਾਂ (ii) ਸਾਲਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਾ ਜਦੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਫੀਸਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ (iii) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਕੇ ਅਦਾਲਤ [ਪੈਰਾ 66 ਅਤੇ 67][720-C-F]

1.2 ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਸਾਲਸੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਦਾ ਗਠਨ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ. ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲਸੀ। ਦ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਸਥਾਗਤ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਵਿਗਿਆਪਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ। [ਪੈਰਾ 68][721-ਬੀ]

1.3 (i) ਗਾਇਤਰੀ ਝਾਂਸੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ, ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੈ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ; ਅਤੇ (ii) ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਹਨ ਦੀ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਹੈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਫੀਸਾਂ ਲਈ ਹਨ ਆਰਬਿਟਰਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਜਿੱਥੇ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (14) ਤੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਸਾਲਸ (ਸ) ਥੋਪਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਇਕਪਾਸੜ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਫੀਸ। ਅਜਿਹਾ ਇਕਪਾਸੜ ਨਿਰਧਾਰਨ ਫੀਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੈ ਸਾਲਸੀ ਦੁਆਰਾ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ. ਅੱਗੇ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਯੋਗ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕਪਾਸੜ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਬਾਰੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼। [ਪੈਰਾ 79][730-G-H; 731- ਏ-ਡੀ]

1.4 (i) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ; (ii) ਅਦਾਲਤੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਘੱਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ, ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਇਹ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸ ਵਸੂਲਣ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਹੈ ਮਾਡਲ ਫੀਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਬਾਈਡਿੰਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਨ. ਇਹ ਡਿਫਾਲਟ ਫੀਸ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। [ਪੈਰਾ 105][754-ਬੀ-ਡੀ]

ਵਿੱਚ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ

2.1 ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਉਭਰਦੇ ਹਨ: (i) ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਐਕਟ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸਮਾਂਸੀਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੰਦੋਬਸਤਾਂ ਅਧੀਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ; (ii) ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਐਕਟ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਲਾਗਤਾਂ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੱਖਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ: (a) ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ; (b) ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਵੱਖਰੇ ਮੁੱਦੇ ਉਭਰ ਸਕਦੇ ਹਨ; (c) ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ; ਅਤੇ (d) ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ; ਅਤੇ (iii) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ-ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਸੰਕਰਮਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਾਬਕਾ 'ਤੇ. ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਅਧੀਨ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਚ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਦੀ ਘਟਨਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਜਾਂ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵਾ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਹੋ, ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵਾ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਇਆ ਹੈ;(iv) ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਉਹੀ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਦਾਅ, ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਆਫ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਦਾਅ ਦੇ ਬਚਾਅ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ (v) ਜੇਕਰ ਦਾਅ ਰੱਦ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਸਵਤੰਤਰ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਦਾਅ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਨੂੰ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ, ਭਾਵੇਂ ਦਾਅ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ। [ਪੈਰਾ 117]

2.2 ਮਧਿਅਕਾਲੀਨ ਅਤੇ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਢਾਂਚੇ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਕਾਦਮਿਕ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਕਿਕ ਐਲਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੇ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ: (i) ਦਾਅ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਸਵਤੰਤਰ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹਨ; (ii) ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਇੱਕ ਦਾਅ ਦਾ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਦਾਅ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; (iii) ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਸਵਤੰਤਰ ਦਾਅ ਹਨ ਜੋ ਵੱਖਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਪਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇੱਕੋ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ (iv) ਮੂਲ ਦਾਅ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ। [ਪੈਰਾ 135]

2.3 ਮਧਿਅਕਾਲੀਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31(8), ਧਾਰਾ 31A ਅਤੇ ਧਾਰਾ 38(1) ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ: (i) ਮਧਿਅਕਾਲੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਾਅ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ; ਅਤੇ (ii) ਇਹ ਜਮ੍ਹਾਂ ਮਧਿਅਕਾਲੀਨ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਧਿਅਕਾਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਥਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਧੀਨ ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵੀ ਇੱਕ ਦਾਅ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਭਾਵ,

“ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ” ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਦਾਅ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਲਈ ਸਵਤੰਤਰ ਦਾਅ ਰਕਮਾਂ ਤੋਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਦਾਅ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲੇ ਤੋਂ ਸਵਤੰਤਰ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 136]

## ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਦੀ ਸੀਮਾ

3. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਐਲ.ਸੀ.ਆਈ.) 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਅਧਿਕ ਫੀਸਾਂ ਵਸੂਲਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਕ ਮਧਿਆਸੀ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਨੂੰ ਯਾ ਤਾਂ 30,00,000 ਰੁਪਏ ਜਾਂ 47,85,700 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੈ, ਤਾਂ ਘੱਟ ਰਕਮ ਚੁਣਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੋਵੇਗਾ। 2015 ਦਾ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੋਧ ਐਕਟ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਐਲ.ਸੀ.ਆਈ. 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 6 'ਤੇ ਦਰਜ ਰਕਮ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ 30,00,000 ਰੁਪਏ, ਬੇਸ ਰਕਮ ਅਤੇ ਵੇਰੀਏਬਲ ਰਕਮ ਦੇ ਯੋਗ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਵੇਰੀਏਬਲ ਰਕਮ 'ਤੇ। [ਪੈਰਾ 155]

## ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸੀਲਿੰਗ

4. ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 6 ਵਿੱਚ ਦਰਜ 30,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਪੂਰੀ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਫੀਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਨੂੰ 10,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਫੀਸ ਮਿਲੇਗੀ, ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਕਾਲਮ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ "ਮਾਡਲ ਫੀਸ" ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਜੀਬ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਵੇਗੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਰਕਮ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਹੋਵੇ ਕਿ 30,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਗਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਤਿੰਨ-ਮੈਂਬਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੀਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣਾ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇ ਉਹੀ ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ ਇਕਲੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਇਕਲਾ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੀਸ ਮਿਲਣੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਤਿੰਨ-ਮੈਂਬਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਰਕਮ ਦੇ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਹੁੰਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਸੰਗਤੀ ਕਲਪਨਾਤੀਤ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਇਕਲੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਵਾਧੂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਨੋਟ ਨਾਲ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "[ਜੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਇਕਲਾ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ 'ਤੇ ਪੱਚੀਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ"। ਨਤੀਜਤਨ, ਇਕਲਾ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ 30,00,000 ਰੁਪਏ ਮਿਲਣਗੇ, ਬਲਕਿ ਇਸ 'ਤੇ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਵੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਕਲੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲ ਸਕੇ, ਜੋ ਕਿ

ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਇਸੇ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਟੇਬਲ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਕਿ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਹੈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ, ਚਾਹੇ ਉਹ a ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਮਲਟੀਮੈਂਬਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਫੀਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਇਹ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਾਲਸ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਮੁੱਚਾ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੰਨ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ. [ਪੈਰਾ 157][782-E-H; 783-ਏ-ਬੀ]

ਨਿਸਕਰਸ਼

5. (i) ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਤਰਫਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਇਕਤਰਫਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਪਾਰਟੀ ਆਟੋਨੋਮੀ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਇਨ ਰੇਮ ਸੁਆਮ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਖਰਚੇ (ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਫੀ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ) ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੈ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਾ 31(8) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 31A ਦੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਐਕਟ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 38 ਦੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਜਮਾਂ (ਖਰਚਿਆਂ 'ਤੇ ਅਗਾਊ) ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਖਰਚਿਆਂ ਜਾਂ ਜਮਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਦਿਆਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਖੋਜ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ), ਇਸ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੇਵਲ ਮਧਿਆਸਤਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਵਿਤਰਣ 'ਤੇ ਲੀਨ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 39(1) ਅਧੀਨ ਬਕਾਇਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫੀਸਾਂ ਬੇਤੁਕੀਆਂ ਹਨ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 39(2);

(ii) ਚੂੰਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਣਗਹਿਲੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਧਾਰਕ ਮਧਿਆਸਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ;

(iii)ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ "ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ" ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ, ਨਾ ਕਿ ਇਕੱਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ। ਨਤੀਜਤਨ, ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਫੀਸ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਅਧਾਰਿਤ ਮਧਿਆਸਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਫੀਸ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਫੀਸ ਸਟਰਕਚਰ ਨੂੰ ਅਧਾਰਿਤ ਮਧਿਆਸਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(iv)ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 6 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਰੁਪਏ 30,00,000 ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਬੇਸ ਰਕਮ (ਰੁਪਏ 19,87,500) ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਵੇਰੀਏਬਲ ਰਕਮ ਦੇ ਜੋੜ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਉੱਚਤਮ ਫੀਸ ਰੁਪਏ 30,00,000 ਹੋਵੇਗੀ; ਅਤੇ

(v) ਇਹ ਸੀਲਿੰਗ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਮੂਹ 'ਤੇ, ਜਿਥੇ ਇਹ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇੱਕ ਅਕੇਲੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਨੂੰ ਇਸ ਰਕਮ ਦੇ ਉੱਪਰ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਧਿਕ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਨੋਟ ਅਨੁਸਾਰ। [ਪੈਰਾ 158]

ਭਾਰਤ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਕੈਸਰ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (2016) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 126 : [2016] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 364; ਕੋਪਰ ਲਿਮਿਟੇਡ ਸੇਂਟਰੋਟ੍ਰੇਡ ਮਿਨਰਲਜ਼ & ਮੈਟਲ ਇੰਕ ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਕੋਪਰ ਲਿਮਿਟੇਡ (2017) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 228 : [2016] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 835; ਸੇਲਮ ਐਡਵੋਕੇਟ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ II ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ (2005) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 344 : [2005] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 92; ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗੈਸ ਸਰਵਿਸ (1991) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 533 : [1990] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 196; ਨਿਯਮਗਿਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (1996) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 576 : [1996] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਅਸਵਿਨੀ ਕੁਮਾਰ ਘੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਅਰਬਿੰਦ ਬੋਸ [1953] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਅਤੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਿਟੀ ਬਨਾਮ ਪਲਕ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਯੁਵਕ ਮੰਡਲ (2020) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 129 : [2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 – ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਜੀਐਮਬੀਐਚ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਮੈਟਰੋ ਰੇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ (2017) 4 ਐਸਸੀਸੀ 665 : [2017] 1 ਐਸਸੀਆਰ 798; ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਵੀਨ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਿਜ਼ (2012) 12 ਐਸਸੀਸੀ 581 : [2011] 10 ਐਸਸੀਆਰ 1026; ਜਾਗੋ ਮੋਹਨ ਚਾਵਲਾ ਬਨਾਮ ਡੇਰਾ ਰਾਧਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਤਸੰਗ (1996) 4 ਐਸਸੀਸੀ 699 : [1996] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 509; ਅਪਲੈਬ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਟੇਟ (1989) 4 ਐਸਸੀਸੀ 378 : [1989] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 129; ਮੋਹਦ. ਸ਼ਬੀਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਟੇਟ (1979) 1 ਐਸਸੀਸੀ 568 : [1979] 2 ਐਸਸੀਆਰ 997; ਮਿਥਿਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਹਾਰੀ ਖਾਰੇ (1989) 2 ਐਸਸੀਸੀ 95 : [1989] 1 ਐਸਸੀਆਰ 621- ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅਸਾਮ ਸਟੇਟ ਵੀਵਿੰਗ ਅਤੇ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਵਿੰਨੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਿਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਏਆਈਆਰ 2010 ਕੈਲ 52- ਮਨਜ਼ੂਰੀ।

ਐਨਐਚਏਆਈ ਬਨਾਮ ਗਯਾਤਰੀ ਝਾਂਸੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ (2020) 17 ਐਸਸੀਸੀ 626; ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਿਲਡਰਜ਼ (2009) 4 ਐਸਸੀਸੀ 523 : [2009] 3 ਐਸਸੀਆਰ 563; ਦੱਤਾਤਰੇਯ ਗੋਵਿੰਦ ਮਹਾਜਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਟੇਟ (1977) 2 ਐਸਸੀਸੀ 548; ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਰਘੁਬੀਰ ਸਰਨ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਓਰਸ (2012) 1 ਐਸਸੀਸੀ 455 : [2011] 12 ਐਸਸੀਆਰ 744; ਤ੍ਰਿਵੇਣੀ ਸ਼ੰਕਰ ਸਕਸੇਨਾ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਦੀ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਓਰਸ 1992 ਸੁਪਲ. 1 ਐਸਸੀਸੀ 524 : [1991] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 534; ਯੋਲਾਸ ਲੈਂਬ ਬਨਾਮ ਰਜਨੀ ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਖਜਾਨੀ ਲਾਲ (2015) 2 ਐਸਸੀਸੀ 682 : [2014] 10 ਐਸਸੀਆਰ 971; ਥੋਮਸ ਮੈਥਿਊ ਬਨਾਮ ਕੇਐਲਸੀਡੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (2018) 12 ਐਸਸੀਸੀ 560

- ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਗੈਮਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਂਟਰੈਕਟਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਨਐਚਏਆਈ 2018 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਦਿੱਲੀ 10183 ਅਤੇ ਐਨਐਚਏਆਈ ਬਨਾਮ ਗਯਾਤਰੀ ਝਾਂਸੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ 2017 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਦਿੱਲੀ 10285 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਐਸ ਨੋਰਜਾਲ ਏਐਸ ਬਨਾਮ ਹੁੰਦਾਈ ਹੈਵੀ ਇੰਡਸ. ਕੋ., [1992] 1 ਕਿਊਬੀ 863, 884; ਕੌਪਾਗਨੀ ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਡੀ ਸੇਰੇਲਸ ਐਸਏ ਬਨਾਮ ਟ੍ਰਾਡੈਕਸ ਐਕਸ. ਐਸਏ [1986] 2 ਲਾਇਡਜ਼ ਰੈਪ. 301 (ਕਿਊਬੀ); ਜੀਵਰਾਜ ਭਾਈ ਈਸ਼ਵਰਲਾਲ ਅਤੇ ਕੋ. ਅਕੋ ਟੇਲਰ ਅਤੇ ਕੋ. [1977] 102 ਏ.ਜੇ 401 : 67 ਏ 2 (1907); ਹੁਸਮੈਨ (ਯੂਰੋਪ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਅਲ ਅਮੀਨ ਡਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਤੇ ਟ੍ਰੇਡ, [2000] 2 ਲਾਇਡਜ਼ ਰੈਪ. 83 ਕੁਈਨਜ਼ ਬੈਂਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ (ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟ) - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪੀ ਸੈਂਟ ਜੇ ਲੈਂਗਨ, ਮੈਕਸਵੈਲ ਸਟੈਚਿਊਟਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉੱਤੇ (ਐਨ ਐਮ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ, 1976 ਡੇਵਿਡ ਸੈਂਟ ਜੌਨ ਸਟਨ, ਜੂਡਿਥ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਮੈਥਿਊ ਗੀਅਰਿੰਗ); ਰੱਸੇਲ ਆਨ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ (24ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, 2015) ("ਰੱਸੇਲ ਆਨ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ"); ਗੈਰੀ ਬੀ ਬੋਰਨ, ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ (2ਰੀ ਐਡੀਸ਼ਨ, 2014) ਲੂਕਾਸ ਏ ਮਿਸਟੇਲਿਸ (ਸੰਪਾਦਕ), ਕੌਂਸਾਈਸ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ (2ਰੀ ਐਡੀਸ਼ਨ, 2015) ਚੈਪਟਰ 23 ("ਮਿਸਟੇਲਿਸ ਆਨ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ"); ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ (ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ) (2ਰੀ ਐਡੀਸ਼ਨ); ਲਕਮੈਨ ਆਨ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (ਸਵੀਟ ਐਂਡ ਮੈਕਸਵੈਲ, 4ਥ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਜਸਟਿਸ ਜੀਪੀ ਸਿੰਘ, ਸਟੈਚਿਊਟਰੀ ਇੰਟਰਪ੍ਰਿਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ (14ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਲੈਕਸਿਸ ਨੈਕਸਿਸ); ਡਿਗਰੀ ਬੇਲੀ ਅਤੇ ਲੂਕ ਨੋਰਟਬਰੀ, ਬੈਨੀਅਨ ਆਨ ਸਟੈਚਿਊਟਰੀ ਇੰਟਰਪ੍ਰਿਟੇਸ਼ਨ (7ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਲੈਕਸਿਸ ਨੈਕਸਿਸ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

ਫੈਸਲਾ : 1. ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ –(ਅ) ਪਾਰਟੀ ਆਟੋਨੋਮੀ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਜਾਂ ਉੱਚੀ ਫੀਸ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ; (ਬੀ) ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਾਧੂ ਜਾਂ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕਦਾ; ਅਤੇ (ਸੀ) ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚਕਾਰ, ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਨੁਬੰਧ ਦੀਆਂ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ, 1996 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰਕਰਤਾ

ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ, ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਉੱਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 39 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਸਵਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਮੈਂ ਆਦਰ ਨਾਲ ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀਪੂਰਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡਿਫਾਲਟ ਫੀਸ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਹੋਰ, 30 ਅਗਸਤ 2019 ਨੂੰ 2019 ਦੇ ਐਕਟ 33 ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2019 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3A) ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਤਾ,

1.2. ਚੌਥੇ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬਾਰੇ, ਮੈਂ ਆਦਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਾਚੂੜ ਜੀ. ਨੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 6 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਫੀਸ ਹਰ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਆਫ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਨਾਲ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਇਕ ਨੋਟ ਨਾਲ ਜੋ ਇਕ ਇਕਲੇ/ਸਿੰਗਲ ਮੈਂਬਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੇ ਮੈਂ ਵੱਖਰੀ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, “ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ” ਦਾ ਭਾਵ ਦੋਵਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਹੈ।

2. ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਦੇ ਉਪ-ਭਾਗ (8) ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ 2016 ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ‘ਲਾਗਤ’ ਦਾ ਭਾਵ, ਉਪ-ਭਾਗ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਉਚਿਤ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਭਾਗ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਸਰਬੋਪਰੀ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਾਲਾ ਹੈ। ‘ਲਾਗਤ’ ਸ਼ਬਦ, ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਫੀਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦਾ ਪਾਲਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, 'ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ'। ਇਹ ਸਿਦਾਂਤ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਸਿਦਾਂਤ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇ, ਇਸ ਸਿਦਾਂਤ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ

ਚੁੱਪ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੇ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 15 ਅਤੇ 231/97-ਡੀ.ਪੀ.: 798-ਏ; 88-5-ਡੀ.ਪੀ.]

3. ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਰ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਧੀਨ:

(a)ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਧਿਆਂਤਰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਚਾਹੇ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਬੱਧ ਹੈ। (b) ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲ ਭੇਜਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਬੱਧਕਾਰੀ ਹੈ। (c) ਇਹ ਵਾਂਛਨੀਯ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ/ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ/ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਭਾਵੀ ਮਧਿਆਂਤਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (d) ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ 'ਤੈਅ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਫੀਸ' ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ/ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ 'ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਫੀਸ' ਤੈਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੁੱਛਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਉੱਠਾਈ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਉੱਪਰੋਕਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਫੀਸ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ। ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਜਿਕਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ 'ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਫੀਸ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। (e) ਇੱਕ ਵਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡ ਕੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂ ਵਧਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। (f) 2011 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 33 ਦੇ ਅਮਲ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3A) ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਧਾਰਾ 11(14) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਜਿਕਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਬੱਧ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 11 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (3A) ਅਤੇ (14) ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਾਂ ਕਮ ਮਧਿਆਂਤਰ ਫੀਸ ਵਸੂਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀਆਂ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਧਾਰਾ 11 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (3A) ਅਤੇ (14) ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਬੱਧਕਾਰੀ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 35]

4. ਮਧਿਆਲਾ ਦੀ ਉੱਚ ਲਾਗਤ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਮਧਿਆਲਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਜੋਂ ਮਧਿਆਲਾ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ,

ਜਦ ਤੱਕ ਇਹ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਲਾਗਤ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਤਦ ਤੱਕ ਇਹ ਆਕਰਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ। ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਇਹ ਉਦੇਸ਼ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 2(1)(d), 2(9), 7, 8, 9, 11, 17 ਅਤੇ 23 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਧਿਆਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਠੇਕੇ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਚੌਥੀ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਨੂੰ ਸੂਝਬੂਝ ਨਾਲ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਵਰਤਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜੋ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਫੀਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਮਧਿਆਲਾ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਵਧਾ ਦੇਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਲਾ ਵੱਲ ਰੁੱਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੇਗੀ। "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਵੰਡ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੀਸ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਛੱਤਰੀ ਮਧਿਆਲਾ ਧਾਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਵੱਖਰੇ/ਭਿੰਨ ਠੇਕਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਠੇਕੇ ਨੂੰ ਉਸ ਠੇਕੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਾਅਵੇ, ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਮਧਿਆਲਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 46, 47 ਅਤੇ 48][822-A-C, H FG; 823-A]

5. ਦੇ ਤੀਜੇ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਮਾਡਲ ਫੀਸ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਫੀਸ ਹੋਵੇਗੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਦੀ, ਉਹ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਮਾਡਲ ਫ਼ੀਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰਕਮ ਤੋਂ 25% ਵੱਧ। ਇਹ ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਕਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ. ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਉਲਝਣ ਅਤੇ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ, ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਸੋਧ ਅਤੇ ਸੰਜਮ. ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਜੋੜ ਵਿਵਾਦ 5,00,000/- ਰੁਪਏ ਹੈ, ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਰਕਮ ਉਸ ਨੂੰ 56,250/- ਰੁਪਏ, ਯਾਨੀ 45,000/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਣੇ ਹੋਣਗੇ। 45,000/- ਦਾ 25% (ਰੁ. 11,250)। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲਸ, ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਫੀਸ 1,50,000/- ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਫੀਸ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਲਗਭਗ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਗੇ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ 11% ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 30% ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। [ਪਾਰਾ 53 ਅਤੇ 54] [825-ਬੀ-ਈ]

ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਅ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਗਾਇਤਰੀ ਝਾਂਸੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ (2020) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 626 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਅਫਾਲੀ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (1989) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 378 : [1989] 1 Suppl. ਐਸ.ਸੀ. ਆਰ. 129 - ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਸਿੰਡੀਕੇਟ (2009) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 523 : [2009] 3 ਐਸ.ਸੀ. ਆਰ. 563; ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ ਬਨਾਮ. ਰਘੁਬੀਰ ਸਰਨ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2012) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 455 : [2011] 12 ਐਸ.ਸੀ. ਆਰ. 744; ਉੜੀਸਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣਨਾਥ (1997) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 535 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ.

ਕੇ/S ਐਨ ਓ ਆਰ ਜੇ ਏ ਐਲ A/S ਬਨਾਮ ਹੁੰਡਈ ਭਾਰੀ ਉਦਯੋਗ ਕੰਪਨੀ ਸੀਮਿਤ. (1991) 3 ਸਾਰੇ ਈ.ਆਰ. 211- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

.ਜੂਲੀਅਨ ਡੀ.ਐਮ. ਲੇਵ, ਲੂਕਾਸ ਏ. ਮਿਸਟੇਲਿਸ, ਅਤੇ ਹੋਰ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਲਾ, 'ਅਧਿਆਇ 12 ਮਧਿਆਲਾਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਫਰਜ਼' ਰੱਸੇਲ ਉੱਤੇ ਮਧਿਆਲਾ (24ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ); ਰੌਬਰਟ ਮਰਕਿਨ ਕਿਊਸੀ, ਐਲ.ਐਲ.ਡੀ, "ਮਧਿਆਲਾ ਕਾਨੂੰਨ", ਸਰਵਿਸ ਇਸ਼ੂ ਨੰਬਰ 83, ਨਵੰਬਰ 2019; ਡਾਟੂਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁੰਦਰਾ ਰਾਜੂ, ਮਧਿਆਲਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ (ਦੂਜੀ ਐਡੀਸ਼ਨ), 2016; ਮਾਈਕਲ ਮੈਕਇਲਰਾਥ ਅਤੇ ਜੌਨ ਸੇਵੇਜ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਲਾ ਅਤੇ ਮਧਿਆਲਾ: ਇੱਕ ਵਿਅਵਹਾਰਕ ਗਾਈਡ, (2010); ਰੱਸੇਲ ਉੱਤੇ ਮਧਿਆਲਾ, 24ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ; ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਲਾ, 2ਜੀ ਐਡੀਸ਼ਨ, 2914; ਜੂਲੀਅਨ ਡੀ.ਐਮ. ਲੇਵ, ਲੂਕਾਸ ਏ. ਮਿਸਟੇਲਿਸ, ਅਤੇ ਹੋਰ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਲਾ, 'ਅਧਿਆਇ 12 ਮਧਿਆਲਾਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਫਰਜ਼'; ਰੈਡਫਰਨ ਅਤੇ ਹੰਟਰ ਉੱਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਧਿਆਲਾ, ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 6ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ., 2015; ਰੱਸੇਲ ਉੱਤੇ ਮਧਿਆਲਾ, 24ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ ਅਧੀਨ 'ਮਧਿਆਲਾ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ'; ਡਾਟੂਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁੰਦਰਾ ਰਾਜੂ, ਮਧਿਆਲਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ (ਦੂਜੀ ਐਡੀਸ਼ਨ), 2016. ਉਕਤ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਇ 24 ਗੈਰੀ ਬੋਰਨ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਲਾ; ਟੈਕਾਬੈਰੀ, ਅਤੇ ਮੈਰੀਅਟ, ਬਰਨਸਟਾਈਨ ਦੀ ਮਧਿਆਲਾ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਦੀ ਹੈਂਡਬੁੱਕ (4ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ., 2003); ਮੁਸਟਿਲ ਅਤੇ ਬੋਇਡ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਲਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ, (2ਰੀ ਐਡੀਸ਼ਨ, 1989); ਡਾਟੂਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁੰਦਰਾ ਰਾਜੂ, ਮਧਿਆਲਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ (ਦੂਜੀ ਐਡੀਸ਼ਨ), 2016; 'ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਕੀਲ', ਮੁਰਲੀ ਗੋਪਾਲਸਵਾਮੀ ਨਿਕ ਰੌਬਿਨਸਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ, ਦ ਲੀਗਲ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਣ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਉਦਮੀਤਾ; ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਜ਼ਟ ਅਤੇ ਲਿੰਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਖਰਚੇ: ਨਿਆਂ ਦੀ ਉੱਚ ਕੀਮਤ', ਉਸ਼ਾ ਰਾਣੀ ਦਾਸ ਦੁਆਰਾ; ਅਰਲ ਟੀ. ਕ੍ਰਾਫੋਰਡ, ਸਟੈਚਯੂਟਸ ਦੀ ਉਸਾਰੀ, ਤੀਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ; ਜੇ. ਜੀ. ਸਦਰਲੈਂਡ, ਸਟੈਚਯੂਟਸ ਅਤੇ ਸਟੈਚਯੂਟਰੀ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ, ਤੀਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਵੌਲਿਊਮ 3, ਪੰਨੇ 410-412; ਅਰਲ ਟੀ. ਕ੍ਰਾਫੋਰਡ, ਸਟੈਚਯੂਟਸ ਦੀ ਉਸਾਰੀ, ਤੀਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ; ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁੰਦਰ ਰਾਜੂ, ਮਧਿਆਂਚਲ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ (ਦੂਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ), 2016 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

## ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

ਡਾ. ਧਨੰਜਯ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ

(2020) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 626 ਪੈਰਾ 35 (i) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(2009) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 563 ਪੈਰਾ 35 (xiv) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(2011) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 744 ਪੈਰਾ 35 (xiv) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(1977) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 54 ਪੈਰਾ 35 (xiv) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(2016) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 364 ਪੈਰਾ 69 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ

(2016) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 83 ਪੈਰਾ 69 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ

(2011) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 744 ਪੈਰਾ 72 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

(2017) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 798 ਪੈਰਾ 87 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

(2005) 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 929 ਪੈਰਾ 89 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ

(1993) 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 534 ਪੈਰਾ 97 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(1990) 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 196 ਪੈਰਾ 123 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ

(2011) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1026 ਪੈਰਾ 124 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

(2014) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 797 ਪੈਰਾ 124 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(1996) 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 509 ਪੈਰਾ 132 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

(2014) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 971 ਪੈਰਾ 133 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(2018) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 560 ਪੈਰਾ 134 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(1998) 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 129 ਪੈਰਾ 138 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

(1996) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 145 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ

(1953) ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 149 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ

(2020) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 150 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ

(1979) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 997 ਪੈਰਾ 150 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

(1998) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 621 ਪੈਰਾ 154 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ

(2009) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 563 ਪੈਰਾ 4 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(2011) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 744 ਪੈਰਾ 4. ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(2020) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 626 ਪੈਰਾ 20 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

(1997) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 535 ਪੈਰਾ 42 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

[1989] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 129 ਪੈਰਾ 45 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਸਿਵਲ ਮੂਲ/ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਤਰ: ਮਧਿਆਨ ਯਾਚਿਕਾ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 05 ਦੀ 2022.

ਮਧਿਆਨ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਮਧਿਆਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਡੇਟ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਅਤੇ ਬਦਲੀ ਮਧਿਆਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯਾਚਿਕਾ।

ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 10358 ਦੀ 2020, 13426 ਦੀ 2021, ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ 8494 ਦੀ 2022, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5880, 5879 ਦੀ 2022 ਅਤੇ ਵਿਵਿਧ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1990-1991 ਦੀ 2019 ਵਿੱਚ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 10021-10022 ਦੀ 2017 ਨਾਲ।

ਤੁਸ਼ਾਰ ਮੇਹਤਾ, ਐਸ.ਜੀ., ਕੇ.ਕੇ. ਵੇਨੁਗੋਪਾਲ, ਏ.ਜੀ, ਹੁਜ਼ੈਫਾ ਅਹਮਦੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡ. (ਏ.ਸੀ.), ਐਸ.ਬੀ. ਉਪਾਧਿਯਾਇ, ਰਾਜੀਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ, ਅਨੀਸ਼ ਦਯਾਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਪ੍ਰਧੁਮਨ ਗੋਹਿਲ, ਮਿਸ ਤਰੁਣਾ ਸਿੰਘ ਗੋਹਿਲ, ਮਿਸ ਰਾਨੂ ਪੁਰੋਹਿਤ, ਵਿਸ਼ਨੁਮ ਕੁਮਾਰ, ਆਲਾਪ ਸਾਹਿਤਯ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੋਹਨ, ਮਿਸ ਸ਼ਾਹ, ਮਿਸ ਨੂਰੀਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਰੋਹਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿਸ

ਸ਼ਾਰੁਖ ਆਲਮ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਗੁਪਤਾ, ਗੁਣਮ ਵੇਂਕਟੇਸਵਰ ਰਾਓ, ਮਿਸ ਇਕਸ਼ਿਤਾ ਸਿੰਘ, ਮਿਸ ਚਿੰਨਮਯੀ ਚੰਦਰਾ, ਕਪਿਲ ਰਾਘਵ, ਦਿਸ਼ਾਂਤ ਭਾਟੀ, ਤਾਰਕੇਸ਼ਵਰ ਨਾਥ, ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਹਰਸ਼ਿਤ ਸਿੰਘ, ਲਲਿਤ ਮੋਹਨ, ਰਾਮਸਵੇਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੋਇਲ, ਉਦਿਤ ਸੇਠ, ਅਨੀਤਾ ਸੇਠ, ਸੀ. ਕੰਨਨ, ਰਵੀ ਸ਼ੰਕਰ, ਮਾਯੰਕ ਕਿਸ਼ਨਗਿਰੀ, ਸੁਯਸ਼ ਗੁਪਤਾ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਭਟਨਾਰੀ, ਸੁਨੀਤ ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ, ਤਨਮਯ ਬੰਸਲ, ਸੋਮਿਆ ਬੁਧੋਲੀਆ, ਪ੍ਰਤੀਕ ਸੇਠੀ, ਆਦੀਮ ਅਹਮਦ, ਮਿਸ ਸੋਨਾਲੀ ਜਾਟਲੀ ਨਾਦਕਾਨੀ, ਜਯੇਸ਼ ਬਖਸ਼ੀ, ਮਿਸ ਰੀਨੀ ਬਡੂਨੀ, ਮਿਸ ਸੰਜਨਾ ਬਖਸ਼ੀ, ਮਿਸ ਮਨਮਿਲਨ ਸਿਧੂ, ਅੰਕਿਤ ਤਿਆਗੀ, ਮਿਸ ਰਾਧਿਕਾ ਮਲਿਕ, ਮਿਸ ਸੁਕਦੀਸ਼ਾ ਸੈਨੀ, ਮਿਸ ਆਸ਼ਿਮਾ ਚੌਹਾਨ, ਮਿਸ ਅਨਵੇਸ਼ਾ ਚੌਧਰੀ, ਗੌਰਵ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਤਨਮਯ ਨੰਦੀ, ਪੀ.ਵੀ. ਯੋਗੇਸਵਰਨ, ਮਨੂ ਸਹਗਲ, ਆਕਾਂਕ ਗੁਰੁਗੁਬੇਲੀ, ਮਿਸ ਮੀਨਲ ਪਵਾਨੀ, ਆਨੰਦ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸੁਮ ਐਸ.ਡੀ., ਸਿੰਧੁਰੀ ਰੇਵ ਮਨੂਰੀ, ਅਭਿਜੀਤ, ਮਿਸ ਸੰਜਲੀ ਸ਼ਿਰੋਜੀ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਮਿਸ ਸ਼ਵੇਤਾ ਸਿਨਹਾ, ਮਿਸ ਭਾਰਤੀ ਤਿਆਗੀ, ਧਨਰਾਜ ਕੁਮਾਰ -, ਆਰ. ਆਈ. ਚੰਦਰੂਚੋਦ, ਡੀ. ਵੇਂਕਟਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਕੇ. ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ, ਕੈਲਾਸ ਬਾਜੀਰਾਓ ਔਂਤਾਦੇ, ਮਿਸ ਸ੍ਰੇਗੁਰੁਪ੍ਰਿਯਾ, ਮਿਸ ਸ਼ੀਤਲ ਪਾਟਿਲ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ* ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਾਚੂਡ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
ਇਹ ਹਨ:

ਏ ਤੱਥਾਕਥਿਤ ਪਿਛੋਕੜ.....5*

ਏ.1 ਮਧਿਆਚਾਰ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 5 ਦੇ 2022 ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਤੱਥ.....5*

ਏ.2 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਅਰਜ਼ੀ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 13426 ਦੇ
2021.....13*

ਏ.3 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਅਰਜ਼ੀ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 10358 ਦੇ
2020.....17*

ਏ.4 ਵਿਵਿਧ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1990-1991 ਦੇ
2019.....19*

ਬੀ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਦਲੀਲਾਂ.....20*

ਬੀ.1 ਅਰਜ਼ੀਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲਾਂ.....21*

ਬੀ.2 ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲਾਂ.....28*

ਬੀ.3 ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲਾਂ.....31*

ਸੀ ਮਧਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ.....38*

ਸੀ.1 ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼.....38*

ਸੀ.1.1 ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ.....39*

(i) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ
ਟ੍ਰੇਡ.....39*

(ii) ਸਥਾਈ ਅਦਾਲਤ ਆਫ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ.....42*

(iii) ਲੰਡਨ ਕੋਰਟ ਆਫ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ...43*

(iv) ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਡਿਸਪਿਊਟ ਰਿਜ਼ੋਲੂਸ਼ਨ...43*

(v) ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਚੈਂਬਰ ਆਫ ਕਾਮਰਸ.....44*

(vi) ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ..45*

(vii) ਹਾਂਗ ਕਾਂਗ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ..45*

(viii) ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਆਫ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਡਿਸਪਿਊਟਸ.....46*

(ix) ਸੰਖੇਪ.....46*

ਸੀ.1.2 ਹੋਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤੀ ਕਸ਼ਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ.....47*
(i) ਇੰਗਲੈਂਡ.....48*
(ii) ਇਟਲੀ.....50*
(iii) ਸਵੀਡਨ.....51*
(iv) ਜਰਮਨੀ.....52*

(v) ਜਪਾਨ.....54*
(vi) ਸਿੰਗਾਪੁਰ.....54*
(vii) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ.....55*
(viii) ਸੰਖੇਪ.....56*

ਸੀ.2 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਂਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚਾ.....57*
ਸੀ.2.1 ਪਾਰਟੀ ਸਵਾਯਤਤਾ.....57*
ਸੀ.2.2 ਚੌਥਾ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦਾ
ਨਿਯਮਨ.....59*
ਸੀ.2.3 ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਫੀਸ: ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਪੈਰਾਡਾਈਮ.....57*
ਸੀ.2.4 ਅਧਾਰਕ ਮਧਿਆਂਤਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਂਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਦਿਸ਼ਾ-
ਨਿਰਦੇਸ਼.....92*
ਡੀ ਚੌਥੇ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਵਿੱਚ "ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ...97*
ਡੀ.1 ਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚਾ.....97*
ਡੀ.2 ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ.....100*

ਡੀ.2.1 ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਧੀਨ.....100*
(i) ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਐਕਟ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚਾ...100*
(ii) ਅਕਾਦਮਿਕ ਚਰਚਾ.....105*
(iii) ਨਿਆਂਕੀ ਐਲਾਨ.....107*

ਡੀ.2.2 ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਧੀਨ.....109*
(i) ਸੀਪੀਸੀ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚਾ.....109*
(ii) ਅਕਾਦਮਿਕ ਚਰਚਾ.....112*
(iii) ਨਿਆਂਕੀ ਐਲਾਨ.....114*

ਡੀ.3 ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ.....115* ਤੱਥਾਕਥਿਤ ਪਿਛੋਕੜ

ਈ ਚੌਥੇ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਵਿੱਚ "ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ...119*

ਈ.1 ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਅਨੁਵਾਦ ..... ..121*

ਈ.2 ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਅਪਵਾਦ.....124*

ਈ.3 ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਵਿਆਖਿਆ.....127*

ਐੱਫ ਸੀਲਿੰਗ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ.....130*

ਜੀ ਸਿੱਟਾ..... .....131*

ਜੀ.1 ਖੋਜਾਂ ..... .....131*

ਜੀ.2 ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ..... .....133*

A ਅਸਲ ਪਿਛੋਕੜ

A.1 ਮਧਿਆਚਾਰ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 5 ਦੇ 2022 ਦੇ ਤੱਥ

1. 29 ਮਈ 2009 ਨੂੰ, ਯਾਚੀ, ਆਯਲ ਅਤੇ ਨੈਚੁਰਲ ਗੈਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ, ਐਫਕੋਂਸ ਗੁਨਾਨੁਸਾ ਜੇ.ਵੀ., ਨੇ ਆਈ.ਸੀ.ਪੀ-ਆਰ ਪਲੈਟਫਾਰਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਲੰਪ ਸਮ ਟਰਨਕੀ ਕਾਂਟਰੈਕਟ2 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ। ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਸੀ.ਪੀ-ਆਰ ਪਲੈਟਫਾਰਮ 31 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਜਾਰੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਕਾਰਨ, ਐਫਕੋਂਸ ਨੇ 20 ਜੁਲਾਈ 2015 ਨੂੰ ਐਲ.ਐਸ.ਟੀ.ਕੇ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1.3 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਧਿਆਚਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਐਫਕੋਂਸ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਮੁਕੁਲ ਮੁਦਗਲ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ।

3. ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1.3 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

“1.3 ਕਾਨੂੰਨ/ਮਧਿਆਚਾਰ

[...]

1.3.2 ਮਧਿਆਚਾਰ

ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਥਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਜਾਂ ਅਸਾਈਨੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ, ਅਰਥ, ਚਲਾਉ, ਪ੍ਰਭਾਵ, ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਾਦ, ਮਤਭੇਦ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜਾਂ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਧਿਆਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:

1.3.2.1 ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸਾਧਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਸਾਧਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਸਮੇਤ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਦਾਅਵਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਭਾਰਤੀ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਚਨਾ ਲਈ ਹੋ ਸਕੇ।

1.3.2.2 ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ:

1.3.2.3 ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਗੀਆਂ ਜੋ ਇਸ ਮਧਿਆਸਤਾ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣਗੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਮਧਿਆਸਤਾ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

[...]

1.3.2.8 ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦਰਾਂ ਤੇ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰੁ. 50 ਲੱਖ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਲਈ, ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਦੇ 20% ਦੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ।

1.3.2.9 ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਹ ਲਈ ਭੇਜਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ਜਿਤਨਾ ਸਮਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਸੀ ਸੁਲਹ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ:

1) ਫੀਸ ਦਾ 25% ਜੇਕਰ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਦਾਵੇ ਦਾ ਬਿਆਨ ਜਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਹੋਵੇ।

II) ਫੀਸ ਦਾ 50% ਜੇਕਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਬਕਾਇਆ ਹੈ।

1.3.2.10 ਹਰ ਇੱਕ ਧਿਰ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸਾਲਸ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੇਗੀ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ:

(I) ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਫੀਸ ਦਾ 25%।

(II) ਸਬੂਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਤੇ ਫੀਸ ਦਾ 25%।

(III) ਉਸ ਸਮੇਂ 50% ਬਕਾਇਆ ਰੱਖੋ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

[...]

1.3.2.14 ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਐਕਟ, 1996 ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੋਧ ਜਾਂ ਮੁੜ- ਇਸ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਾਲਸੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਇਹ ਧਾਰਾ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

4. 20 ਅਗਸਤ 2015 ਨੂੰ, ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਗਿਆਨ ਸੁਧਾ ਮਿਸ਼ਰਾ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਐੱਸ ਜੀ.ਐਨ.ਰੇ ਬਤੌਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਲਸ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸੀ ਦਾ ਗਠਨ.

5. ਸਾਲਸੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 25 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ 2015 ਜਿਸ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦਰਸਾਏ ਸਨ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਫ਼ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਸੀ, ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ. ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਓਐਨਜੀਸੀ ਨੂੰ ਵਿਜ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ। ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ 28 ਜਨਵਰੀ 2016 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਓਐਨਜੀਸੀ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 19964 ਹਰੇਕ ਲਈ ਫੀਸ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ 30 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸ, ਜਦੋਂ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ 20 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਰੋੜ (ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ 900 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ)।

6. 16 ਅਪ੍ਰੈਲ 2016 ਨੂੰ, ਮਧਪੀੜਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਮਧਪੀੜਨ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਮਧਪੀੜਕ ਲਈ 6 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਫੀਸ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਰਕਮ 'ਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 30 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ 'ਘੱਟ ਪਾਸੇ' ਹੈ ਜੇਕਰ ਮਧਪੀੜਨ ਵਿੱਚ 900 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੱਤਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਜੇ ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਧਪੀੜਨ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ ਦੇ ਸੋਧ ਦੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਸੇ ਗਏ ਸੀਲਿੰਗ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਮਧਪੀੜਕ ਕੋਈ ਵੀ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਅਸੀਂ ਕੇਵਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 30 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਘੱਟ ਪਾਸੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮਧਪੀੜਕ ਇਹ ਵੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਧਪੀੜਕ

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ (ਲਗਭਗ 1000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਮਧਪੀੜਕ ਲਈ ਲਗਭਗ 6 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪੜ੍ਹਾਈ/ ਪੜਚੋਲ ਫੀਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਫੀਸ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ।"

7. ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ 2016 ਨੂੰ, ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਨੇ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਸੀ ਪਰ ਚੂੰਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ।

8. 4 ਅਗਸਤ 2016 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਆਦੇਸ਼ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ, ਜੋ ਕਿ 30 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 22 ਮਈ 2018 ਨੂੰ ਸ. ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਸਦੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ, ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਗੁੰਝਲਤਾ, ਦਾ ਉੱਚ ਮੁੱਲ ਦਾਅਵਾ (679 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵਾ (407 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ), ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 1.5 ਰੁਪਏ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਦੀ ਹਰ ਬੈਠਕ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲਸ ਲਈ ਲੱਖ. ਦ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਰੀਡਿੰਗ ਫੀਸ ਜਾਂ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਫੀਸ (ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਲਈ), ਜੋ ਦਰਸਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ. ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਆਦੇਸ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਇਸ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਕੇਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬੈਠਕ ਨਵੰਬਰ, 2015 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਸੀ। ਪਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਦਾਵੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਕੇਸ ਦੀ ਜਟਿਲਤਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਸੋਧੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਹਰੇਕ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਲਈ ਰੁ. 30.00 ਲੱਖ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਫੀਸ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਕੇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸੋਧੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਸੀਲਿੰਗ ਫੀਸ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਚਿਤ, ਵਿਅਵਹਾਰਿਕ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਅਨੁਸਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਦਾਵੇ ਦੀ ਰਕਮ, ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਚਨਾ, ਅਦਾਲਤੀ ਮਸਲਿਆਂ ਦੀ ਜਟਿਲਤਾ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮਧਿਆਂਚਲੀਆਂ ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵਿਅਵਹਾਰਿਕ ਅਤੇ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਮਧਿਆਂਚਲੀਆਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ

ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਰੁ. 30.00 ਲੱਖ ਦੇ 25% ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬਰਾਬਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਕੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵੇ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੰਭਵਤਃ, ਪੇਚੀਦਾ ਤਕਨੀਕੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਾਫੀ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਮਿਲ ਸਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸਮਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਉਚਿਤ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਤੋਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਇਹ ਦਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਲਗਭਗ ਰੁ. ਆਈ.ਐਨ.ਆਰ 6,79,20,52,999/- ਕਰੋੜ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਨਾਲ ਹੀ 18% ਸਾਲਾਨਾ ਬਿਆਜ ਇਸ ਰਕਮ 'ਤੇ। ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਲਗਭਗ ਰੁ. ਆਈ.ਐਨ.ਆਰ 4,07,12,97,603/- ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਾਉਂਟਰ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਰਕਮ 'ਤੇ ਵੀ 18% ਸਾਲਾਨਾ ਬਿਆਜ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਗਵਾਹਾਂ ਸਮੇਤ ਮਾਹਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਗੇ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਤਿੰਨ ਮਾਹਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਗਵਾਹਾਂ ਸਮੇਤ ਮਾਹਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੱਕ 20 ਬੈਠਕਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ 26 ਬੈਠਕਾਂ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਧਿਆਨਵਾਦ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ 68 ਵਾਲਿਊਮ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ 24 ਵਾਲਿਊਮ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਦਾਵੇ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ, ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਮਧਿਆਨਵਾਦ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲੰਬੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਜਟਿਲ ਤਕਨੀਕੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਮਧਿਆਨਵਾਦ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਮਧਿਆਨਵਾਦੀ ਦੀ ਮਿਹਨਤਾਨਾ 1.50 ਲੱਖ (ਇੱਕ ਲੱਖ ਅਤੇ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ) ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਬੈਠਕ, ਹਰ ਬੈਠਕ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋਣਾ ਉਚਿਤ, ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰਿਮ ਕਾਨਫਰੰਸ ਅਤੇ ਪੜਚੋਲ ਫੀਸ ਹੁਣੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ 'ਤੇ ਦੱਸੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਆਪਕ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।

9. 22 ਜੂਨ 2018 ਨੂੰ, ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਨੇ ਮਧਿਆਨਵਾਦ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ 22 ਮਈ 2018 ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ। ਮਧਿਆਨਵਾਦ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 25 ਜੁਲਾਈ 2019 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮੁਸ਼ਾਹਿਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ:

i. ਪਹਿਲੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ (ਪ੍ਰਤੀ ਮਧਿਆਨਵਾਦੀ 12 ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਅਵਾਸਤਵਿਕ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਫਕੌਂਸ ਨੇ ਫੀਸ ਦੇ ਸੋਧ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ, ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਨੂੰ 'ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਵਿਅਵਹਾਰਿਕ' ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ;

ii. ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦਿਆਂ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮਧਿਆਨਵਾਦ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ 'ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ' ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ 30 ਲੱਖ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਵੀ "ਬਹੁਤ ਘੱਟ" ਸੀ। ਚੂੰਕਿ ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਸਹਿਮਤ ਲੱਗਦੀ ਸੀ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 30 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਦੀ ਫੀਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ;

(iii) ਚੂੰਕਿ ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਨੇ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ, ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਜਟਿਲਤਾ, ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, 22 ਮਈ 2018 ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕੀਤੀ;

(iv) ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਨੇ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੋਧ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਦਾ ਸਮਾਂਬੰਧੀ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਸੀ। ਚੂੰਕਿ ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਦੇ ਸਮਾਂਬੰਧੀ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਸੀ, ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ; ਅਤੇ

(v) ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਰੁ. 30 ਲੱਖ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਉਸ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ।

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਫੀਸ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਧਿਆਨਤਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਰਕਮ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੇ ਹਰੇਕ ਮਧਿਆਨਤਰੀ ਦੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਰੁ. 1 ਲੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਬੈਠਕ ਤੱਕ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ। ਇਸ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਫੀਸ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

10. ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 21 ਅਗਸਤ 2020 ਨਾਲ, ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਨੇ ਮਧਿਆਨਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੋਧੀ ਗਈ ਫੀਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ 'ਉੱਚ' ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਨੇ ਮਧਿਆਨਤਰਣ

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਮਧਿਆਨਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਡੇਟ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸੈੱਟ ਦੇ ਮਧਿਆਨਤਰੀਆਂ ਦੀ ਬਦਲੀ ਲਈ ਬੰਬਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 7 ਅਕਤੂਬਰ 2021 ਨਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੰਬਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਧਿਆਨਤਰਣ ਇੱਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਨਤਰਣ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਧਿਆਨਤਰਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(1) ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਤਰਕ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਫਿਰ ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਧਿਆਨਤਰਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

ਏ.2 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੱਡੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 13426 ਦੇ 2021 ਦੇ ਤੱਥ

11. ਇਹ ਅਪੀਲ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 6 ਅਗਸਤ 2021 ਤੋਂ ਉੱਠਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਐਨ.ਟੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

12. **ਐਨ.ਟੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ, ਐਫਕੋਂਸ-ਸ਼ੈੱਟੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਏ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ-ਜੇਵੀ***, ਨੇ ਕੋਲਡਮ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪਾਵਰ (ਪੈਕੇਜ-3) ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਇੱਕ "ਡਿਸਿਲਟਿੰਗ ਅਰੇਂਜਮੈਂਟ ਪੈਕੇਜ" ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਠੇਕਾ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਏ, ਐਫਕੋਂਸ-ਸ਼ੈੱਟੀ ਨੇ ਲਗਭਗ 37 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਾਵੇ ਲਈ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਠੇਕੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 67.3 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਧਿਆਸਥਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ- ਐਨ.ਟੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਫਕੋਂਸ-ਸ਼ੈੱਟੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਤਾਨੂ ਬਸੁ ਰਾਏ ਚੌਧਰੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮਧਿਆਸਥਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਧਿਆਸਥ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ, ਐਫਕੋਂਸ-ਸ਼ੈੱਟੀ ਨੇ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ 21 ਮਈ 2018 ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜਸਟਿਸ ਮਨਮੋਹਨ ਸਰੀਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਧਿਆਸਥ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ।

13. ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਬੈਠਕ 12 ਜੁਲਾਈ 2018 ਨੂੰ ਕੀਤੀ, ਜਿਥੇ ਇਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 12 ਨਵੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ।

14. ਐਨ.ਟੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੇ ਲਗਭਗ 19 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। 13 ਜੁਲਾਈ 2019 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ, ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦਾਵੇ (ਪ੍ਰਤੀ ਮਧਿਆਸਥ 28,64,520 ਰੁਪਏ) ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ (ਪ੍ਰਤੀ ਮਧਿਆਸਥ 19,13,615 ਰੁਪਏ) ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀ ਮਧਿਆਸਥ 47,78,135 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੁੱਲ ਫੀਸ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 38(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

15. 21 ਸਤੰਬਰ 2019 ਨੂੰ, ਐਨ.ਟੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੇ 13 ਜੁਲਾਈ 2019 ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਈ ਇੱਕ

ਬੇਨਤੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ 18 ਅਕਤੂਬਰ 2019 ਨੂੰ, ਐਫਕੌਂਸ-ਸ਼ੈਟੀ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 8 ਨਵੰਬਰ 2019 ਨੂੰ, ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਐਨ.ਟੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ:

"4. ਮਿਸਟਰ ਮੁਖੋਪਾਧਿਆਏ ਦੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ ਜਿਸ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਲਿੰਗ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦਾ ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਦਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੋਧ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਉਂਦਾ। ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

16. 15 ਅਕਤੂਬਰ 2020 ਨੂੰ, ਐਨ.ਟੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੇ 13 ਜੁਲਾਈ 2019 ਅਤੇ 8 ਨਵੰਬਰ 2019 ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਐਨ.ਟੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਲਈ ਦੇਣ ਯੋਗ ਫੀਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ। ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ 30 ਅਕਤੂਬਰ 2020 ਨੂੰ, ਐਫਕੌਂਸ-ਐਸ[...] ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ।

17. ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ 14 ਜਨਵਰੀ 2021 ਨੂੰ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਐਨ.ਟੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਇਸ ਪੱਖ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ:

(i) ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31(8) ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਲਾਗਤਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਧਾਰਾ 31A ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 31A(1) ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਾਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ;

(ii) ਧਾਰਾ 38(1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਵਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖਰੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। 'ਡੀ.ਆਈ.ਏ.ਸੀ. (ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ) ਨਿਯਮ 2018' ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਅਧੀਨ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

(iii) ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਜਾਂ ਡੀ.ਆਈ.ਏ.ਸੀ. ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਵਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖਰੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ (ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੀਸਾਂ) ਤੈਅ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ।

18. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ 19 ਮਾਰਚ 2021 ਨੂੰ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਐਨ.ਟੀ.ਪੀ.ਸੀ. 14 ਜਨਵਰੀ 2021 ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਪਣੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਲਈ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਐਨ.ਟੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ

ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

19. ਐਨ.ਟੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 9 ਅਤੇ 14 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 31(8) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਫੀਸ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ, ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਡੇਟ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਲਈ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਅਫਕੋਨਸ-ਸ਼ੈਟੀ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ।

20. 6 ਅਗਸਤ 2021 ਦੀ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਐਨ.ਟੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 38(1), ਧਾਰਾ 31(8) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 31A ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਅਣਖੁੱਟ੍ਹੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਦਾਵਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"43. ...1996 ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 38(1), 31(8) ਅਤੇ 31A ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਟੁੱਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 38(1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਹਨ, ਮਧਿਆਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਰਕਮ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 38(1) ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਕਮ" ਨੂੰ "ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਅਗਾਊ ਵਜੋਂ" ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਮਧਿਆਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮਧਿਆਲਾ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 31A ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 31A(1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਸੈਕਸ਼ਨ 31A(1) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ "ਖਰਚਿਆਂ" ਦਾ ਅਭਿਵਿਆਖਿਆ ਉੱਚਿਤ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਮਧਿਆਲਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ" ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

[...]

48. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 38(1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ, ਸੈਕਸ਼ਨ 31(8) ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 31A(1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 31(8) ਮਧਿਆਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮਧਿਆਲਾ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 31A ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 31A(1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ (ix) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਧਿਆਲਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ "ਖਰਚਿਆਂ" ਦੇ ਇੱਕ ਅਭਿੰਨ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮਧਿਆਲਾ ਨੂੰ ਮਧਿਆਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ। ਸੈਕਸ਼ਨ 38(1) "ਖਰਚਿਆਂ" ਲਈ ਅਗਾਊ ਵਜੋਂ "ਜਮ੍ਹਾਂ" ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, "ਜਮ੍ਹਾਂ", "ਖਰਚਿਆਂ" ਅਤੇ "ਫੀਸਾਂ" ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਗੁੰਥੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਅਤੇ, ਇਸ ਦੇ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਵਜੋਂ, ਅਦਾਲਤ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 38(1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਹਰੇਕ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, "ਮੇਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੱਤ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ; ਪਰ, ਜੇ ਮਧਿਆਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-

ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਫੀਸਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਅਣਿਯਮਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਡੇਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।"

A.3 ਖਾਸ ਛੱਡ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 10358 ਦੇ 2020 ਦੇ ਪਹਿਲੂ

21. ਅਪੀਲ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਉੱਠੀ ਹੈ ਜੋ 10 ਜੁਲਾਈ 2020 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਰੇਲ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ1 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

22. 28 ਦਸੰਬਰ 2010 ਨੂੰ, ਆਰ.ਵੀ.ਐਨ.ਐਲ. ਨੇ ਜੋਕਾ-ਬੀ.ਬੀ.ਡੀ. ਬੈਗ ਕੋਰੀਡੋਰ ਆਫ ਕੋਲਕਾਤਾ ਮੈਟਰੋ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ 4.748 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਲਈ ਵਾਇਡਕਟ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਠੇਕਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ, ਸਿੰਪਲੈਕਸ ਇੰਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ3 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ, ਸਿੰਪਲੈਕਸ ਨੇ 26 ਦਸੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

23. ਪਾਰਟੀਆਂ ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਸਿੰਪਲੈਕਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ, ਆਰ.ਵੀ.ਐਨ.ਐਲ. ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿੰਪਲੈਕਸ ਨੂੰ ਆਰ.ਵੀ.ਐਨ.ਐਲ. ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਪੰਜ ਨਾਮਾਂ ਦੇ ਪੈਨਲ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਚੂੰਕਿ ਆਰ.ਵੀ.ਐਨ.ਐਲ. ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਸਿੰਪਲੈਕਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦਿਨਾਂਕ 11 ਦਸੰਬਰ 2018 ਨਾਲ, ਆਰ.ਵੀ.ਐਨ.ਐਲ. ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 'ਮਧਿਆਂਤਰੀ[ਆਂ]' ਨੂੰ [ਮਧਿਆਂਤਰਣ] ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਆਰ.ਵੀ.ਐਨ.ਐਲ. ਦੀ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ5 ਖਿਲਾਫ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ 2019 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

24. ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਬੈਠਕ 15 ਜਨਵਰੀ 2019 ਨੂੰ ਰੱਖੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਨੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸਦੀ ਫੀਸ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦਿਨਾਂਕ 9 ਜਨਵਰੀ 2020 ਨਾਲ, ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰੇਕ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੀ ਫੀਸ ਰੁਪਏ 49,87,500 ਹੋਵੇਗੀ।

25. ਫਿਰ ਆਰ.ਵੀ.ਐਨ.ਐਲ. ਨੇ 27 ਫਰਵਰੀ 2020 ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ 9 ਜਨਵਰੀ 2020 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸੀ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਲਈ ਫੀਸ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਰੁਪਏ 30,00,000 ਹੈ।

26. ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦਿਨਾਂਕ 3 ਮਾਰਚ 2020 ਨਾਲ, ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਰ.ਵੀ.ਐਨ.ਐਲ. ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 6 ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ 30,00,000 ਦੀ ਸੀਮਾ ਸਿਰਫ ਪੂਰੀ ਫੀਸ,

ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਸ ਘਟਕ ਰੁਪਏ 19,87,500 ਅਤੇ ਵੇਰੀਏਬਲ ਘਟਕ (ਰੁਪਏ 20 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 0.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਸਿਰਫ ਵੇਰੀਏਬਲ ਘਟਕ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸੀ। ਹੈਂਸ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਫੀਸ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਰੁਪਏ 49,87,500 ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਰੁਪਏ 30,00,000।

27. ਆਰ.ਵੀ.ਐਨ.ਐਲ. ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਨ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਡੇਟ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ।

28. 10 ਜੁਲਾਈ 2020 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਆਰ.ਵੀ.ਐਨ.ਐਲ. ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 30,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਕੇਵਲ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 6 ਦੇ ਐਂਟਰੀ ਦੇ ਵੇਰੀਏਬਲ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਫਿਕਸਡ ਬੇਸ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਅਤੇ ਵੇਰੀਏਬਲ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਵਿੱਚ 'ਪਲੱਸ' ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਖਾਲਾ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ 30,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਕੇਵਲ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾ ਕੇਵਲ ਮਧਿਆਨ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਤੋਂ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਹਿੰਦੀ ਸੰਸਕਰਣ ਤੋਂ ਵੀ ਉੱਤਪੰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 6 ਦੇ ਐਂਟਰੀ ਦੇ ਪਾਠ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਇਹ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (ਜਿਸ ਨੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ) ਅਤੇ ਡੀ.ਆਈ.ਏ.ਸੀ. ਨਿਯਮ ਮਾਡਲ ਫੀਸ (ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਫੋਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ) ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਮਰਥਿਤ ਹੈ।

### ਏ.4 ਵਿਵਿਧ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1990-1991 ਦੇ 2019 ਦੇ ਤੱਥ

29. ਵਿਵਿਧ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਵਿੱਚ 16 ਜਨਵਰੀ 2018 ਦੀ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ, ਆਰ.ਵੀ.ਐਨ.ਐਲ. ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 16 ਜਨਵਰੀ 2018 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜਸਟਿਸ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸੇਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਲੌਤਾ ਮਧਿਆਨਕਾਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਮਾਨਿਆ ਕਿ "[ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਧਿਆਨਕਾਰ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ]".

30. 24 ਫਰਵਰੀ 2018 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਇਕਲੌਤਾ ਮਧਿਆਨਕਾਰ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਧਿਆਨ ਫੀਸ ਮਧਿਆਨ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। 25 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ, ਇਕਲੌਤਾ ਮਧਿਆਨਕਾਰ ਨੇ ਦਾਵਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵਿਆਂ ਲਈ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿੱਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ।

31. ਆਰ.ਵੀ.ਐਨ.ਐਲ. ਨੇ 18 ਮਈ 2019 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵਿਆਂ ਲਈ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿੱਲ ਜਾਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਕਲੌਤਾ ਮਧਿਆਨਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ। ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ। 20 ਮਈ 2019 ਨੂੰ ਇੱਕ ਈਮੇਲ ਦੁਆਰਾ, ਯਾਚੀ ਐਚ.ਸੀ.ਆਈ.ਐਲ.-ਅਧਿਕਾਰਯ-ਆਰਸ (ਜੇ.ਵੀ.) 6, ਨੇ ਆਰ.ਵੀ.ਐਨ.ਐਲ. ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ।

32. ਇਕਲੌਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੇ 20 ਮਈ 2019 ਨੂੰ ਆਰ.ਵੀ.ਐਨ.ਐਲ. ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 38(1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ 19087 ਦੇ ਕੋਂਡਰ VIII ਨਿਯਮ 6A ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਹੋਰ, ਇਕਲੌਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਦੋਵੇਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਮਧਿਆਸਤਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੀ, ਦਾਵੇ (ਰੁਪਏ 32,59,48,831) ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ (ਰੁਪਏ 21,59,56,092) ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਫੀਸ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

33. ਆਰ.ਵੀ.ਐਨ.ਐਲ. ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਵਿਵਿਧ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਫੀਸ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

### ਬੀ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ

34. ਅਸੀਂ ਯਾਚੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮਿਸਟਰ ਕੇ.ਕੇ. ਵੇਨੁਗੋਪਾਲ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ, ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮੇਹਤਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਸੌਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਮਿਸਟਰ ਮਨੂ ਸ਼ੇਸ਼ਾਦਰੀ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਕੇ. ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਮਿਸਟਰ ਹੁਜ਼ੇਫਾ ਅਹਮਦੀ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ।

### ਬੀ.1 ਯਾਚੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ

35. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਵਿਵਿਧ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਸੌਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੁਝਾਅ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ:

(i) ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾ ਦੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਧਾਰਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਸਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸੰਵਿਧਾ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਬਨਾਮ ਗਾਇਤਰੀ ਝਾਂਸੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ.,1 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ। ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੱਸੇਲ (24ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਮਧਿਆਸਤਾਵਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾ ਦੇਵੇ। ਗੈਰੀ ਬੋਰਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸ, ਵਿੱਚ

ਸਿਧਾਂਤ, ਨੂੰ ਇਕਪਾਸੜ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਜੱਜ ਬਣੋ;

ii. ਜੇਕਰ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮਧਿਆਂਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਫੀਸ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜੇ ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸ ਤੋਂ ਭਟਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

iii. ਮਧਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(14) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ [ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ] ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੋਣ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ।" ਇਸ ਲਈ, ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਮਧਿਆਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਮੂਨਾ ਜਾਂ ਗਾਈਡ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

iv. ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3A), ਜੋ ਕਿ ਮਧਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸੁਲਹ (ਸੋਧ) ਐਕਟ 20193 ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦਰਾਂ ਤੇ ਫੀਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ;

(v) ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਆਪਾ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਟ. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਅਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇਮਧਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਬਾਰੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰ ਉਭਰੇ ਹਨ।

vi. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਮਧਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 6 'ਤੇ ਦਰਜ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਇਹ ਸੁਝਾਵਾਤਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸਮਾਨਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦੀ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਇੱਕ ਕੌਮਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। "ਰੁ. 30,00,000 ਦੀ ਛੱਤ ਨਾਲ" ਵਾਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਕੌਮਾ ਵਾਕ "ਰੁ.30,00,000 ਦੀ ਛੱਤ ਨਾਲ" ਨੂੰ ਕੌਮਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦੀ ਹੈ, "ਰੁ. 19,87,500 ਪਲੱਸ 0.5% ਦਾਵੇ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਰੁ. 20 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਉੱਪਰ।" ਹਿੰਦੀ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਕੌਮਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੁਝਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਛੱਤ ਪੂਰੇ ਕਲੋਜ਼ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਧਿਆਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੁੱਲ ਫੀਸ ਰੁ 30,00,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ;

vii. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਕੌਮਾ ਦੀ ਚੂਕ ਇੱਕ ਅਣਗੌਲਿਆ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕੌਮਾ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਿਰਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਬਹੁ-ਵਿਆਖਿਆ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

viii. ਜੇ ਕੌਮਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਉੱਚ ਸੀਮਾ ਨੂੰ 49,87,500 ਰੁਪਏ [19,87,500

+ 30,00,000] ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਮਧਿਆਂਚਲਣ ਲਾਗਤ-ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਪਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਮੰਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗੀ;

ix. ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦਿੱਲੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਧਿਆਂਚਲਣ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੌਮਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਸੰਸਕਰਣ, ਜੋ ਲਾਗੂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲਣਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਲਈ 30,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਛੱਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਛੱਤ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ;

x. ਮਧਿਆਂਚਲਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(9) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਵੀ ਮਧਿਆਂਚਲਣ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ - I ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ, ਉਹ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਇਹ ਬਚਾਅ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਬਚਾਅ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ;

(xi) ਵਾਕੰਸ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਪਿੱਛੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ "ਸਮ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ" ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਲੇਮ ਅਤੇ ਕਾਊਂਟਰ- ਦੇ ਸੰਚਤ ਜੋੜ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦਾਅਵਾ. ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਵੱਖਰੀ ਫੀਸ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਸੀ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵੇ ਦੋਵਾਂ ਲਈ, ਇਹ ਹੋਣਾ ਸੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(xii) ਮਧਿਆਂਚਲਣ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ "ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਦੇ ਫਰੇਜ਼ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਮੰਸ਼ਾ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਜੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਮੰਸ਼ਾ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਵਸੂਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ;

(xiii) ਸ਼ਬਦ "ਰਕਮ" ਦਾ ਸਾਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਰਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕੁੱਲ ਅਤੇ "ਵਿਵਾਦ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਾਰੇ ਦਾਵਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵਿਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲਤਾ। ਸ਼ਬਦ "ਰਕਮ" ਜਾਂ "ਵਿਵਾਦ" ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਦਾਵਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਵਜੋਂ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ;

(xiv) ਇੰਨ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਿਲਡਰਜ਼23 ਅਤੇ ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਆਰਐਸ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ 24, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਜੋ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫੀਸਾਂ ਵਸੂਲ ਰਹੇ ਹਨ ਛੱਤ. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ 25 ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ;

(xv) ਐਲ.ਸੀ. 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (ਉੱਪਰ) ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਲਈ ਲਾਗਤ-ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੱਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀ ਫੀਸ ਸਟਰੱਕਚਰ ਨੂੰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਤੰਤਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਡਲ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ, ਡੀ.ਆਈ.ਏ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਡੀ.ਆਈ.ਏ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ;

(xvi) ਮਧਿਆਸਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 38(1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ, ਜੋ ਧਾਰਾ 31(8) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਅਗਾਊ "ਜਮਾ" ਲਈ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 11(14) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 11(13) ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ "ਖਰਚਿਆਂ" ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ "ਫੀਸਾਂ" ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਲਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(xvii) ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਫੀਸਾਂ ਉਹ ਵਾਪਸੀ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਜੋ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਕੁਝ ਦੇਣ ਲੈਣ ਦਾ ਤੱਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫੀਸਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਅਧਾਰਭੂਤ ਮਧਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਇਕ ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਧਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਖਰਚੇ ਉਹ ਖਰਚੇ ਹਨ ਜੋ ਮਧਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸਥਾਨ ਲਈ ਖਰਚੇ, ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰੀ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ;

(xviii) ਮਧਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31(8) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਚਾਰ ਦਾ ਖਰਚਾ ਧਾਰਾ 31A ਅਨੁਸਾਰ ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਸਵਾਯੱਤਤਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ;

(xix) ਮਧਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31A ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (3) ਅਤੇ (4) ਉਹ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਮਧਿਆਚਾਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਆਏ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(xx) **ਗਾਯਤ੍ਰੀ ਝਾਂਸੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਧਿਆਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਗ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 31(8) ਅਤੇ 31A ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 31(8) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 31A ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਪਰ ਮਧਿਆਚਾਰੀ(ਆਂ) ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ;

(xxi) ਮਧਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31A(1) ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, “ਖਰਚੇ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਦੀਆਂ “ਫੀਸਾਂ” ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਉਚਿਤ ਖਰਚੇ। ਵਿਆਖਿਆ ਧਾਰਾ 11(14) ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 38(1) ਦੇ ਮਧਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਦੱਤਾਤ੍ਰੇਯ ਗੋਵਿੰਦ ਮਹਾਜਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਰਵੋਪਰੀ ਹੈ;

xxii. ਹੋਰ, ਸੈਕਸ਼ਨ 31A(1) ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜੋ ਕਿ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾਗਤਾਂ ਵਿੱਚ "ਮਧਿਆਂਚਲਕਾਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚੇ" ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 31A(1)(a) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੈ ਕਿ "ਕੀ ਲਾਗਤਾਂ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਹਨ"। ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲਾਗਤਾਂ ਸਫਲ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਧਿਆਂਚਲਨ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਵਾਪਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਂਚਲਕਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਲਨ ਜੋ ਇਸ ਖਿਲਾਫ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਧਿਆਂਚਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦਾ ਜਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ; ਉਹ ਸਿਰਫ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਕਹੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਸੈਕਸ਼ਨ 31A ਅਧੀਨ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ;

xxiii. ਚੌਥੀ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਵਿੱਚ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਦਾ ਫਰੇਜ਼ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਫਰੇਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਜਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ 38 ਜਮ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਵੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਅਗਾਊ ਵਜੋਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 31(8) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਗ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਚੌਥੀ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਸੈਕਸ਼ਨ 38 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਿਕਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਫੀਸ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ;

xxiv. ਚੌਥੀ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਚਲਨ ਅਤੇ ਸੁਲਹ (ਸੋਧ) ਐਕਟ 20153 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 38(1) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ "ਲਾਗਤਾਂ" ਜਾਂ "ਜਮ੍ਹਾਂ" ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੇ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਣ ਦਾ ਚੁਣਾਅ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ

xxv. ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਉਦਯੋਗਾਂ, ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, ਮਧਿਆਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲੇ ਜਾਂਦੇ ਉੱਚੇ ਸ਼ੁਲਕ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਮਧਿਆਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲੇ ਜਾ ਰਹੇ ਭਾਰੀ ਸ਼ੁਲਕ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੀ.2 ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ

36. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ, ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

(i) ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਬੰਧਨਯੋਗ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਹਿਮਤ ਸ਼ਡਿਊਲ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰੰਤੂ, ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਤਾਂ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਤਦ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(ii) ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ "ਲਾਗਤ" ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 31(8) (ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੋਧ ਐਕਟ 2015 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ) ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 31(8) ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 31A (ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੋਧ ਐਕਟ 2015 ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ;

(iii) ਸੈਕਸ਼ਨ 31(8) ਅਤੇ 31A "ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸਮਾਪਨ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਛੇਵੀਂ ਅਧਿਆਇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੀਸ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੱਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996, ਯੂ.ਐਨ.ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਲ. ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੈਂਬਰ ਆਫ ਕਾਮਰਸ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਧਿਆਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮਧਿਆਚਾਰਨ ਅੱਗੇ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 31A(1) ਦੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਧੀਨ "ਉਚਿਤ ਲਾਗਤ" ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕ੍ਰਿਸਟਲਾਈਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;

(iv) ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਚਾਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਕੇਸ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਧਿਆਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਸਾਧਾਰਣ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਹੇਠ ਹੀ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

v. ਮਧਿਆਂਤਰੀ(ਆਂ) ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਅਣਉਚਿਤ ਦੇਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਫੀਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਮੰਗ ਸਕਦੇ ਹਨ;

vi. ਮਧਿਆਂਤਰੀ(ਆਂ) ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 38(1) ਅਧੀਨ ਅਗਾਊਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਕੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਲੇਖਾਂਕਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਧਾਰਾ 38(3) ਅਧੀਨ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਲਾਗੂਕਰਨ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 39(1) ਅਧੀਨ ਪੁਰਸਕਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੀਨ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਕੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ;

vii. ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39(1) ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗਤ (ਫੀਸਾਂ ਸਮੇਤ) ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪ੍ਰੋਚ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ "ਵਾਜਬ" ਸਮਝੇ। ਮਧਿਆਂਤਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਵਾਜਬ ਲਾਗਤ (ਇਸਦੀ ਅੰਤਿਮ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸਮੇਤ) ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ 39 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਧਾਰਾ 31A ਅਧੀਨ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਯੋਗ ਹੈ;

viii. ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31(8) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31A ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 31A(1) ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਲਾਗਤ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਾਜਬ ਲਾਗਤ ਹੋਵੇਗਾ;

ix. ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 38(1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ;

x. ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਮਧਿਆਂਤਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 31(8) ਅਧੀਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਅਭਿੰਨ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਮਧਿਆਂਤਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖਰੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

xi. ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਉੱਲੇਖਿਤ “ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ” ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ;

xii. ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਐਕਟ ਦੇ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਟੇਬਲ ਵਿੱਚ ਸੀਰੀਅਲ 6 ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 348(1)(b)(ii) ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਐਕਟ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪਾਠ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੋਰ, ਅਨੁਚਛੇਦ 348(1) ਇੱਕ ਨਾਨ-ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਕਲੌਜ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ 'ਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ;

(xiii) ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਕਿ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਫੀਸ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਸੀਮਾ ਰੁਪਏ 30,00,000 ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿੱਧਾ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਸੀਰੀਅਲ 6 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਰੁਪਏ 19,87,500/+ ਰੁਪਏ 20,00,00,000 ਦੇ ਉੱਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ 0.5% ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਧਿਕਤਮ ਸੀਮਾ ਰੁਪਏ 30,00,000 ਹੋਵੇਗੀ;

(xiv) ਕਾਉਂਟਰ-ਦਾਅਵੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਝਗੜੇ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਝਗੜੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇੱਕ ਸਵਤੰਤਰ ਕਾਰਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਮੁੱਖ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਇੱਕ ਕਾਉਂਟਰ-ਦਾਅਵਾ ਜੀਵਿਤ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਾਉਂਟਰ-ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਅਦਾਇਗੀ

ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ (ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ) ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਊਂਟਰ-ਦਾਅਵਾ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸੇ ਝਗੜੇ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸਮਾਂਜਨ ਵਜੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ;

(xv) ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(9), ਸੈਕਸ਼ਨ 23(2A), ਸੈਕਸ਼ਨ 31A ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 38 ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਊਂਟਰ-ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ;

(xvi) ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(9), ਜੋ ਕਿ ਪਾਰਟ I ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਊਂਟਰ-ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 38(1) ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ, ਸੈਕਸ਼ਨ 31A ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 31B ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(xvii) ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

B.3 ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀਏ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ

37. ਮਿਸਟਰ ਹੁਜ਼ੇਫਾ ਅਹਮਦੀ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

(i) ਪਾਰਟੀ ਆਟੋਨੋਮੀ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਚ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(6) ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸਟਲਾਈਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗਵਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਆਟੋਨੋਮੀ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੱਕ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ii. 2015 ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੰਘ ਬਿਲਡਰਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਕਤਰਫਾ, ਮਨਮਾਨੇ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਅਦਾਲਤ-ਨਿਯੁਕਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਧਿਆਸਤਾ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸੰਸਥਾ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਨਹੀਂ;

iii. ਉਪਰੋਕਤ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮਾਨਿਆ ਕਿ ਅਧਿਕ ਮਧਿਆਸਤਾ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਫੀਸਾਂ

ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਤੰਤਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਡਲ ਸ਼ਡਿਊਲ, ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ, ਮਧਿਆਸਤਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸੋਧ ਐਕਟ 2015 ਦੁਆਰਾ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਗਾਈਡ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਡਲ ਸ਼ਡਿਊਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਡੀ.ਆਈ.ਏ.ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ;

iv. ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਸਤਾ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸਾਂ ਉੱਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ;

v. **ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਧੀਮੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ;**

vi. ਕੁਝ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਸਿਰਫ ਸੁਝਾਵਾਤਮਕ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ, ਜਦਕਿ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਬਾਰੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਹੈ।ਗਾਯਤ੍ਰੀ ਝਾਂਸੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਫੀਸ ਦਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੁਆਰਾ ਬੰਨ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਕੇਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

(vii) ਧਾਰਾ 11 ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ 2019 ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਵੀ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (14) ਹੁਣ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ "[ਤ]ਹ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸੰਸਥਾ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਤੈਅ ਕਰੇਗੀ"। ਸੋਧੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 11 ਨੂੰ ਅਜੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਦੋ ਅਪਵਾਦ ਹਨ। ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਫੀਸ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਉੱਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ;

(viii) ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਸ਼ਬਦ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਕ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਦਾਅਵੇ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 23 ਮਧਿਆਸਤਾ ਅਧਿਨਿਯਮ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 23 ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਜਾਂ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਬਲਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(ix) ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 38(1) ਅਤੇ 38(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਸਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

(a) ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਜਮਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ; ਅਤੇ

(b) ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਜਮਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ;

(x) ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ VIII ਦੇ ਸਮਾਨ ਉਪਬੰਧ;

(xi) ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਚ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

xii. ਧਾਰਾ 2(9) ਸਿਰਫ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਧਿਆਂਚਨ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਮੁਤਾਤਿਸ ਮੁਤਾਂਦਿਸ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤਰਕ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਧੀਨ "ਦਾਅ ਰਾਸ਼ੀ" ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ◌ਾਰ◌ਂ 'ਤੇ ਮੁਤਾਤਿਸ ਮੁਤਾਂਦਿਸ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਾਅ◌ਾਰ◌ਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ◌ਾਰ◌ਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ;

xiii. ਇੱਕ ਮਧਿਆਂਚਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦਾਅ◌ਾਰ◌ਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ◌ਾਰ◌ਂ ਲਈ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ;

xiv. ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ੀ" ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;

xv. ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ, ਮਧਿਆਂਚਨਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਲਾਗੂ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਚਨਕਾਰs ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਹੋਵੇ;

xvi. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਦਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

xvii. ਮਧਿਆਂਚਨ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਮਧਿਆਂਚਨਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਫੀਸਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਿਰਫ ਮਧਿਆਂਚਨ ਦੌਰਾਨ ਆਏ ਖਰਚਿਆਂ (ਮਧਿਆਂਚਨਕਾਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਸਮੇਤ) ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

xviii. ਮਧਿਆਂਚਨਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਧਿਆਂਚਨਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤ ਫੀਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗਤ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਗਾਯਤ੍ਰੀ ਝਾਂਸੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "...ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਦੀ ਫੀਸ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 31(8) ਅਤੇ 31A ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ";

xix. ਮਧਿਆਸਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਅਣਭੁਗਤਾਨ ਲਾਗਤ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਅਵਾਰਡ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਣਭੁਗਤਾਨ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ;

xx. ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤ ਫੀਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਚਲਣ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਅਣਉਚਿਤ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅੱਗੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਕੋਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਬੇਤੁਕੀ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਹਨ;

xxi. ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਧੀਨ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਫੀਸ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸਨੂੰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਇੱਕ ਇਕੱਠ ਰਕਮ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਅਕੇਲੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਦੀ ਬਣਤਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਧੀਨ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਫੀਸ ਦੇ ਉੱਤੇ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਜੀਬ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਕੇਲੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਦੇ ਉੱਤੇ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਾਲੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਵੰਡਣਾ ਪਵੇਗਾ;

xxii. ਮਧਿਆਸਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਅਕੇਲੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਡਿਫਾਲਟ ਨਿਯਮ ਹੈ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਅਕੇਲੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ,

xxiii. ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਹਟਣ ਲਈ ਅਣਇੱਛੁਕ ਹਨ ਜੋ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ 30,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਨੂੰ ਕੇਵਲ 20 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਉੱਤੇ 0.5% ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ "ਜੋੜ" ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ 19,87,500 ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਵਿਛੋੜਨ ਹੈ; ਅਤੇ

xxiv. . ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦਕਿ ਹਿੰਦੀ ਵਰਜਨ ਇਸਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਰਜਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਕੌਮਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

38. ਮਿਸਟਰ ਅਹਮਦੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਸਥਾਈ ਮਧਿਆਨਤਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

“1. ਉਹ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਨਤਰਤਾ(ਆਂ) ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਧਿਆਨਤਰਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਤਰੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮਧਿਆਨਤਰਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਗਠਨ ਉਪਰੰਤ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਨਤਰਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਮਧਿਆਨਤਰਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ (ਸੰਦਰਭ ਦੀਆਂ “ਸ਼ਰਤਾਂ”) ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਮਧਿਆਨਤਰਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਦੇ ਘਟਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਨਤਰਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚਕਾਰ ਤਿੰਨ ਪਾਰਟੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੰਦਰਭ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਹੋ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ, ਮਧਿਆਨਤਰਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਫਿਕਸਡ ਫੀਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਸਿਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੇਠ ਫੀਸ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

2. ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਨਤਰਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸੰਦਰਭ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੱਟ ਆਊਟ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉੱਥੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫਿਕਸਡ ਫੀਸ ਨੂੰ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਨਤਰਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਬੈਠਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਫਿਰ ਸੰਦਰਭ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਆਈਟਮ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਉਹ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਨਤਰਤਾ(ਆਂ) ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਦਰਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਨਤਰਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਫੀਸ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਨਤਰਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਮਧਿਆਨਤਰਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਡਰਾਫਟ ਅਭਿਆਸ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ (1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਤਰੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੰਦਰਭ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

4. ਹਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਇਕਪਾਸ਼ੀ ਵਿਚਲਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਹਵਾਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ

ਵਿਚਕਾਰ ਤਿਪਕਸ਼ੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਧ, ਸੁਧਾਰ, ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਸੋਧਾਂ ਸਿਰਫ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

5. ਸਾਰੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(14) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹਵਾਲਾਕਾਰ ਫੀਸ ਲਈ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।"

39. ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੁਣ ਹਵਾਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਸਬੰਧੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

(i) ਕੀ ਹਵਾਲਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਆਪ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ;

(ii) ਕੀ ਹਵਾਲਾ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਜੋੜ ਹੈ;

(iii) ਕੀ ਹਵਾਲਾ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 6 'ਤੇ ਦਰਜ ਰੁਪਏ 30,00,000 ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਸਿਰਫ ਫੀਸ ਦੀ ਵੇਰੀਏਬਲ ਰਕਮ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ; ਅਤੇ

(iv) ਕੀ ਰੁਪਏ 30,00,000 ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਹਵਾਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੁੱਲ ਫੀਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਹਰੇਕ ਹਵਾਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸੀ ਹਵਾਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ

ਸੀ1 ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ

40. ਕੀ ਹਵਾਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਹਵਾਲਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਮਿਸਾਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਧੇਰੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਣ ਦੇ ਆਗਮਨ ਨਾਲ। ਇਸ ਲਈ, ਹਵਾਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ 'ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਸਥਾਗਤ ਹਵਾਲਾਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਅਧਾਰਭੂਤ ਹਵਾਲਾਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਵਾਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਕਦੇ ਸੋਲੋ ਜਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਵਾਲਾਕਾਰ ਦੇ ਸਲਾਹ ਨਾਲ।ਪਾਰਟੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਪਰ, ਅਧ ਹੋਕ ਮਧਿਆਸਤਾ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਮਧਿਆਸਤਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।3

ਸੀ.1.1 ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

(i) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਟ੍ਰੇਡ3

41. ਯੂ.ਐਨ.ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਲ. ਨੇ 21 ਜੂਨ 1985 ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਮਧਿਆਸਤਾ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਪਨਾਇਆ। ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਘਰੇਲੂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਗੇ। ਮਧਿਆਸਤਾ ਐਕਟ ਵੀ ਯੂ.ਐਨ.ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਲ. ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਜਿਥੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਟ੍ਰੇਡ ਲਾਅ (ਯੂ.ਐਨ.ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਲ.) ਨੇ 1985 ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਮਧਿਆਸਤਾ ਉੱਤੇ ਯੂ.ਐਨ.ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਲ. ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਪਨਾਇਆ ਹੈ:

ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਜਨਰਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਇਕਸਾਰਤਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿਹੇ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ;

ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਯੂ.ਐਨ.ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਲ. ਨੇ 1980 ਵਿੱਚ ਯੂ.ਐਨ.ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਲ. ਸੁਲਹ ਨਿਯਮ ਅਪਨਾਏ ਹਨ;

ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਜਨਰਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਸੁਲਹ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ;

ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਕਿਹੇ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ;

ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ;

ਦੇ 47ਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਗਣਰਾਜ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

” 42. ਯੂ ਐਨ ਸੀ ਆਈ ਟੀ ਆਰ ਏ ਐਲ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਸਾਲਸ (ਆਂ) ਦੇ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਠੇਕੇ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਅਤੇ ਰਿਵਾਇਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਅਭਿਆਸ .

43. 1976 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੂਲ ਯੂ ਐਨ ਸੀ ਆਈ ਟੀ ਆਰ ਏ ਐਲ ਨਿਯਮ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਐਡਹਾਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸੰਸਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। 1976 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਦ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਵਾਜਬ ਹੋਣੀਆਂ ਸਨ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਗੁੰਝਲਤਾ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਕਰੋ31. ਦ ਯੂ ਐਨ ਸੀ ਆਈ ਟੀ ਆਰ ਏ ਐਲ ਨਿਯਮਾਂ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਥਾਰਟੀ, ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ32। ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚੀ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ33। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਬਾਰੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ। ਸਾਲਸ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਤਮ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਟਿੱਪਣੀਕਾਰ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਇੱਕ "ਅਸਾਧਾਰਨ ਪਹੁੰਚ" ਸੀ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਲੋੜੇ ਅਧਿਕਾਰ 35

. 44. ਯੂ ਐਨ ਸੀ ਆਈ ਟੀ ਆਰ ਏ ਐਲ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ 2010 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਯਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੋ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਪਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਨੀਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ 36 ਦੀ ਸਥਾਈ ਅਦਾਲਤ, ਦਾ ਅਜਿਹੇ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੈਨਿਰਧਾਰਨ। ਯੂਐਨਸੀਆਈਟੀਆਰਏਐਲ ਨਿਯਮ 2010 ਦੇ ਲੇਖ 40(2)(ਏ) ਨੂੰ ਲੇਖ 41 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਮਧਿਪੀਠੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ 1976 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋਰ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ7। ਮਧਿਪੀਠੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਮੇਤ ਕੋਈ ਵੀ ਦਰਾਂ ਜੋ ਉਹ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ” ਆਪਣੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ8। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋਰ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਬਣਦੀ ਹੈ9। ਜੇ ਮਧਿਪੀਠੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਯੂਐਨਸੀਆਈਟੀਆਰਏਐਲ ਨਿਯਮ 2010 ਦੇ ਲੇਖ 41(3)10 ਅਤੇ 41(4)(ਬੀ)11 ਅਧੀਨ, ਮਧਿਪੀਠੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਮਧਿਪੀਠੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪੀਸੀਏ ਦੇ ਸਕੱਤਰ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇ ਪੀਸੀਏ ਦੇ ਸਕੱਤਰ-

ਜਨਰਲ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ (ਜੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋਈ ਹੈ) ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਲੇਖ 41(4)(ਸੀ)12 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਰੂਰੀ ਸੋਧਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਧੀਆਂ ਗਈਆਂ ਫੀਸਾਂ ਮਧਿਪੀਠੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹਨ13।

### (ii) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਈ ਅਦਾਲਤ

45. ਪੀਸੀਏ ਨਿਯਮ ਯੂਐਨਸੀਆਈਟੀਆਰਏਐਲ ਨਿਯਮ 2010 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਪੀਸੀਏ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ (ਪੀਸੀਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ) ਮਧਿਆਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ4। ਯੂਐਨਸੀਆਈਟੀਆਰਏਐਲ ਨਿਯਮ 2010 ਅਧੀਨ ਮਧਿਆਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਸੈੱਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਨਾਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਡਰ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਹਿਚਕਿਚਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਇਨਾਮ ਨਾਲ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ ਤਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਨੁਚਿਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਉਠਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੀਸੀਏ ਨਿਯਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਦੇ ਹਨ। ਪੀਸੀਏ ਨੂੰ ਮਧਿਆਲਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਮਧਿਆਲਈ ਨੂੰ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ5। ਪੀਸੀਏ ਨਿਯਮ ਇਸ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪੀਸੀਏ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਦੇਸ਼ ਸਮਝੌਤਾ ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੀਸੀਏ ਸੁਵਿਧਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

### (iii) ਲੰਡਨ ਕੋਰਟ ਆਫ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ6

46. ਐਲਸੀਆਈਏ ਦੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮਧਿਆਲਈ(ਆਂ) ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਗਵਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਧਿਆਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦਰਾਂ ਨਾਲ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਲਈ(ਆਂ) ਦੁਆਰਾ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ, ਕੇਸ ਦੀ ਜਟਿਲਤਾ ਅਤੇ ਮਧਿਆਲਈ(ਆਂ) ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸਬੰਧੀ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫੀਸਾਂ ਘੰਟਾਵਾਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ £500 ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤ ਨਾ ਹੋਣ7। ਇਸ ਲਈ ਮਧਿਆਲਈ(ਆਂ) ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ।

### (iv) ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਡਿਸਪਿਊਟ ਰਿਜ਼ੋਲੂਸ਼ਨ8

47. ਆਈਸੀਡੀਆਰ ਕੇਸ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਟਰ ਮਧਿਆਲਈ(ਆਂ) ਲਈ ਦੈਨਿਕ ਜਾਂ ਘੰਟਾਵਾਰ ਦਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੱਤ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਲਸ ਵਿਚਕਾਰ ਗੱਲਬਾਤ 50. ਦੀ ਧਾਰਾ 38 ਆਈ.ਸੀ.ਡੀ.ਆਰ ਨਿਯਮ 2021 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "[t]ਉਹ ਫੀਸ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਸਾਲਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਹੋਣਗੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਰਚਿਆ ਗਿਆ, ਕੇਸ ਦਾ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਜਟਿਲਤਾ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ

ਹਾਲਾਤ"।

(v) ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਚੈਂਬਰ ਆਫ ਕਾਮਰਸ1

48. ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ. ਨਿਯਮ 2021 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ. ਅਦਾਲਤ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜਿਥੇ ਰਕਮ ਦਾਸੀ ਨਹੀਂ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਧਿਆਂਚਾਰਕਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗੀ2। ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ. ਅਦਾਲਤ ਜਦੋਂ ਮਧਿਆਂਚਾਰਕ(ਐੱਸ) ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਮਧਿਆਂਚਾਰਕ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਸਮਾਂ ਜੋ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ, ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਜਟਿਲਤਾ ਅਤੇ ਮਸੌਦਾ ਇਨਾਮ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਜਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮੇਂਬੱਧਤਾ4 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫੀਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਂਚਾਰਕ ਨੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਨਾਮ ਦੇ ਐਲਾਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ5।

(vi) ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਧਿਆਂਚਾਰ ਕੇਂਦਰ6

49. ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ7। ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਾਰਕ(ਐੱਸ) ਵਿਚਕਾਰ ਗੱਲਬਾਤ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਮਾਂ8। ਆਈ.ਸੀ.ਡੀ.ਆਰ. ਨਿਯਮ 2021 ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 38 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ "[ਤ]ਹੇ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਮਧਿਆਂਚਾਰਕ ਦੇ ਉਚਿਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਮਧਿਆਂਚਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ, ਕੇਸ ਦੇ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਜਟਿਲਤਾ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ"।

(vii) ਹਾਂਗ ਕਾਂਗ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਧਿਆਨਵਾਦ ਕੇਂਦਰ

50. ਪਾਰਟੀਆਂ ਮਧਿਆਨਵਾਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਯਾ ਤਾਂ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਘੰਟਾ ਦਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ6। ਜੇਕਰ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਾਈਡਲਾਈਨਾਂ ਅਤੇ ਫੀਸ ਟੇਬਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਘੰਟਾ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਹਿ-ਮਧਿਆਨਵਾਦੀ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਸਹਿਮਤੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇਗਾ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਇਕੱਲਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਧਿਆਨਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕੱਠੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰੇਗਾ7।

(viii) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੇਂਦਰ5

51. ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਜਨਰਲ, ਚੇਅਰ (ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ) ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ, ਹਰੇਕ ਮਧਿਆਸਤਾ(ਓਂ) ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਫੀਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਭੱਤਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਆਈ.ਸੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਡੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ

ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਨਿਯਮਾਂ 2022 ਦੇ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ6. ਪੁਰਾਣੇ 2006 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਈ.ਸੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਡੀ ਦੁਆਰਾ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ7.

(ix) ਸੰਖੇਪ

52. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਤਤਵਾਧਾਨ ਹੇਠ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਸਤਾ(ਓਂ) ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਫੀਸ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਈ.ਸੀ.ਡੀ.ਆਰ, ਐਸ.ਆਈ.ਏ.ਸੀ ਅਤੇ ਐਚ ਕੇ ਆਈ ਏ ਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ(ਓਂ) ਵਿਚਕਾਰ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਕੁਝ ਪੱਧਰ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਾਰਟੀ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਈ.ਸੀ.ਡੀ.ਆਰ ਮਧਿਆਸਤਾ(ਓਂ) ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਐਸ.ਆਈ.ਏ.ਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫੀਸ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਤਰੀਕਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਐਚ ਕੇ ਆਈ ਏ ਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਜਾਂ ਘੰਟਾ ਦਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਯੂ ਐਨ ਸੀ ਆਈ ਟੀ ਆਰ ਏ ਐਲ ਨਿਯਮ 2013 ਮਧਿਆਸਤਾ(ਓਂ) ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਕੰਟਰੋਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪੀਸੀਏ ਦੇ ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਜਨਰਲ ਮਧਿਆਸਤਾ(ਓਂ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਸਥਾ (ਮਧਿਆਸਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਮੇਤ) ਮਧਿਆਸਤਾ(ਓਂ) ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਇਕਤਰਫਾ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਗੈਰੀ ਬੋਰਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਾਣਿਜਿਕ ਮਧਿਆਸਤਾ 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ, "[ਕਈ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਗਤ ਨਿਯਮ ਵੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਾਓਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਹਨ.

ਸੀ.1.2 ਹੋਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ

53. ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਧਿਆਂਚਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਾ ਤਾਂ ਮਧਿਆਂਚਾਰਕਾਂ ਦੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮਧਿਆਂਚਾਰਕਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(i) ਇੰਗਲੈਂਡ

54. ਇੰਗਲਿਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਾਰਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਇਕ ਸੰਧਿ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੇਲ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ47। ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਮਧਿਆਂਚਾਰਕ ਮਧਿਆਂਚਾਰਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਇਕ

ਪਾਰਟੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਾਰਕ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਤਿਕੋਣੀ ਸੰਧਿ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ48। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੰਗਲਿਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮੰਨਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਾਰਕ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਦੇ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂ ਮਧਿਆਂਚਾਰਕ ਦੀ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਸਥਿਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਾਰਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਵੇ49।

55. ਇੰਗਲਿਸ਼ ਮਧਿਆਂਚਾਰਤਾ ਐਕਟ 199650 ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਮਧਿਆਂਚਾਰਕ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਵਿਚਲਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ51। ਧਾਰਾ 28(1) ਸਾਂਝੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕੋਡੀਫਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਮਧਿਆਂਚਾਰਕ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 28(5) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਧਿਆਂਚਾਰਕ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ52। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਂਚਾਰਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਇਕ, ਕੁਝ ਜਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ24। ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਮਧਿਆਂਚਾਰਕ(ਐੱਸ) ਦੀਆਂ ਮਾਨਕ ਫੀਸਾਂ, ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ, ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਜਟਿਲਤਾ, ਅਤੇ ਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਉਚਿਤ ਸਨ, ਵਰਗੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਧਾਰਾ 33(1)(ਬੀ) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਟ ਕਰਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਦੇਰੀਆਂ ਜਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ, ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਇਕ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਸਾਧਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਧਿਆਂਚਲੀਆਂ ਜਾਂ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸਾਂ25 **ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੇ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ ਪਰੰਤੂ, ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਂਚਲੀ(ਆਂ) ਜਾਂ ਇੱਕ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਹ ਉਚਿਤ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ**26। ਇਹ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਕੇਵਲ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਪਹਿਲੀ ਪਾਰਟੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ27।

(ii) ਇਟਲੀ

56. ਇਟਾਲੀਅਨ ਸਿਵਿਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 814 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਲੀਆਂ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਲਈ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਛੱਡ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਆਰਟੀਕਲ 814 ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਵੇਂ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮਧਿਆਂਚਲੀ(ਆਂ) ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ

ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

57. ਲੇਖ 814 ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਆਂ) ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਆਪਣੇ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਵੰਡਦੇ ਹਨ। ਪਰੰਤੂ, ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਤਦ ਤੱਕ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਆਂ) ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਆਂ) ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਦੇ ਦੇਣ। ਜੇ ਫੀਸ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੇ ਸਥਾਨ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੋਲ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ।ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਰਟੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ2। ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਇਟਾਲੀਅਨ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਮੰਤਰੀ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਘਰੇਲੂ **ਅਧਿਕ ਹੋਕ ਮਧਿਆਸਤਾਓਂ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ1।**

(iii) **ਸਵੀਡਨ**

58. **ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਆਪ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ2**। ਸਵੀਡਨ ਮਧਿਆਸਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37(1)5 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਆਂ) ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਸਵੀਡਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ "ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ" ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਆਂ) ਦੁਆਰਾ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਆਂ) ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ4। ਸਵੀਡਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀ ਅਸਾਧਾਰਣ ਉੱਚੀ ਲਾਗਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ5**।**

59. ਸਵੀਡਨ ਮਧਿਆਸਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 "ਜਦ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ" ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 37 ਗੈਰ-ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਸਤਕਾਰ(ਐੱਸ) ਆਪਣੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਤਬ ਬੰਧਨਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਵੀਡਨ ਮਧਿਆਸਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 ਹੋਰ ਦਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਕਾਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਖਾਰਜ ਹੈ।

60. ਧਾਰਾ 41 ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਮਧਿਆਸਤਕਾਰ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਕਾਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਸਬੰਧੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਸੋਧ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ

ਮਧਿਆਸਤਕਾਰ(ਐੱਸ) ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਸਵੀਡਨ ਵਿੱਚ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਸੈਟਿੰਗ ਦੀ ਕਦੇ ਵੀ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

(iv) ਜਰਮਨੀ

61. ਜਰਮਨ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਕੋਡ (ਜ਼ਿਵਿਲਪ੍ਰੋਜ਼ੈਸਓਰਡਨੁੰਗ) ਦੀ ਦਸਵੀਂ ਕਿਤਾਬ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਧਾਕ ਮਧਿਆਸਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਜ਼ੀਪੀਓ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਕਾਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਜਰਮਨ ਸਿਵਲ ਕੋਡ (ਬਰਗਰਲਿਚੇਸ ਗੈਸੈਟਜ਼ਬੁਚ) ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਇਕ ਸੇਵਾ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੰਮ ਲਈ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮਝੌਤਾ। ਬੀਜੀਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਕਾਰ(ਐੱਸ) ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

62. ਪਰੰਤੂ, ਜਰਮਨੀ ਵਿੱਚ, ਮਧਿਆਸਤਕਾਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੰਫਰਾ ਰੈਮ ਸੁਆਮ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਧੀਨ, ਭਾਵ, ਮਧਿਆਸਤਕਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਪਹਿਲਾਂ, ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਬਾਰੇ ਇਕ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਨੂੰ ਰਕਮ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਅਪ੍ਰੋਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜਸਟਿਸ (ਬੁੰਡੈਸਗੇਰਿਚਟਸਹੋਫ) ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਬਾਰੇ ਇਕ ਫੈਸਲਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮਧਿਆਸਤਕਾਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਫੀਸਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇੰਫਰਾ ਰੈਮ ਸੁਆਮ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਬੀਜੀਐਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਜ਼ੀਪੀਓ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਦੀ ਬੰਧਨਯੋਗਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਕਸਰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਬਾਰੇ ਇਕ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਧਾਰਣ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਪ੍ਰੋਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੀਸਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਰੈਮ ਸੁਆਮ ਵਿੱਚ ਇਕ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ। ਬੀਜੀਐਚ ਨੇ ਹੋਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸਿਰਫ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਧਨਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ

(v) (ਜਪਾਨ)

63. ਜਪਾਨੀ ਮਧਿਆਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲੇਖ 47(1)60 ਅਨੁਸਾਰ, ਮਧਿਆਨੁਸਾਰਕ(ਆਂ) ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਲੇਖ 47(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਧਿਆਨੁਸਾਰਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮਧਿਆਨੁਸਾਰਕ(ਆਂ) ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਉਚਿਤ ਰਕਮ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(vi) ਸਿੰਗਾਪੁਰ

64. **ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ** 2001100 ਦੀ ਧਾਰਾ 40(1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਹਨ। ਧਾਰਾ 40(2) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਫੀਸਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜਿਊਡੀਚਰ ਐਕਟ 1969 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਅਪ੍ਰੋਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਧਾਰਾ 41(1) ਦੇ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 41(2) ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਣਉਚਿਤ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ103।

(vii) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ

65. **ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਫੈਡਰਲ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ** 1925104 ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ(ਐੱਸ) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। 1955 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਯੂਨੀਫਾਰਮ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਹਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਕ ਸਮਾਨ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਮਾਡਲ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਟੈਚਿਊਟ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ 2000 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੋਧੇ ਗਏ ਸੰਸਕਰਣ ਦੀ ਧਾਰਾ 21(d) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਇਕ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਫੀਸਾਂ, ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਰ ਖਰਚੇ, ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।" ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਧਾਰਾ 21(d)... ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ, ਜੇ ਸਮਝੌਤਾ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਫੀਸਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ105। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ(ਐੱਸ) ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਮੋਲ ਭਾਵ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਦੇ ਡਰ ਨਾਲ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ106।

(viii) ਸਾਰਾਂਸ਼

66. **ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਹਨ, ਸਾਡੀ ਉੱਪਰ ਦੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਿਧਾਂਤ ਉਭਰਦੇ ਹਨ:**

(i) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਸਮਝੌਤੇ ਰਾਹੀਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ (ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਤਾਂ ਉਹ ਕੰਮ ਸੰਭਾਲਣ ਸਮੇਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ) ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ

ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ(ਐੱਸ) ਨਾਲ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਸਮਝੌਤਾ। ਫਿਰ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ(ਐੱਸ) ਅਜਿਹੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਫੀਸਾਂ ਨਾਲ ਬੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ

(ii) ਕੁਝ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਰਦਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਰੰਤੂ, ਅਜਿਹੀ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇ ਉਹ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

67. ਇਸ ਲਈ, ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਪੂਰਣ ਜਾਂ ਇਕਤਰਫਾ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ(ਐੱਸ) ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ: (i) ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਫੀਸਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ; ਜਾਂ (ii) ਫੀਸਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਉੱਠਣ 'ਤੇ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨਾਲ ਮੋਲਭਾਵ ਕਰਨਾ; ਜਾਂ (iii) ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ।

## ਸੀ.2 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਰੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਢਾਂਚਾ

### ਸੀ.2.1 ਪਾਰਟੀ ਸਵਾਯੱਤਤਾ

68. ਪਾਰਟੀ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਮਧਿਆਂਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਮਧਿਆਂਤਰ ਸਮਝੌਤਾ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਨੀਂਹ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਮਧਿਆਂਤਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾਗਤ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਅਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਤੇ ਹੰਟਰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਮਧਿਆਂਤਰ (ਸੁਪਰਾ) ਮਧਿਆਂਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਉੱਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

“ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਧਿਆਂਤਰ ਇੱਕ ਜਹਾਜ਼ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਧਿਆਂਤਰ ਨੂੰ 'ਮਾਲਕ' ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ। ਪਰ ਜਹਾਜ਼ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਮਾਂਡ ਵਿੱਚ ਕਪਤਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਕੰਟਰੋਲ ਸੌਂਪਦੇ ਹਨ। ਮਾਲਕ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਪਤਾਨ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਮਾਂਡ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (5) —ਅਤੇ, ਕਪਤਾਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅੰਤਿਮ ਕੰਟਰੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।”

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਂਤਰ ਬਾਰੇ ਅਗਰਣੀ ਗ੍ਰੰਥ ਹੋਰ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਧਿਆਂਤਰ ਰੀਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੱਕਾ ਹੈ:

“ਪਾਰਟੀ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਇੱਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਧਿਆਂਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ

ਇੱਕ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਰ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ, ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਡਲ ਲਾਅ ਵਰਗੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਡਲ ਲਾਅ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ। (7) ਮਾਡਲ ਲਾਅ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ: 'ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉੱਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ।' ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ 1923 ਦੇ ਜਨੇਵਾ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ '[ਤ]ਹਿ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਸਮੇਤ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ...', ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਧਾਰਾ V(1)(d) ਅਧੀਨ, ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ 'ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।"

69. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ. ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ। ਦੇ ਕਈ ਉਪਬੰਧ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(6)107 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕੋਲ ਆਰਬਿਟਰਲ ਸੰਸਥਾ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁੱਦਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ। ਸੈਕਸ਼ਨ 19(2)108 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਚਰਣ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ. ਸੈਕਸ਼ਨ 11(2)109 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਭਰਤ ਵਿਚ ਅਲਮੀਨੀਅਮ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਕੈਸਰ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼110, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ "ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਭਾਵਨਾ" ਹੈ। ਸਾਲਸੀ ਦੇ. ਸੈਂਟਰੋਟਰੇਡ ਮਿਨਰਲਜ਼ ਐਂਡ ਮੈਟਲ ਇੰਕ. ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕਾਪਰ ਲਿਮਟਿਡ 111, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਸਾਲਸੀ ਦੇ

**70. ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਸਪੈਲ ਕਰਨਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ, ਉਹਨਾਂ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ.**

### C.2.2 ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ

71. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸ(ਆਂ) ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11(3) ਅਤੇ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ। ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਸੋਧ 2015, ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ ਉਭਰਿਆ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਐਡਹਾਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਲਸ ਇਕਪਾਸੜ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਹੁਦਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਠੀਕ ਕਰਨਗੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫੀਸਾਂ. ਸਿੰਘ ਬਿਲਡਰਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਧਿਆਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ

ਨਿਯੁਕਤ ਮਧਿਆਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ, ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਮਨਮਾਨਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮਧਿਆਸੀ ਇੱਕ ਮਹਿੰਗਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਸਾਮਨਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁਝ ਸੰਭਵ ਹੱਲ ਸੁਝਾਏ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:

"22. ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮਧਿਆਸੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਫੀਸ ਦਸੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਜੋ ਵੀ ਫੀਸ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਉੱਚੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇ। ਦੂਜੇ, ਜੇ ਮਧਿਆਸੀ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚੀ ਫੀਸ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ, ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਜਾਂ ਉੱਚੀ ਫੀਸ ਦੇਣ ਲਈ ਅਣਇੱਛੁਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਉੱਚੀ ਫੀਸ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਐਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਅੰਦੇਸ਼ੇ ਕਾਰਨ ਕਿ ਮਧਿਆਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਫੀਸ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਉਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਉੱਚੀ ਫੀਸ ਦੇਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਹੈ।

"23. ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਹੱਲ ਲੱਭਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਧਿਆਸੀ ਲਾਗਤ ਤੋਂ ਮਧਿਆਸੀ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਧਿਆਸੀ ਨੇ ਇੱਕ ਹੱਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਧਿਆਸੀਆਂ ਦੀ ਫੀਸ ਮਧਿਆਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਕੇਸ-ਟੂ-ਕੇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕਸਾਰ ਦਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਧਿਆਸੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਹੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਮਧਿਆਸੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰੇ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਜੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮਧਿਆਸੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ। ਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਿਟਾਇਰਡ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਦੀ ਸਟਰਕਚਰ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਦਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਧਿਆਸੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਮਿਲੇਗਾ ਜਿਸ ਦੀ ਫੀਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ "ਰੇਂਜ" ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ।

"24. ਜੋ ਗੱਲ ਐਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਧਿਆਸੀ ਕੋਲ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਧਿਆਸੀ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਦੁਰਭਾਗਿਆਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀਆਂ, ਉੱਚੀ ਲਾਗਤਾਂ, ਅਕਸਰ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਅਣਵਰੰਟਡ ਨਿਆਇਕ ਵਿਘਨਾਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੜਾਅ◌ਾਂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਨਾਲ ਮਧਿਆਸੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਉੱਚੀ ਲਾਗਤ ਦੋ ਖੇਤਰ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਸੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਕੇ ਨਮਾਇਆ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।"

72. ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਰਘੁਬੀਰ ਸਰਨ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੋਰ.112, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾੜੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਾਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਸਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਚੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਵਸੂਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਬਦ "ਨਿਯੁਕਤੀ" ਸਿਰਫ਼ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ

ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਉਹ ਫੀਸਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਦ ਫੀਸਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ, ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵੀ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਤੋਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ। ਇਹ ਬਚ ਜਾਵੇਗਾ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਫੀਸਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਸਾਲਸ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ. ਸਿੰਘ ਬਿਲਡਰਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਧੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੀਸਾਂ ਲਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲਈ ਕੁਝ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਦਾ ਸਿਹਤਮੰਦ ਵਿਕਾਸ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੇ ਖਰਚੇ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

"41. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਧਿਆਸਤਾ (ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਝਗੜੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ) ਦੇ ਉਪਭੋਗਤਾਓਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਧਿਆਸਤਾ—ਚਾਹੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਘਰੇਲੂ, ਸਮਾਂ ਖਪਾਊ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗੇ ਹਨ। ਅਕਸਰ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਫੀਸ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ ਦੋ ਘੰਟੇ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਨੂੰ ਫੀਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੂਰਾ ਸੈਸ਼ਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ ਗੈਰ-ਉਤਪਾਦਕ ਬੈਠਕਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮਧਿਆਸਤਾ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਿਤਾਰਾ ਹੋਟਲਾਂ ਵਿੱਚ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਲਾਗਤ (ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀ ਫੀਸ, ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ, ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਲਾਗਤ, ਠਹਿਰਾਉ ਦੀ ਲਾਗਤ, ਆਦਿ) ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਰੁਪਏ ਇੱਕ ਮਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਇੱਕ-ਅੱਧ ਮਿਲੀਅਨ ਪ੍ਰਤੀ ਬੈਠਕ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵੇ ਬਹੁਤ ਉੱਚੇ ਹਨ, ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਲਾਗਤ ਕਾਰਕ ਅਤੇ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ/ਅਸਰਦਾਰੀ ਕਾਰਕ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੰਘ ਬਿਲਡਰਸ ਸਿੰਡੀਕੇਟ [(2009) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 523 : (2009) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਿ) 246] ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਲਾਗਤ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ।"

42. ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਾ ਬਾਰੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕਹੀ ਗਈ ਗੱਲ, ਕਠੋਰ ਜਾਂ ਵਿਖਰੇ ਵਿਖਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਾਰਵਜਨਿਕਤਾ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਕਲਪਿਕ ਫੋਰਮ ਵਜੋਂ ਬਚਾਉ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਹਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਪੜੋਸੀ ਸਿੰਗਾਪੁਰ, ਕੁਆਲਾ ਲੁੰਪੁਰ, ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਾਂਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉੱਥੇ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਜੋ ਘੱਟ ਲਾਗਤ 'ਤੇ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੇ ਭਾਰੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇਲਾਜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫੀਸ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਖਰਚੇ ਵਹਿਣ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ, ਆਪਣੀ ਅਣਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕੇ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਇਲਾਜ ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀ ਫੀਸ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤੀਜਾ ਹਰੇਕ ਉੱਚ

ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਕਮ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਪੈਮਾਨਾ ਤੈਅ ਕਰੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਵੱਖ ਵੱਖ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵੱਖ ਵੱਖ ਫੀਸ ਸੰਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ, ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀ ਲਾਗਤ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਧਿਆਸਤਾ, ਦੋਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਜਨਤਾ ਲਈ ਆਕਰਸ਼ਕ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਉਚਿਤਤਾ ਅਤੇ ਯਕੀਨੀਅਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਹੋਵੇ।"

73. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਐਲ.ਸੀ. ਆਈ. 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (ਉੱਪਰ) ਨੇ ਅਧਿਕ ਪੱਛਮੀ ਮਧਿਆਂਚੀ ਮਧਿਆਂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਂਚੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਮਾਡਲ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਗਾਈਡ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇ ਜੋ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹਨ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਂਚੀਆਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਧਿਕ ਪੱਛਮੀ ਮਧਿਆਂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਤੀ ਬੈਠਕ" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੀਸਾਂ ਵਸੂਲਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਜਿੱਥੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਇੱਕੋ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਦਿਨ ਵਿੱਚ 2-3 ਬੈਠਕਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਲਾਗਤਾਂ ਵਧ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅੰਤਰਾਲਾਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੀੜਤ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

74. ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੋਧ ਐਕਟ 2015 ਨੇ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਡਲ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਐਲ.ਸੀ.ਆਈ. 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (ਉੱਪਰ) ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ 23 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (14) ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਧਾਰਾ 11. ਮਧਿਆਂਕਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ

[...]

(14) ਮਧਿਆਂਕਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਢੰਗ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ: ਸ਼ੱਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਥੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਂਕਨ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਂਕਨ (ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ) ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਮਧਿਆਂਕਨ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਹੈ।"

ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (14) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 11(14) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ, ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਂਕਨਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਮਧਿਆਂਕਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਮਧਿਆਂਕਨ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਹੈ, ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਕਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਗਾਈਡ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਧੀਮੀ, ਜੇ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਢਿੱਲੀ, ਰਫਤਾਰ ਵਿਖਾਈ ਹੈ। ਰਾਜਸਥਾਨ, ਕੇਰਲਾ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਦੀਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੋਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਮਧਿਆਂਕਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (14) ਅਧੀਨ ਮਧਿਆਂਕਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਕੇਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਮਧਿਆਂਕਨਕਰਤਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 11(14) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਐਡ ਹੌਕ ਮਧਿਆਂਕਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨਾ ਅਣਪਛਾਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

75. ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਉੱਠਿਆ ਜਦੋਂ ਮਧਿਆਂਕਨ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਂਕਨਕਰਤਾ(ਵਾਂ) ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ। ਗੈਮਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਅਤੇ ਕੰਟਰੈਕਟਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਵਿੱਚ, ਫੀਸ ਦਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ 31 ਮਈ 2004 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਧਿਆਂਕਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਕਨ ਸੋਧ ਐਕਟ 2015 ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਸੋਧਿਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਵੀਨਤਮ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਇਕਤਰਫਾ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਵੇ। ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਨੇ ਮਧਿਆਂਕਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਮਧਿਆਂਕਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਡੇਟ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਬਾਰੇ ਸਮਝੌਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਧਿਆਂਕਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31A ਮਧਿਆਂਕਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇਨਾਮ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ "ਲਾਗਤ" ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੀ ਹੈ,ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਹੋਰ "ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31(8) ਤੋਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸੋਧ ਐਕਟ 2015) ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਫਲ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪੱਖ. ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ. ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ NHAI ਬਨਾਮ ਗਾਇਤਰੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਝਾਂਸੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ.114

76. **ਗਾਯਤ੍ਰੀ ਝਾਂਸੀ (ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ)** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31(8) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 31A ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਚੂੰਕਿ ਧਾਰਾ 31(8) ਤੋਂ "ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਕੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਵੇ" ਦਾ ਭਾਵ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੋਧ ਐਕਟ 2015 ਦੁਆਰਾ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਹੈ ਕਿ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, **ਗਾਯਤ੍ਰੀ ਝਾਂਸੀ (ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ)** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

77. ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਾਯਤ੍ਰੀ ਝਾਂਸੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ(ਐੱਸ) ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 31(8) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 31A ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੈਮਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਜਸਟਿਸ ਰੋਹਿੰਟਨ ਐਫ ਨਰੀਮਨ, ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

"14. ਪਰੰਤੂ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦਾ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 31(8) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਜੋ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 31-ਏ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੇਵਲ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਇੱਕ ਘਟਕ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 31(8) ਅਤੇ 31-ਏ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕਰਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫੀਸ ਦੀ ਸਟਰਕਚਰ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਸਹੀ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗਾਇਤਰੀ ਝਾਂਸੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਬਨਾਮ ਗਾਇਤਰੀ ਝਾਂਸੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ, 2017 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਦਿੱਲੀ 10285]"

ਪਰੰਤੂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੇ ਸਰਕੁਲਰ ਦੀਨਾਂਕ 1 ਜੂਨ 2017 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਫੀਸ ਦਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਾਰੀ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਪਡੇਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੋਰ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਗੈਮਨ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਂਚਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਡੇਟ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮਧਿਆਂਚਾਰੀ(ਆਂ) ਨੇ ਕੇਵਲ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਗਾਇਤਰੀ ਝਾਂਸੀ (ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ) (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

78. ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੋਧ ਐਕਟ 2019 ਨੂੰ 30 ਜੁਲਾਈ 2017 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ

ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਧਿਆਂਚਾਰੀ ਨੂੰ ਬਢਾਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ 11(14) ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੋਧ ਐਕਟ 2019 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਸੋਧੇ ਗਏ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (14) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"ਸੈਕਸ਼ਨ 11. ਮਧਿਆਂਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ

[...]

(14) ਮਧਿਆਂਚਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਮਧਿਆਂਚਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਧਿਆਂਚਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰੇਗੀ।"

ਵਿਆਖਿਆ: ਸੰਦੇਹ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਥੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਂਚਾਰੀ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਾਰੀਆਂ (ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਂਚਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ) ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਮਧਿਆਂਚਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਹੋਰ, ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3A) ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"ਧਾਰਾ 11. ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ

[...]

(3A) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 43-I ਅਧੀਨ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰੇਡਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਗ੍ਰੇਡਿਤ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾਨ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉੱਥੇ, ਸਬੰਧਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪੈਨਲ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ:

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਦੀ ਪੈਨਲ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।"

ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੋਧ ਐਕਟ 2019 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੋਧ 30 ਅਗਸਤ 2019 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੋਧ ਐਕਟ 2019 ਦੇ ਭਾਗ IA ਅਨੁਸਾਰ

ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਗ੍ਰੇਡਿਤ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾਨ ਅਜੇ ਤੱਕ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਏ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਕਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਅਜੇ ਵੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੋਧ ਐਕਟ 2019 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੋਧ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੋਧਾਂ ਨੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ(ਆਂ) ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਜਿਹੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (14) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਫਰਕ ਹੈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (14) ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸਬੰਧੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰਨਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੁਣ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, "[ਤ]ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ"। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਅਪਵਾਦ ਹਨ - ਧਾਰਾ 11(14) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 11(14) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 11(3A) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 43(1) ਅਧੀਨ ਭਾਰਤੀ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰੇਡਿਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (3A) ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਗ੍ਰੇਡਿਡ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸੰਸਥਾਨ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪੈਨਲ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰ 'ਤੇ ਫੀਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (3A) ਅਤੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (14) ਦੀ ਹਮਾਇਤੀ ਵਾਚਨਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰ(ਐੱਸ) ਲਈ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣਗੇ।

79. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਖੇਪ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

(i) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਵਿੱਚ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਝਾਂਸੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਆਟੋਨੋਮੀ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਜਾਂ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੈ; ਅਤੇ

(ii) ਚੂੰਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (14) ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰਰਥਕ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰ(ਐੱਸ) ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕਪਾਸ਼ਵਾਦੀ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਫੀਸਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੈਕਸ਼ਨ C.2.1 ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਇੱਕਪਾਸ਼ਵਾਦੀ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਪਾਰਟੀ ਆਟੋਨੋਮੀ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਹੈ। ਹੋਰ, ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫੀਸਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ C.2.3 ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਵਲੋਂ ਅਧਾਕ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾ

### ਸੀ.2.3 ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਫੀਸਾਂ: ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਪੈਰਾਡਾਈਮ

80. ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਸੋਧ ਐਕਟ 2015 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 31(8) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ:

"ਧਾਰਾ 31. ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਰੂਪ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ

[...]

(8) ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ:-

(ਕ) ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

(ਖ) ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗਾ—

(i) ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਪਾਰਟੀ,

(ii) ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ,

(iii) ਲਾਗਤਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਉਸ ਰਕਮ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੀ ਵਿਧੀ, ਅਤੇ

(iv) ਖਰਚੇ ਕਿਵੇਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਵਿਆਖਿਆ।—ਧਾਰਾ (ਅ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, "ਖਰਚੇ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਚਿਤ ਖਰਚੇ ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਹਨ-

(i) ਮਧਿਆਂਚਲਕਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ,

(ii) ਕਾਨੂੰਨੀ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ,

(iii) ਮਧਿਆਂਚਲਕਤਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸੰਸਥਾਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਫੀਸਾਂ ਨਾਲ, ਅਤੇ

(iv) ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਇਨਾਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ।

ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਧਾਰਾ 31 ਨੇ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਹੋਰਥਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਜਤਾਈ ਹੋਵੇ। ਸ਼ਬਦ "ਖਰਚੇ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ "ਉਚਿਤ ਖਰਚੇ" ਜੋ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲਕਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਧਾਰਾ 31(8) ਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਐਲ.ਸੀ.ਆਈ 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (ਉਪਰੋਕਤ) ਨੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ "ਹਾਰਨ ਵਾਲਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇ" ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਾਪੇਖਿਕ ਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਹਾਰਨ ਵਾਲਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇ" ਸਿਦਾਂਤ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਬੇਤੁਕੇ ਸੱਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਰੋਕ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਬੰਧਕ ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

81. ਐਲ.ਸੀ.ਆਈ 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੋਧ ਐਕਟ 2015 ਨੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ 31(8) ਤੋਂ ਫਰੇਜ਼ "ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਹੋਰਥਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਜਤਾਈ ਹੋਵੇ" ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 31A ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਰਚੇ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 31(8) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"ਧਾਰਾ 31. ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਇਨਾਮ ਦਾ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ

[...]

(8) ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਧਿਆਂਚਲਕਤਾ ਦੇ ਖਰਚੇ ਧਾਰਾ 31A ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।"

ਧਾਰਾ 31A ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ:

"31A. ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ

(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਧਿਆਂਚਲਕਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, 1908 ਦੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ (5 ਦੇ 1908) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਰੱਖੇਗੀ—

(ਅ) ਕੀ ਖਰਚੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ;

(ਬ) ਅਜਿਹੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਰਕਮ; ਅਤੇ

(ਸੀ) ਅਜਿਹੇ ਖਰਚੇ ਕਦੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਵਿਆਖਿਆ।—ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, "ਲਾਗਤ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ

ਉਚਿਤ ਲਾਗਤ ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਹੈ—
(i) ਮਧਿਆਂਚਲਾਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ;
(ii) ਕਾਨੂੰਨੀ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ;
(iii) ਮਧਿਆਂਚਲਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਫੀਸਾਂ ਨਾਲ;
(iv) ਮਧਿਆਂਚਲਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ।

(2) ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮਧਿਆਂਚਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਾਗਤ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਰੇ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ,—
(a) ਆਮ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸਫਲ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਫਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਜਾਂ
(b) ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮਧਿਆਂਚਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਲਾਗਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮਧਿਆਂਚਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ—
(a) ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ;
(b) ਕੀ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ;
(c) ਕੀ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇੱਕ ਬੇਤੁਕਾ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਧਿਆਂਚਲਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ; ਅਤੇ
(d) ਕੀ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(4) ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮਧਿਆਂਚਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ

ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇ—

(a) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ;

(b) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰਕਮ;

(c) ਕੁਝ ਖਾਸ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਖਰਚੇ;

(d) ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਏ ਖਰਚੇ;

(e) ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਖਾਸ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖਰਚੇ;

(f) ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਸਬੰਧਤ ਖਰਚੇ; ਅਤੇ

(g) ਕੁਝ ਖਾਸ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਖਰਚਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਆਜ।

(5) ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਚਾਰ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਤਬ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਵਿਵਾਦ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।"

ਧਾਰਾ 31A ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਧਿਆਚਾਰ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਚਾਰੀਆਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਚਿਤ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਧਾਰਾ 31A ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਸਿਰਫ ਤਬ ਵੈਧ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਅਸਰ ਪਾਰਟੀ ਆਟੋਨੋਮੀ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਆਟੋਨੋਮੀ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਟਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

82. ਮਧਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 38 ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਅਗਾਊ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਮੰਗਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਧਾਰਾ 38 - ਜਮ੍ਹਾਂ

(1) ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਕਮ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਅਗਾਊ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਉਮੀਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇਗਾ:

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ, ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ(1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ:

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ:

ਹੋਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।

(3) ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਮਾਪਨ 'ਤੇ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਖਰਚੇ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 38(1) ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖਰਚਿਆਂ 'ਤੇ ਅਗਾਊਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਿੰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੋ ਕਿ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਖਰਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 38(2) ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

83. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 39(1) ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਭੁਗਤ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਇਨਾਮ 'ਤੇ ਲੀਨ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"ਧਾਰਾ 39 - ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਇਨਾਮ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲੀਨ

(1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਭੁਗਤ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਇਨਾਮ 'ਤੇ ਲੀਨ ਹੋਵੇਗੀ।

(2) ਜੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੇ ਗਏ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਇਨਾਮ ਦੇਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਵੀ ਜਾਂਚ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ,

ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਪੈਸੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਫੀਸਾਂ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ।

(4) ਅਦਾਲਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਉਹ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਪਰਯਾਪਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

84. ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚਾ ਉੱਪਰ ਕੁਝ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਸੈੱਟ ਆਉਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 31(8) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਨਾਲ 31A ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਹੈ, ਜੋ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਘਟਕ ਵਜੋਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 31A ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਸਟਾਂ 'ਤੇ ਅਗਾਊ ਵਜੋਂ ਦੇਣ ਯੋਗ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖਰਚਿਆਂ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਹੋਈਆਂ ਤਾਂ ਉਹ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਇਨਾਮ 'ਤੇ ਲੀਨ ਵੀ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ।

85. ਗਾਯਤ੍ਰੀ ਝਾਂਸੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ(ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“14. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 31(8) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਜੋ ਕੇਵਲ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਘਟਕ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 31(8) ਅਤੇ 31A ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫੀ ਸਟਰਕਚਰ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ...”

86. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ LC 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਸਨੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ “ਹਾਰਨ ਵਾਲਾ ਭੁਗਤੇ” ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ:

“70.ਮਧਿਆਂਤਰਣ, ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਵਾਂਗ, ਇੱਕ ਮਹਿੰਗਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬਚਤ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਆਫਸੈੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ — ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚੇ, ਸੰਸਥਾਗਤ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚੇ, ਵਕੀਲਾਂ, ਗਵਾਹਾਂ, ਸਥਾਨ, ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਆਦਿ ਸਬੰਧੀ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਕਾਫੀ ਖਰਚੇ ਜੁਟਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਜਿਹੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਵੰਡਣ ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵਾਨੁਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਾਪੇਖਿਕ

ਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਦੀ ਵਾਰੰਟ ਨਾ ਕਰਨ।

71. ਹਾਰਨ ਵਾਲਾ ਭੁਗਤੇ ਦਾ ਨਿਯਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਫਰਜ਼ੀ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਰੋਕਥਾਮ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਪਾਲਣ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕਰਕੇ। ਉਸੇ ਐਲ.ਸੀ.ਆਈ 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (ਉੱਤੇ) ਨੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਡਲ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦਾ ਆਪਣੀ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ। ਐਲ.ਸੀ.ਆਈ 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (ਉੱਤੇ) ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਨਮਾਨੇ ਅਤੇ ਇਕਤਰਫਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ, ਕਿ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਸਮੇਂ ਅਰਬਿਟ੍ਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਇਕਤਰਫਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।

87. ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਖਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਫੀਸਾਂ ਦੀਆਂ ਅਵਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੀਸਾਂ ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਂ ਮਹਿਸੂਲ ਹਨ ਜੋ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ "ਆਪਣੇ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਮੈਂਡੇਟ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਤੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ"113 ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਸਥਿਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਨਿਆਂਕਾਂ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਹਨ। ਸੰਬੰਧ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਸੁਭਾਵ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਅਤੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ(ਐੱਸ) ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾਉਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰ), ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਮਹਿਸੂਲ, ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ (ਨਿਆਇਕ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ) ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਕੋਈ ਸੰਤੋਖਜਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੋਏਸਟਾਲਪਾਈਨ ਸਕਿਐਨ ਜੀ.ਐਮ.ਬੀ.ਐਚ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਮੈਟਰੋ ਰੇਲ ਕਾਰਪ. ਲਿਮਿਟੇਡ., [ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ(ਐੱਸ) ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਸੁਭਾਵ ਨੂੰ ਇਸ ਅਖਰਜਾਤ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“[20.] ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੇ ਮਧਿਆਸਤਾਧੀਨ ਦੀ ਸ੍ਵਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅੰਗ ਹਨ। ਪੱਖਪਾਤ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਸਿਦ੍ਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਨਿਆਇਕ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ

ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾਧੀਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਅਨੁਬੰਧਕ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾਧੀਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜਿਹੇ ਮਧਿਆਸਤਾਧੀਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਸ੍ਵਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਨਿਰਪੱਖਤਾ (ਭਾਵੇਂ ਅਨੁਬੰਧਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ) ਉਸ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰਕ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮੂਲ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਮਧਿਆਸਤਾਧੀਨ ਨੂੰ ਅਨੁਬੰਧ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਅਨੁਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਸ੍ਵਤੰਤਰ ਹੈ। ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰੇ। ਆਖਰਕਾਰ, ਮਧਿਆਸਤਾਧੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਯਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਸ੍ਵਤੰਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਵੀ। ਯੂਨਾਈਟਡ ਕਿੰਗਡਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਸ਼ਵਾਨੀ ਬਨਾਮ ਜੀਵਰਾਜ [**ਹਾਸ਼ਵਾਨੀ ਬਨਾਮ ਜੀਵਰਾਜ**, (2011) 1 WLR 1872 : 2011 ਯੂ ਕੇ ਐਸ ਸੀ 40] ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ: '[20.1] ਆਰ.ਪੀ.ਬੀ., ਪੈਰਾ 45'

"45. ... ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਰਪੱਖ ਹੱਲ ਹੈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਲਸ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਏ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾਵਾਂ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

88. ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾਧੀਨ(ਐੱਸ) ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਅਨੁਬੰਧਕ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਸੰਬੰਧ 'ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਮਧਿਆਸਤਾਧੀਨ(ਐੱਸ) 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸ੍ਵਤੰਤਰ ਨਿਰਣਾਯਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਸ੍ਵਾਯੱਤਤਾ ਦਾ ਸਿਦ੍ਧਾਂਤ ਮਧਿਆਸਤਾਧੀਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਸੀ1 ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਸ੍ਵਾਯੱਤਤਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਾਧੀਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਾਧੀਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾਧੀਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ (ਦੇਖੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਮਧਿਆਸਤਾਧੀਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ)। ਇਹ ਗੱਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਗਾਇਤਰੀ ਝਾਂਸੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁੜ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ, ਅਜਿਹੇ ਉਦਾਹਰਣ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਫੀਸਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਤੈਅ ਕਰੇਗਾ। ਜਦਕਿ ਕੁਝ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਮਾਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧੀਨ ਫੀਸਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਮਾਂ ਮਧਿਆਸਤਾਧੀਨਾਂ ਲਈ ਮਧਿਆਸਤਾਧੀਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਫੀਸਾਂ ਬਾਰੇ ਬੰਧਨਯੋਗ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ (ਦੇਖੋ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਮਧਿਆਸਤਾਧੀਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੀਆਂ

ਫੀਸਾ

89. ਇਸ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, ਖਰਚੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹਾਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੇਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੁਆਰਾ ਆਏ ਖਰਚੇ ਉਠਾਏ ਹਨ27। ਸੇਲਮ ਐਡਵੋਕੇਟ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (II) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ28 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ:

“37. ਨਿਆਇਕ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਬੇਈਮਾਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸਫਲ ਪਾਰਟੀ ਖਿਲਾਫ ਨਾਮਮਾਤਰ ਖਰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ, ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਥਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਆਪ ਹੀ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 35(2) ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਥਾ ਫਿਜ਼ੂਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਜ਼ੂਲ ਬਚਾਅ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ, ਜਿੱਥੇ ਖਰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਨਾਮਮਾਤਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯਥਾਰਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 35(2) ਘਟਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਰਚੇ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਖਰਚੇ ਉਹ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਫਲ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵਾਜਬੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਰਚੇ ਗਏ ਹੋਣ ਸਿਵਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਹੋਰਥੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਖਰਚੇ ਅਸਲ ਵਾਜਬੀ ਖਰਚੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਮਾਂ, ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਖਰਚਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖਰਚੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੀਸ, ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ, ਟਾਈਪਿੰਗ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਇਹ ਜਾਂਚਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਉਚਿਤ ਨਿਯਮ, ਨਿਯਮਾਵਲੀਆਂ ਜਾਂ ਅਭਿਆਸ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮਿਲ ਸਕਣ।”

90. ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਵਿੱਚ "ਖਰਚੇ" ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਉਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਰੂਪ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰੈੱਡਫਰਨ ਅਤੇ ਹੰਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ('ਸੁਪਰਾ') ਵਿੱਚ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਧੀਨ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ29:

"ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਖਰਚੇ" (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਚਾਰਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ);

"ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ" (ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਕਮਰਿਆਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ, ਦੁਭਾਸ਼ੀਏ, ਟ੍ਰਾਂਸਕ੍ਰਿਪਟ ਤਿਆਰੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਮੇਤ); ਅਤੇ

"ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ" (ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ, ਮਾਹਰ ਗਵਾਹਾਂ, ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਯਾਤਰਾ-ਸਬੰਧੀ ਖਰਚੇ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ

ਸਮੇਤ) ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ "ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ" ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਥਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫੀਸਾਂ, ਯਾਤਰਾ-ਸਬੰਧੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚੇ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਇਤਫਾਕੀ ਖਰਚੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ34। ਮਧਿਆਸਥਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਿਧ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ "ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ" ਹੈ। "ਹਾਰਨ ਵਾਲਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇ" ਸਿਦਾਂਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਬੰਟਵਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦੁਆਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ35। ਸੀਐਫਈ ਵਿਧੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ "ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ" ਹੈ36। ਸੀਐਫਈ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਐਕਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਹੋਰਥਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਮ ਸਿਦਾਂਤ ਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ"37। ਚੂੰਕਿ ਲਾਗਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਾਪੇਖਿਕ ਸਫਲਤਾ ਜਾਂ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਇਨਾਮ ਅੰਤਿਮ ਇਨਾਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਗਤਾਂ 'ਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਇਨਾਮ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਬੰਟਵਾਰੇ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਬੰਟਵਾਰੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਹਾਰਨ ਵਾਲਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇ" ਸਿਦਾਂਤ ਇਕ ਆਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ38 ਜੋ ਕਿ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਇਨਾਮ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੁਝ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਬੰਟਵਾਰੇ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਈਸੀਡੀਆਰ (ਕਲਾ 34), ਅਤੇ ਐਚਕੇਆਈਏਸੀ (34.3) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਉਚਿਤ ਬੰਟਵਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਆਈਸੀਸੀ ਨਿਯਮ (ਕਲਾ 38(5)) ਅਤੇ ਐਸਆਈਏਸੀ ਨਿਯਮ (ਕਲਾ 35) ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਬੰਟਵਾਰੇ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਯੂ ਐਨ ਸੀ ਆਈ ਟੀ ਆਰ ਏ ਐਲ ਨਿਯਮ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਧਿਆਨ ਦੇ ਖਰਚੇ "ਅਸਫਲ ਪਾਰਟੀ" ਦੁਆਰਾ "ਚੁਕਾਏ ਜਾਣਗੇ" ਇੱਕ ਆਮ ਸਿਦਾਂਤ ਵਜੋਂ, ਮਧਿਆਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ19। LCIA ਨਿਯਮ ਮਧਿਆਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਮ ਸਿਦਾਂਤ ਤੋਂ "ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ) ਅਜਿਹੇ ਆਮ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਅਨੁਚਿਤ ਹੋਵੇਗੀ20।" ਤੋਂ ਵਿਚਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮਧਿਆਨ ਐਕਟ ਵੀ "ਹਾਰਨ ਵਾਲੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ" ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 31A (2)21 ਵਿੱਚ ਆਮ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਦੇ ਆਮ ਸਿਦਾਂਤ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਿਖਤੀ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਚਲਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਧਿਆਨ ਐਕਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਅਨੁਬੰਧਿਤ ਆਵੰਟਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 31A(5) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕੇਵਲ "ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਮਸਲੇ ਦੇ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ" ਵੈਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਵੀ ਧਾਰਾ 31(8) ਤੋਂ "ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ" ਦੇ ਵਾਕ ਨੂੰ 2015 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਰਾਹੀਂ ਹਟਾਉਣ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ।

9. ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਖਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਭੂਮਿਕਾ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਫੀਸਾਂ ਮਧਿਆਨਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਖਰਚੇ ਮਧਿਆਨ ਸਬੰਧੀ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਕੁਝ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਉੱਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਵੰਟਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਸ ਲਈ ਮਧਿਆਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 31A(3) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ:

(a) ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ;
(b) ਕੀ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਈ ਹੈ;
(c) ਕੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੋਈ ਬੇਤੁਕਾ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਧਿਆਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ; ਅਤੇ

(d) ਕੀ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਇਹ ਧਾਰਾ 31A(2) ਅਧੀਨ ਆਮ ਨਿਮ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਫਲ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

92. ਲਾਗਤਾਂ ਅਤੇ ਫੀਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕਰਨਾ। ਰੈੱਡਫਰਨ ਅਤੇ ਹੰਟਰ ਆਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਨੇ ਅਧਿਆਇ 9, ਜਿਸਨੂੰ "ਅਵਾਰਡਸ" ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "[ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ, ਸਿਦਾਂਤ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਮਾਤਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ"39। ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਯੂ ਐਨ ਸੀ ਆਈ ਟੀ ਆਰ ਏ ਐਲ ਮਾਡਲ ਲਾਅ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ "ਅਵਾਰਡ" ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ40। ਗੈਰੀ ਬੋਰਨ ਮਧਿਆਂਤਰਣ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਅਤੇ ਫੀਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ; ਬਲਕਿ ਇਹ ਮਧਿਆਂਤਰਕਾਰ(ਐੱਸ) ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ41। ਸਵਿਸ ਫੈਡਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ:

"[ਕਾਨੂੰਨੀ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਦਾਅਵੇ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ; ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਮੋੜ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਾਗਤਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਖਾਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਰਿਧੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।"]

ਜਰਮਨ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਵੇ।

93. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਰੈਡਫਰਨ ਅਤੇ ਹੰਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਂਤਰਤਾ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਚੌਥੇ ਅਧਿਆਇ "ਇੱਕ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨ" ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਟਿੱਪਣੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਧਿਆਂਤਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, "ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਸਬੰਧੀ ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗਲਤਫਹਿਮੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।"

94. ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰੀ(ਆਂ) ਦੀ ਸ਼ੈਕਸ਼ਣਿਕ ਧਾਰਾ 38(1) ਅਧੀਨ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗਤਾਂ 'ਤੇ ਅਗਾਊ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ "ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਖਰਚ ਹੋਵੇਗਾ" ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਧਾਰਾ 38(2) ਅਧੀਨ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਮਧਿਆਂਤਰਤਾ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 39(1) ਅਧੀਨ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਨਾਮ 'ਤੇ ਲੀਨ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।

95. ਗੈਰੀ ਬੋਰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਧਿਆਂਤਰਤਾ (ਸੁਪਰਾ) ਲਾਗਤਾਂ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਗਾਊ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ:

"ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ

ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਧਿਆਂਤਰਤਾ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਗਤਾਂ 'ਤੇ ਅਗਾਊ (ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ) ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਕੋਲ ਅਕਸਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਗਾਊ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਮਧਿਆਂਤਰਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾਗਤ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ।"

ਲਾਗਤਾਂ 'ਤੇ ਅਗਾਊ ਦੀ ਰਕਮ ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੁੱਲ ਰਕਮ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਗਾਊ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਂਤਰਤਾ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧੇਗੀ; ਜੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਮਧਿਆਂਤਰਤਾ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ (ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ) ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ-ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਗਾਊ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

**ਉਪਰੋਕਤ ਅੰਸ਼ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ** 38**4** ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਮ੍ਹਾਂ ਮੰਗਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੇਵਲ ਭਵਿੱਖ ਖਰਚਿਆਂ ਜਾਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸਬੰਧੀ "ਲਾਗਤਾਂ" ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਇਗੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਛੱਡ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਮੰਗਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕਪਾਸ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਵੀ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਮ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਅਸਥਾਈ ਸੁਭਾਵ ਦੀ ਹੈ। ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਉੱਤੇ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਦੇਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਮ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਾਗਤਾਂ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ) ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਭਵਿੱਖ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ।

96. ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਹੋਈ ਮਧਿਆਸਤਾ ਲਾਗਤਾਂ ਉੱਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 39(1) ਦੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਐਕਟ, ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਅਪ੍ਰੋਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂਚ ਉੱਤੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਲਾਗਤਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਧਾਰਾ 39(2) ਅਧੀਨ। ਇਹ ਲਾਗਤਾਂ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਵਿਚਕਾਰ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਫੀਸਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਬੰਧਨਯੋਗ ਮੰਗ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਖਰਚੇ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ਅਦਾਲਤ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੂਜੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਹੱਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ

ਵਿਚਕਾਰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ (ਆਂ) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਪਾਰਟੀਆਂ141. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਵਾਜਬ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਧਾਰਾ 39 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"ਧਾਰਾ 39 - ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਇਨਾਮ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਜਮਾਨਤਾਂ ਉੱਤੇ ਰੋਕ"

[...]

(2) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣਾ ਇਨਾਮ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੇ ਗਏ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਵੇਦਕ ਨੂੰ ਆਵੇਦਕ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੰਗੇ ਗਏ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਇਨਾਮ ਦੇਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਪੈਸੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਆਵੇਦਕ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੰਗੇ ਗਏ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ।

[...]

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੇ ਗਏ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੇ ਗਏ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਆਵੇਦਕ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖਰਚੇ ਉਚਿਤ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚੋਂ, ਉਹ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਖਰਚੇ ਦੇਣ ਅਤੇ ਬਾਕੀ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਆਵੇਦਕ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਲਈ ਇਨਾਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜਮਾਨਤ ਵਜੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੰਗੇ ਗਏ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39, ਹੁਣ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਐਕਟ 1940 ਦੀ ਧਾਰਾ 38 ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਜੁਲਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 38 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਸੀ:

"38. ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਜਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ:

(1) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ ਜਾਂ ਅੰਪਾਇਰ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਦੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ ਜਾਂ ਅੰਪਾਇਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਵੀ ਜਾਂਚ ਉਚਿਤ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ ਜਾਂ ਅੰਪਾਇਰ ਨੂੰ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿੰਨੀ ਰਕਮ ਅਦਾਲਤ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਉਹ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਰਕਮ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੰਗੀ ਗਈ ਫੀਸਾਂ ਉਸ ਅਤੇ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ ਜਾਂ ਅੰਪਾਇਰ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ ਜਾਂ ਅੰਪਾਇਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਅਦਾਲਤ ਜਿਥੇ ਵੀ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜੋ ਵੀ ਹੁਕਮ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣ ਐਕਟ 1940 ਦੀ ਧਾਰਾ 38(1) ਨੇ ਇੱਕ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ ਜਾਂ ਅੰਪਾਇਰ ਨੂੰ ਇਹ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਅਦਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੰਪਾਇਰ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਅਦਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ ਜਾਂ ਅੰਪਾਇਰ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਮੰਗੀ ਗਈ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਰਕਮ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣ ਐਕਟ 1940 ਦੀ ਧਾਰਾ 38(1) ਅਤੇ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39(1) ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੇ ਗਏ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 39(1) ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵੱਧ ਵਿਆਪਕ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚੂੰਕਿ ਧਾਰਾ 39 ਅਧੀਨ ਖਰਚੇ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਾਹਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯਾਤਰਾ, ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਭੱਤੇ।

97. ਧਾਰਾ 39 ਅਧੀਨ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੇਵਲ ਮਧਿਆਂਚੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਖਰਚਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਇਹ ਧਾਰਾ 39 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵੀ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਚੀ ਇਨਾਮ ਉੱਤੇ ਇਕ ਲੀਨ ਦੀ

ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। **ਤ੍ਰਿਵੇਣੀ ਸ਼ੰਕਰ ਸਕਸੇਨਾ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਯੂ.ਪੀ. & ਓਰਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲੀਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ:**

"17...ਸ਼ਬਦ 'ਲੀਨ' ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ "ਬੰਧਨ" ਦਾ ਅਰਥ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਲਾਤੀਨੀ ਲਿਗਾਮੇਨ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਲੈਕਸੀਕਲ ਅਰਥ ਹੈ "ਰੋਕਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ"। ਹੁਣ 'ਲੀਨ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਣਨ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਕੰਟਰੈਕਚੁਅਲ ਲੀਨ', 'ਇਕੁਇਟੇਬਲ ਲੀਨ', 'ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੀਨ', 'ਜਨਰਲ ਲੀਨ', 'ਪਾਰਟਨਰਸ ਲੀਨ', ਆਦਿ ਆਦਿ। ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਚੌਥੇ ਸੰਸਕਰਣ, ਵਾਲਿਊਮ 28 ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ 221, ਪੈਰਾ 502 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਇਸਦੇ ਮੂਲ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ "ਲੀਨ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਜੇ ਦੀ ਸਹੀ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰੋਕ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਦਾਅਵੇ ਪੂਰੇ ਨਾ ਹੋ ਜਾਣ।"

"**ਲੀਨ" ਨੂੰ ਪੀ ਰਾਮਨਾਥ ਅਯਿਯਰ: ਦ ਮੇਜਰ ਲਾ ਲੈਕਸੀਕਨਸ** ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

"ਲੀਨ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ। ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੰਗ ਦੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਲਈ ਰੋਕ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। [ਓ.ਵੀ.ਆਈ.ਆਈ.ਆਈ, ਆਰ. 6(2), ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ (5 ਦਾ 1908) ਅਤੇ ਐਸ. 47, ਮਾਰਜਿਨ, (3 ਦਾ 1930)]।

ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ/ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਰਿਟੇਨਸ਼ਨ ਰੱਖ ਕੇ। (ਵਿੱਤ)

ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕਬਜ਼ਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਕਾਇਆ ਦੇਣਦਾਰੀ ਅਦਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇੱਕ ਬੈਂਕਰ ਦੀ ਲੀਨ ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਦੇਣਦਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ। (ਬੈਂਕਿੰਗ; ਬੀਮਾ & ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੇਖਾਕਾਰੀ।)

ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਉੱਤੇ ਲੀਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਭੁਗਤਾਨ ਅਜੇ ਵੀ ਬਕਾਇਆ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਉੱਤੇ ਲੀਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲੁਰਚ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰਹੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਾਮ ਸਟੇਟ ਵੀਵਿੰਗ ਅਤੇ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਵਿੰਨੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਿਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ:

"1996 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39, ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 38 ਵਾਂਗ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਅਵਾਰਡ ਉੱਤੇ ਲੀਨ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਧਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੀ ਲਾਗਤਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣਾ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਵੇਦਨ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਇਸ ਹੇਠ ਇੱਕ ਆਵੇਦਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਅਨੁਮਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਅਦਾਲਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਆਵੇਦਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਫਿਰ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 39 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਹੇਠ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਆਵੇਦਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਉੱਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਅਨੁਮਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਫੀਸਾਂ ਆਵੇਦਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਪ-ਧਾਰਾ ਇੱਕ ਆਵੇਦਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 39 ਜਿਸ ਡਿਲਿਵਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਡਿਲਿਵਰੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਐਲਾਨ। ਕਿਉਂਕਿ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।"

98. ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 39 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ (3), ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹੀਆਂ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਥੇ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਰਾਹੀਂ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਦਰਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮਧਿਆਸਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮਧਿਆਸਤਾ ਲਾਗਤਾਂ (ਭਾਵ, ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚੇ) ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਬਿੱਲ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦ ਤੱਕ ਬਕਾਇਆ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਬੇਤੁਕੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਜੋ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਧਾਰਾ 39(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਚਿਤ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

99. ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ, ਵੰਡ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਧਾਰਾ 31(8) ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ 31A ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਗਤਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਧਾਰਾ 38 ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਮਿਹਨਤਾਨਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਰੈਮ ਸੁਅਮ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ145, ਜੋ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਸੂਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਮਨਾਹੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਰੈਮ ਸੁਅਮ ਫੈਸਲੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਤੋਂ ਸੀਮਤ ਨਾ ਕਰੋ (ਸਮੇਤ

ਸਾਲਸ(ਸ) ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਏ ਉਹਨਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਜੋ ਸਫਲ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਅਤੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਲਾਗਤਾਂ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਆਰਜ਼ੀ ਹੈ। ਜੇ ਖਰਚੇ ਫਿਕਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਖੋਜ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫੀਸਾਂ (ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ), ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਾਲਸ ਦੇ. ਪਾਰਟੀ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।

100. ਆਦਰਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਅਧਾਰਿਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਵਿੱਚ, ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰਾਹੀਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਅਧਾਰਿਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

### C.2.4 ਅਧਿਕ ਅਦਾਲਤੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼

101. ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਜੋ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਬੁਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕੇ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ "ਲਿਖਤੀ ਪੜਾਅ" ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਕੁਝ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੀਟਿੰਗ ਜਾਂ ਕੇਸ-ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕਾਨਫਰੰਸ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ46। ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ48। ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕ ਅਦਾਲਤੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪੜਾਅ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸਾਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਟਕਰਾਅ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਘਟਾਏਗੀ।

102. ਇਹ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਵੇ। ਮਧਿਆਸਤਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕਿਸੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਣ, ਮਧਿਆਸਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਅਵਾਸਤਵਿਕ ਬਣਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸੋਧੀ ਗਈ ਫੀਸ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਫੀਸ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਰੰਤੂ, ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਵੱਲੋਂ ਮੰਗੀ ਜਾ ਰਹੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਐਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ

ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਅਨੁਬੰਧਿਤ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

103. ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਸਚਿਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਵੱਲੋਂ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਜਟਿਲਤਾ ਕਿੰਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਉਮੀਦ ਤੋਂ ਕਹੀਂ ਜਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਨਿਸਚਿਤ ਬੈਠਕਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਦਰ 'ਤੇ ਸੋਧੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਿਸ ਸੰਖਿਆ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸੋਧ ਹੋਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੋਧ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਕੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਵਿਚਕਾਰ ਗੱਲਬਾਤ। ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਫੀਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕਪਾਸ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਵਾਧੂ ਬੈਠਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੱਕ **ਅਧ ਹੋਕ** ਮਧਿਆਸਤਾ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਬਾਰੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਫੀਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ) ਉਹ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਮਧਿਆਸਤਾ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨਾ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੂਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਉੱਚ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਬਾਹੂਬਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਇੱਕਪਾਸ਼ੀ ਸੋਧ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਅਸਲੀ ਡਰ ਹੈ।

104. ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀਆ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼, ਉਚਿਤ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਇਸ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 142 ਅਧੀਨ ਸਾਡੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਧ ਹੋਕ **ਮਧਿਆਸਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਪਣਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ**:

“1. ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਗਠਨ ਉਪਰੰਤ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਤਮ ਚਾਰ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ (ਸੰਦਰਭ ਦੀਆਂ "ਸ਼ਰਤਾਂ") ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਦੇ ਘਟਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚਕਾਰ ਤਿੰਨ-ਪਾਸ਼ੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ।

2. ਉਹ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਢੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਫੀਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸੋਧੀ ਗਈ ਫੀਸ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਫੀਸ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ(ਐੱਸ) ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਫੀਸ 'ਤੇ ਐਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਅਸਾਈਨਮੈ

3. ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਹਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਮਧਿਆਸਥ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਧੀਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੇਠ ਫੀਸ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

4. ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਥ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਬਦਲਾਅ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਗਿਣਤੀ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੋਧ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹਾ ਸੋਧ ਹੋਵੇਗਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਥ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸੋਧ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪੜਾਅ ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਵਾਧੂ ਬੈਠਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਫਿਰ ਹਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

5. ਉਹ ਕੇਸ ਜਿਥੇ ਮਧਿਆਸਥ(ਐੱਸ) ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਉਹ ਫੀਸ ਦਰਸਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮਧਿਆਸਥ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਥ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਸਥ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਡਰਾਫਟ ਅਭਿਆਸ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ (1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

6. ਹਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਇਕਪਾਸ਼ਵਾਦੀ ਵਿਚਲਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇੱਕ ਤਿਪਕਸ਼ੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਥ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਧ, ਸੁਧਾਰ, ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਸੋਧਾਂ ਕੇਵਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

7. ਸਾਰੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ

ਕਿ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(14) ਵਿੱਚ ਉਲੇਖਿਤ ਹੈ।

8. ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ 2016 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਨੂੰ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੋਧਣ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।"

105. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਾਗਰੂਕ ਅਤੇ ਸਚੇਤ ਹਾਂ ਕਿ (i) ਮਧਿਆਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; (ii) ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਖਲ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਕੁਝ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਇੱਕ ਨਿਆਂਕ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਮਧਿਆਨ ਫੀਸ ਦਾ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਗੇ, ਅਸੀਂ ਮਾਡਲ ਫੀਸ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਹਿਮਤੀ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਡਲ ਫੀਸ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮਧਿਆਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਡਿਫਾਲਟ ਫੀਸ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ।

## D ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ “ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ” ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ

### D.1 ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚਾ

106. ਸਾਨੂੰ ਮਧਿਆਨ ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਪਹਿਲਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 31(8), ਸੈਕਸ਼ਨ 31(4) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 38(1) ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ।

107. **ਮਧਿਆਨ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 31(8) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:**

“31. ਮਧਿਆਨ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਰੂਪ ਅਤੇ ਸਮਗਰੀ।—

[...]

(8) ਮਧਿਆਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਮਧਿਆਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 31-ਏ ਅਨੁਸਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।”

ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (8) ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਨ ਸੋਧ ਐਕਟ 2015 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਧਿਆਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 31ਏ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਸੀ।

108. **ਸੈਕਸ਼ਨ 31ਏ(1) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:**

“31-ਏ. ਲਾਗਤ ਦਾ ਢਾਂਚਾ।—(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਧਿਆਨ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮਧਿਆਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 (5 ਦਾ 1908) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਲਾਗਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਰੱਖਦੀ ਹੈ—

(ਅ) ਕੀ ਖਰਚੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਹਨ;

(ਬ) ਅਜਿਹੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਰਕਮ; ਅਤੇ

(ਸ) ਅਜਿਹੇ ਖਰਚੇ ਕਦੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ।

ਵਿਆਖਿਆ.—ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, “ਖਰਚੇ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਚਿਤ ਖਰਚੇ ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਹਨ—

(i) ਮਧਿਆਂਚਲਕਾਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ;

(ii) ਕਾਨੂੰਨੀ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ;

(iii) ਮਧਿਆਂਚਲਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸੰਸਥਾਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਫੀਸਾਂ; ਅਤੇ

(iv) ਮਧਿਆਂਚਲਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲਨ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਖਰਚੇ।

[...]

ਧਾਰਾ 31A ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ: (i) ਕੀ ਉਹ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਹਨ; (ii) ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਕਮ; ਅਤੇ (iii) ਉਹ ਕਦੋਂ ਦੇਣਯੋਗ ਹਨ। ਧਾਰਾ 31A(1) ਲਈ ਵਿਆਖਿਆ “ਖਰਚੇ” ਨੂੰ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਹੈ “ਮਧਿਆਂਚਲਕਾਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚੇ”।

109. ਧਾਰਾ 31(8) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 38(1) ਨਾਲ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

“38. ਜਮ੍ਹਾਂ।—(1) ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਅਗਾਊ ਵਜੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦਾਵੇ ਦੇ ਸਬਮਿਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਬੰਧੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ, ਦਾਵੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਉਂਟਰ-ਦਾਵਾ ਸਬਮਿਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਕਾਉਂਟਰ-ਦਾਵੇ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

ਧਾਰਾ 38 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਨੁਸਾਰ, ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 31(8) ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਅਗਾਊ ਵਜੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਧਾਰਾ 31(8) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਖਰਚੇ ਧਾਰਾ 31A ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 38(1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਾਉਂਟਰ-ਦਾਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਕਾਉਂਟਰ-ਦਾਵੇ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

110. ਧਾਰਾ 31(8), ਧਾਰਾ 31A ਅਤੇ ਧਾਰਾ 38(1) ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ"
ਧਾਰਾ 11(3-ਏ) ਦੇਖੋ

ਨੋਟ: ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਇਕਲਾ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਣਯੋਗ ਫੀਸ 'ਤੇ ਪੱਚੀਵੀਂ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਵਾਧੂ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਮੁੱਦਾ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਦੂਜੇ ਕਾਲਮ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ "ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਲਮ ਰਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੀਜੇ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਮਧਿਆਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫੀਸ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

111. ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ "ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ" ਦਾ ਭਾਵ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਸੀ ਦੋਵਾਂ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਫੀਸ ਵਸੂਲ ਕਰਨਗੇ, ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਲਿੰਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਿਤ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰਕਮਾਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਧਿਆਸੀ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੈੱਟਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਵਸੂਲ ਕਰਨਗੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੀਸ ਸੀਲਿੰਗ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।

### ਡੀ.2 ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

#### ਡੀ.2.1 ਮਧਿਆਸੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ

(i) ਮਧਿਆਸੀ ਐਕਟ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚਾ

112. ਮਧਿਆਸੀ ਐਕਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਦਾਅਵਾ" ਜਾਂ "ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵਾ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਬਿਆਨ ਕਰਾਂਗੇ।

113. ਮਧਿਆਸੀ ਐਕਟ ਦਾ ਪਾਰਟ I "ਮਧਿਆਸੀ" ਨਾਮ ਨਾਲ ਸਿਰਲੇਖਿਤ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਪਾਰਟ I ਲਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਧਾਰਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(1) ਪਾਰਟ I ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(2) ਤੋਂ 2(5) ਤੱਕ ਉਹ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪਾਰਟ I ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(6) ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟ I ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁੱਦਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਉਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਣ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(7) ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟ I ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਘਰੇਲੂ ਅਵਾਰਡ ਹੋਣਗੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(8)(1) ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ (ਜਾਂ ਜੋ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ), ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਧਿਆਸੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ। ਅਹਿਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ 2(9) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "[ਜਿੱਥੇ [ਪਾਰਟ I], ਸੈਕਸ਼ਨ 25 ਦੇ ਧਾਰਾ (ਅ) ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 32 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਧਾਰਾ (ਅ) ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਬਚਾਅ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਬਚਾਅ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ"। ਯੂ.ਐਨ.ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਲ. ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 2(1)** ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਐਕਟ। ਧਾਰਾ 25(ਕ) ਨੋਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦਾਵੇਦਾਰ ਆਪਣਾ ਦਾਵਾ ਬਿਆਨ ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਦਕਿ ਧਾਰਾ 32(2)(ਕ) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ ਜਿਥੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਆਪਣਾ ਦਾਵਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਪੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਾ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋ ਕੇਵਲ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਹੀ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਐਕਟ ਦਾਵਿਆਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਮਾਨਦਾ ਹੈ।

114. ਫਿਰ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2-ਏ) ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਵਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

> "23. ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਬਿਆਨ।
>
> [...]"

(2-ਏ) ਜਵਾਬੀ, ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ ਦਾਵਾ ਜਾਂ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਜਵਾਬੀ ਦਾਵਾ ਜਾਂ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਮਧਿਆਸਥਤਾ

ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ।"

ਧਾਰਾ 23(2-ਏ) ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਵੀ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਵੇ ਜਾਂ ਸੈੱਟ-ਆਫ 'ਤੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਸੀਮਾ ਨਾਲ ਕਿ ਉਹ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਯੂ.ਐਨ.ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਲ. ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ** ਅਧੀਨ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਇੱਕ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਵਾ ਦਾਇਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਧਾਰਾ 31ਏ(3)(ਸੀ) ਅਨੁਸਾਰ ਖਰਚੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।

115. ਧਾਰਾ 23(2-ਏ) ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਸੋਧ ਐਕਟ 2015 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਈ. 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ। ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਸੋਧ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਨਾਲ ਸੈਕਸ਼ਨ 23(1) (ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਬਜਾਏ) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਨਾਲ:

"ਧਾਰਾ 23 ਦਾ ਸੋਧ"

13. ਧਾਰਾ 23 ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੇ "ਵਿਆਖਿਆ: ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਵੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ ਜਾਂ ਸੈੱਟ ਆਫ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮਧਿਅਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਵੇ, ਪਰ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਹ ਮਧਿਅਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਵੇ।"

[ਨੋਟ: ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਧਿਅਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਸੈੱਟ ਆਫ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ/ਨਵੇਂ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਜਵਾਬੀ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮਧਿਅਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜੀ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।]

ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕੋ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ ਲੈਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ ਦਾਅਵੇ ਕਾਰਨ ਉੱਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਜੋ ਕਿ ਨਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

116. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 38(1) ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮਧਿਅਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 31(8) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਲਾਗਤਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਰਕਮ ਦੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮਧਿਅਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ ਦੋਵੇਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 38(2) ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਧਿਅਕ ਐਕਟ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

"(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਦੇਵੇ, ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ:

ਹੋਰ ਅਗੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਕਰ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਦੇਵੇ, ਤਾਂ ਮਧਿਅਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਧਿਅਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।"

ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ, ਧਾਰਾ 38 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 38(1) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਨੋਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਭਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ, ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਨੋਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਭਰੇ, ਤਾਂ ਮਧਿਅਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਉਚਿਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

117. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਿਦਾਂਤ ਉਭਰਦੇ ਹਨ:

(i) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ;

(ii) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਫਿਕਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਰਚੇ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹਨ: (a) ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ; (ਬੀ) ਵੱਖਰਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਠ ਸਕਦੇ ਹਨ ਦਾਅਵਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵਾ; (c) ਸਬੂਤ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜੋ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ (ਡੀ) ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਨਿਰਣਾ; ਅਤੇ

(iii) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਾਬਕਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ. ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਇਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ

ਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਿਫਾਲਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ, ਇਹ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਸਿਰਫ਼ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵਾ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਇਆ ਹੈ;

(iv) ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵਾ ਸਮਾਨ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ a ਦਾਅਵਾ, ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਆਫ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਬਚਾਅ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ; ਅਤੇ

(v) ਜੇਕਰ ਦਾਅਵਾ ਰੱਦ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ ਸਵੈ-ਨਿਰਣਾ ਲਈ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਿੱਛਾ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ।

(ii) ਅਕਾਦਮਿਕ ਚਰਚਾ

118. ਜਸਟਿਸ ਆਰ ਐਸ ਬਚਾਵਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ51.

"[ਧਾਰਾ 7.4.4.3] ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵਾ

ਜਦੋਂ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਸਥ ਨੂੰ ਦੋਨੋਂ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ...ਇੱਕ ਇਨਾਮ ਜੋ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਨੇ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਭੇਜਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਕੇ ਮਧਿਆਸਥ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਲੰਘੀ ਹੈ।"

119. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੀਆਰ ਦੱਤਾ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਐਕਟ ਇੱਕ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਜੋਂ ਵੇਖਦਾ ਹੈ52.

"4. ਬਰਾਬਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ

ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੋਨੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ

ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਦਾਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੇ ਗਏ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਦਾਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰਹ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਸ ਸੰਬੰਧੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਲਈ, ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

120. ਗੈਰੀ ਬੋਰਨ ਦੀ ਮਧਿਆਸਥਤਾ 'ਤੇ ਕਿਤਾਬ (ਸੁਪਰਾ) ਨੋਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਬੰਧੀ ਦੁਆਰਾ ਬੰਨ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਇਹ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ15:

“ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ: ਜਵਾਬੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਸੰਸਥਾਗਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਜੋ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੇ)।”

121. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਜੋ ਬਚਾਅਵਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ16।

“4.4. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਿਵਿਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੂਲ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੂਲ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਬਚਾਅ ਜੋ ਵੱਖਰੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੂਲ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵਾ ਤਾਂ ਤਦ ਵੀ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਪਹਿਲਾ ਦਾਅਵਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਲਟ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਚਾਅ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ।”

122. ਇਹ ਅਕਾਦਮਿਕ ਲਿਖਤਾਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹਨ।

(iii) ਨਿਆਂਕਿਕ ਐਲਾਨਾਂ

123. ਮਧਿਆਸਤਾ ਸੋਧ ਐਕਟ 2015 ਰਾਹੀਂ ਧਾਰਾ 23(2-A) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਮਧਿਆਸਤਾ

ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਉਠਾਏ ਸਨ। ਭਾਰਤੀ ਤੇਲ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗੈਸ ਸਰਵਿਸ17 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਐਕਟ 1940 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜਿਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵਾ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਨਿਆਂਕਾ ਜੇ ਐਸ ਵਰਮਾ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਝਗੜੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵਾ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ:

"15 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਖਿਲਾਫੀ-ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਜ੍ਹਾ ਕਾਰਨ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕੁਝ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਉੱਤੇ ਉੱਠਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਰੇ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਖਿਲਾਫੀ-ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਕੇਵਲ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰ ਅੱਗੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਹਵਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਖਿਲਾਫੀ-ਦਾਅਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਕੋ ਵਜ੍ਹਾ ਕਾਰਨ ਖਿਲਾਫੀ-ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਇਨਾਮ ਦੇ ਮੁੱਖ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਖਿਲਾਫੀ-ਦਾਅਵਾ ਨਾ ਦਬਾਇਆ ਜਾਣ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

124. ਗੋਆ ਦੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਵੀਨ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਿਜ਼15 ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗੈਸ ਸਰਵਿਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕਹੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ। ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਜਸਟਿਸ ਆਰ ਵੀ ਰਵੀਂਦਰਨ ਨੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਖੁਲਾਸੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਖਿਲਾਫੀ-ਦਾਅਵਾ ਉਠਾਉਣ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਬਹੁਤਾਈ ਟਾਲੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:

"32. ਇੱਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਖਿਲਾਫੀ-ਦਾਅਵਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਖਿਲਾਫੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ (ਖਿਲਾਫੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ) ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਜਾਏ ਚੱਲ ਰਹੀ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਖਿਲਾਫੀ-ਦਾਅਵਾ ਉਠਾਉਣ ਦੇ। ਖਿਲਾਫੀ-ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਈ ਨੂੰ ਟਾਲਣਾ ਹੈ।" ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ। ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਚਾਅਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣ ਲਈ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਛੋਟ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ

ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਖਿਲਾਫੀ-ਦਾਅਵਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਛੋਟ ਹੈ।"

**ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵੋਲਟਾਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰੋਲਟਾ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪ੍ਰਵੀਨ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਿਜ਼** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਕਾਉਂਟਰ-ਦਾਵੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਦਾਵਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਉਂਟਰ-ਦਾਵੇ ਲਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਧਿਅਕਾਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਆਮ ਨਿਯਮ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਇਆ ਜਿਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਮਧਿਅਕਾਲੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਉਂਟਰ-ਦਾਵਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਾਵੇ ਵਜੋਂ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਉਂਟਰ-ਦਾਵਾ ਵਜੋਂ ਚੁੱਕਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਮਧਿਅਕਾਲੀ ਨੋਟਿਸ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।

### ਡੀ.2.2 ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ

#### (i) ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਢਾਂਚੇ

125. ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ VIII ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨਾਂ, ਸੈੱਟ-ਆਫ਼ਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਕਾਉਂਟਰ-ਦਾਵਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਨਿਯਮ 6 ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੈੱਟ-ਆਫ਼ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

"6. ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੈੱਟ-ਆਫ਼ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।— (1) ਜਿੱਥੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥੀ ਦੀ ਮੰਗ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਸੈੱਟ-ਆਫ਼ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰਥੀ ਤੋਂ ਵਸੂਲਣਯੋਗ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਧਨਾਤਮਕ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪ੍ਰਾਰਥੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹੀ ਕਿਰਦਾਰ ਭਰਨ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸੈੱਟ-ਆਫ਼ ਦੇ ਦਾਵੇ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਸੈੱਟ-ਆਫ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ।—ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾ ਉਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਕ੍ਰਾਸ-ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਲੇਂਟ ਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਨਾਂ ਮੂਲ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣਾ ਸੁਣਾਓ ਅਤੇ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਰਕਮ 'ਤੇ, ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਕੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ.

(3) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਸਬੰਧੀ ਨਿਯਮ ਸੈੱਟ-ਆਫ਼ ਦੇ ਦਾਵੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।"

ਨਿਯਮ 6(1) ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਖਲ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਉਸ ਰਕਮ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਦੀ ਤੋਂ ਵਸੂਲਣਯੋਗ ਹੈ। ਨਿਯਮ 6(2) ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਅਸਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕ ਕ੍ਰਾਸ-ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦਾਵਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ। ਨਿਯਮ 6(3) ਫਿਰ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਦੀ ਦੇ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਦਾਵੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਉਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਾਦੀ ਦੇ ਦਾਵੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ।

126. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ VIII ਦੇ ਨਿਯਮ 6-ਏ ਅਧੀਨ ਇਕ ਵਿਰੋਧੀ-ਦਾਵੇ ਲਈ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"6-ਏ. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧੀ-ਦਾਵਾ.—(1) ਇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ, ਨਿਯਮ 6 ਅਧੀਨ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਵਾਦੀ ਦੇ ਦਾਵੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਇਕ ਵਿਰੋਧੀ-ਦਾਵਾ ਦਾਖਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਵਾਦੀ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਦਾਖਲਗੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਤੈਅ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਰੋਧੀ-ਦਾਵਾ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਦਾਵੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਰੋਧੀ-ਦਾਵਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤਰ ਦੀ ਪੈਸੇਵਾਰ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ।

(2) ਅਜਿਹਾ ਵਿਰੋਧੀ-ਦਾਵਾ ਇਕ ਕ੍ਰਾਸ-ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਅਸਰ ਰੱਖੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਇਕੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਮੂਲ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ-ਦਾਵੇ ਦੋਨਾਂ 'ਤੇ, ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾ ਸਕੇ।

(3) ਵਾਦੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ-ਦਾਵੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

(4) ਵਿਰੋਧੀ-ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਇਕ ਦਾਵੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਦਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਨਿਯਮ 6-ਏ(1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ-ਦਾਵਾ ਨਿਯਮ 6 ਅਧੀਨ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਦੇ ਦਾਵੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਦਾਖਲਗੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਾਦੀ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕ ਵਿਰੋਧੀ-ਦਾਵਾ ਦਾਖਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ-ਦਾਵੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੈਸੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿਥੇ ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 6-ਏ(2) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ-ਦਾਵਾ ਇਕ ਕ੍ਰਾਸ-ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਅਸਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 6-ਏ(3) ਵਾਦੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ-

ਦਾਵੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 6-ਏ(4) ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ-ਦਾਵਾ ਨੂੰ ਇਕ ਦਾਵੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਯਮ 6-ਏ(3) ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 6-ਏ(4) ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਇਸ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

127. ਆਦੇਸ਼ VIII ਦਾ ਨਿਯਮ 6-ਡੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"6-ਡੀ. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦਾ ਅਸਰ।—ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਇੱਕ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੁਦਾਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੁਕਿਆ, ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵਾ ਫਿਰ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਨਿਯਮ 6-ਡੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਕਿ ਜੇ ਮੁਦਾਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੁਕਿਆ, ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਹਾਈਲਾਈਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵੇ ਵਜੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜੀ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੂਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ।

(ਦੂਜਾ) ਅਕਾਦਮਿਕ ਚਰਚਾ

128. ਸਿਵਿਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਉੱਤੇ ਮੁੱਲਾ ਦੀ ਟ੍ਰੀਟੀਸ ਨੋਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾ ਸਕੇ:

"ਨਿਯਮ 6ਏ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਉਣਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਦਾਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਇੱਕੱਠੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾ ਸਕੇ।"

129. ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਿਵਿਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਨੋਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਾਈ ਦੇ ਮੂਲ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ:

"ਨਿਯਮ 6A(1) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਰ ਐਸ ਸੀ, 1965 (ਯੂਕੇ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ, 1965), ਆਰਡਰ 15, ਨਿਯਮ 2(1) ਦਾ ਹੈ। (ਆਰ ਐਸ ਸੀ 65 ਨਾਲ) ਆਰਡਰ 8, ਨਿਯਮ 6(2) ਅਤੇ ਨਿਯਮ 6A(4) ਦੇ

ਨਾਲ ਆਰਡਰ 18, ਨਿਯਮ 18 ਦੇ ਨਿਯਮ 6(2) ਦਾ ਇਹ ਅਸਰ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਇਕ ਪਲਟ-ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਇਕ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਲਟ-ਦਾਅਵਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਕ੍ਰਾਸ-ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕੇਵਲ ਮੁਦਾਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਬਚਾਅ। ਇਸ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਮਨੋਰਥ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਸਰਕਾਰ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਅੱਗੇ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝ ਆਰਡਰ VIII ਨਿਯਮ 6-ਡੀ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸਟਲਾਈਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਾਈ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਹਾਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਖਾਰਜੀ ਮੁਦਾਲੇ ਦੇ ਪਲਟ-ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ:

"[ਨਿਯਮ 6-ਡੀ] ਹੋਰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਪਲਟ-ਦਾਅਵਾ ਇਕ ਕ੍ਰਾਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਕੇਵਲ ਮੁਦਾਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਾਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਪਲਟ-ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਮੁਦਾਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟ-ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਹਾਸੇ ਵਜੋਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਲਟ-ਦਾਅਵਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਮੁਦਾਲੇ ਨੂੰ ਉਹ ਰਾਹਤ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਮੰਗਦਾ ਹੈ।"

130. ਪਲਟ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਉੱਪਰੋਕਤ ਵਿਵਰਣ ਨੂੰ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ (ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ) ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

131. ਜ਼ੁਕਰਮੈਨ ਦੀ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ 'ਤੇ ਟ੍ਰੀਟੀਜ਼, ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਲਟ-ਦਾਅਵੇ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈ ਹਨ1।

"4.52. ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਮੁੱਖ ਦਾਅ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸੇ ਸੌਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦਾਵੇਦਾਰ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਈ ਦਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਸਪੁਰਦਗੀ ਜਾਂ ਖਾਮੀਆਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵਾ ਦਾਵੇ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੇ ਦਾਵੇ ਵਿੱਚ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।"

(iii) ਨਿਆਂਕਿਕ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ

132. ਜਗ ਮੋਹਨ ਚਾਵਲਾ ਬਨਾਮ ਡੇਰਾ ਰਾਧਾ ਸਵਾਮੀ ਸਤਸੰਗ1 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ-ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕਿ ਕੀ ਸੀਪੀਸੀ ਅਧੀਨ, ਮੁੱਖ ਦਾਵੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋ-ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਜਸਟਿਸ ਕੇ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"5...ਨਿਯਮ 6-ਏ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ, ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਇੰਨ੍ਹੇ ਚੌੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ, ਇਹ ਹੁਣ ਕੇਵਲ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਾਵੇ ਜਾਂ ਪਲੇਂਟਿਫ ਦੇ ਮੂਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਲੇਂਟਿਫ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੂਲ ਕਾਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦਾਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨਾਲ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਦੇ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਲੇਂਟਿਫ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ...ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕ੍ਰਾਸ-ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪਲੇਂਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਵੇ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਸਮੇਤ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵੱਲ ਧੱਕਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਅਤੇ ਬੇਫਾਇਦੇਮੰਦ ਲੰਬਾਈ (ਸਿਕ ਪ੍ਰੋਟ੍ਰੈਕਸ਼ਨ) ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਵਿਧਾਨ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਸ-ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਜੋਂ ਅਜਮਾਉਣ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪਲੇਂਟਿਫ ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਵੇ, ਉਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਧੱਕਣ ਦੇ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਅਸਲ ਦਾਅ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਣ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

133. ਰਜਨੀ ਰਾਣੀ ਬਨਾਮ ਖਰੈਤੀ ਲਾਲ14 ਵਿੱਚ, ਜਸਟਿਸ ਦੀਪਕ ਮਿਸਰਾ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਸਨ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਆਰਡਰ VII ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"9.6...ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਇੱਕ ਕ੍ਰਾਸ-ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਭਾਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਭਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਚੂਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਪਰਿਵਾਦੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਦਰਜਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਨੂੰ ਗੁਣਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 6-

ਏ(2) ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਦਾਅ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਕਰਨਾ..."

134. ਥੋਮਸ ਮੈਥਿਊ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਐਲ.ਡੀ. ਆਈ.ਡੀ.ਸੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ, ਕਾਰਣ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅਵਧੀ ਹੋਵੇਗੀ15।

ਡੀ.3 ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

135. ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਢਾਂਚੇ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਕਾਦਮਿਕ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਨਿਆਯਿਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੇ, ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ:

(i) ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹਨ;

(ii) ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵਾ ਕਿਸੇ ਦਾਵੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਦਾਵੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ;

(iii) ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਉਹ ਸੁਤੰਤਰ ਦਾਵੇ ਹਨ ਜੋ ਵੱਖਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਪਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇੱਕੋ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

(iv) ਮੂਲ ਦਾਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਖਾਰਜੀ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ।

136. ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 31(8), ਸੈਕਸ਼ਨ 31A ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 38(1) ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 31(8), ਸੈਕਸ਼ਨ 31A ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 38(1) ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ: (i) ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ; ਅਤੇ (ii) ਇਹ ਜਮ੍ਹਾਂ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਧੀਨ ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵੀ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਭਾਵ, "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਸ਼ਬਦ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਦਾਵਾ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ।

137. ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਨੂੰ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਲਈ ਦਾਵਾ

ਰਕਮ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਰੂਪ ਵਜੋਂ ਸਮਝਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੂਰਗਾਮੀ ਪਰਿਣਾਮ ਹੋਣਗੇ। ਪਹਿਲਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 38(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਰਬਿਟ੍ਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਗਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 31(8) ਅਤੇ 31A ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹੇਠਾਂ, ਜੇਕਰ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਦੋਵਾਂ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਫੀਸ ਵਸੂਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਵੇਗਾ।

ਦਾਵਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵਾ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਧਾਰਾ 38(1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜੋ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਫੀਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੰਡਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਦੂਜਾ, ਧਾਰਾ 38(2) ਦੀ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਸਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾਵਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦਾਵਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਸਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੀ ਮਧਿਆਸਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੋਧਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਤੀਜਾ, ਧਾਰਾ 23(2-ਏ) ਅਧੀਨ, ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਦੀ ਇਕੋ ਹੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸੇ ਮਧਿਆਸਤ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਵਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਦਾ ਕਾਰਣ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾਵੇ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਭਵਤ: ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਟਿਲ ਵੀ। ਇਸ ਲਈ, ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਮਧਿਆਸਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਉਸ ਵੱਖਰੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵਾਦ ਲਈ ਪਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ।

138. ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਐਲ.ਸੀ.1 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਵੱਲ ਵੀ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅਧਾਰਤ ਮਧਿਆਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਕ ਫੀਸ ਵਸੂਲਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਧਿਆਸਤ ਸੋਧ ਐਕਟ 2015 ਦੁਆਰਾ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਨੂੰ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰਕ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅੱਜ ਦੇ ਮਧਿਆਸਤ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਫੀਸ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਮਧਿਆਸਤ ਐਕਟ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸੋਧਿਆ ਹੋਣਾ ਸੀ ਜਾਂ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਸੰਸਦ ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਫਾਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ14 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਨਿਆਂਕ ਐਨ ਸਾਂਕੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ:

“31. ਸੰਸਦ ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਡਿਊਲ ਸਿਰਫ ਮਸਵਿਦਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ...ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਉਤਨਾ ਹੀ ਕੰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।” ਨਿਰਮਾਣ। ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਹਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਤੇ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ

ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਹਾਵੀ ਹੋਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਛੱਡਣਾ ਪਵੇਗਾ।

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

139. ਆਖਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਜੋਂ, ਸਾਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਮਧਿਆਂਚਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਗਣਨਾ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੀ.ਆਈ.ਏ.ਸੀ18, ਮੁੰਬਈ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ19, ਇੰਡੀਅਨ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ20, ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਇੰਡਸਟਰੀ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ21, ਐਸ.ਆਈ.ਏ.ਸੀ, ਸਟਾਕਹੋਮ।

140. ਚੈਂਬਰ ਆਫ ਕਾਮਰਸ17 ਅਤੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਕੋਰਟ ਆਫ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ17। ਪਰ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਗਤ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਚੁਣਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੱਧ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਧ ਹੋਕ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਹੋਵੇਗੀ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ-ਦਾਅਵਾ. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਫੀਸ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

E ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਈ ਫੀਸ ਸੀਲਿੰਗ

141. ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਛੇਵੇਂ ਇੰਦਰਾਜ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ. ਪਾਠਕ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਚੌਥਾ ਅਨੁਸੂਚੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ:

---

ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ

ਧਾਰਾ 11(3-ਏ) ਵੇਖੋ

ਨੋਟ: ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਅਕੇਲਾ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਣਯੋਗ ਫੀਸ ਦਾ

ਪੱਚੀਵੀਂ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

142. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੋਣ ਮਾਡਲ ਫੀਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ ਰੁਪਏ 20,00,00,000 ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ:

(i) ਜੇਕਰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ ਰੁਪਏ 20,00,00,000 ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਫੀਸ ਰੁਪਏ 19,87,500 ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸਨੂੰ ਆਧਾਰ ਰਕਮ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ;

(ii) ਰੁਪਏ 20,00,00,000 ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਧੇ ਲਈ, ਰੁਪਏ 20,00,00,000 ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 0.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸਨੂੰ ਵੇਰੀਏਬਲ ਰਕਮ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜੇਕਰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ ਰੁਪਏ 21,00,00,000 ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਰੁਪਏ 20,00,00,000 ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੀ ਰਕਮ ਰੁਪਏ 1,00,00,000 ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਰੁਪਏ 1,00,00,000 ਦਾ 0.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵੇਰੀਏਬਲ ਰਕਮ ਵਜੋਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ

(iii) ਇੱਕ ਸੀਲਿੰਗ ਰੁਪਏ 30,00,000 ਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦ ਤੀਜੇ ਬਿੰਦੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਸੀਲਿੰਗ ਕਿਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੋ ਸੰਭਵ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਹਨ:

(i) ਪਹਿਲੀ, ਸੀਲਿੰਗ ਆਧਾਰ ਰਕਮ ਅਤੇ ਵੇਰੀਏਬਲ ਰਕਮ ਦੇ ਜੋੜ ਲਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਸੰਭਵ ਫੀਸ ਰੁਪਏ 30,00,000 ਹੋਵੇਗੀ; ਜਾਂ

(ii) ਦੂਜੀ, ਸੀਲਿੰਗ ਕੇਵਲ ਵੇਰੀਏਬਲ ਰਕਮ ਲਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਸੰਭਵ ਫੀਸ ਰੁਪਏ 49,87,500 ਹੋਵੇਗੀ।

### ਈ.1 ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਫਰਕ

143. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਠ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਚ ਇੱਕ ਫਰਕ ਹੈ। ਤੁਰੰਤ ਹਵਾਲੇ ਲਈ, ਦੋਵੇਂ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ:

ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਫਰਕ ਹਿੰਦੀ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਚ ਇੱਕ ਕੌਮਾ (",") ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿਚ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਤੋਂ ਕੌਮਾ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਛੁੱਟ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹਿੰਦੀ ਅਨੁਵਾਦ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 343(1) 'ਤੇ

ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "[ਤ]ਹੇ ਸੰਘ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇਵਨਾਗਰੀ ਲਿਪੀ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ"।

144. ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 348(1)(b)(i) ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"348. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਐਕਟਾਂ, ਬਿੱਲਾਂ, ਆਦਿ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ—(1) ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਕਰ ਦੇ—

[...]

(b) ਅਧਿਕਾਰਤ ਪਾਠ—

(i) ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਬਿੱਲਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੋਧਾਂ ਦਾ,

[...]

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਅਨੁਚਛੇਦ 348 ਇੱਕ ਨਾਨ-ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਕਲੌਜ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟ XVII ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਅਨੁਚਛੇਦਾਂ 'ਤੇ, ਅਨੁਚਛੇਦ 343(1) ਸਮੇਤ, ਵਰੀਅਤਾ ਰੱਖੇਗਾ।

145. ਨਿਤਿਆਨੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ3 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕਿ 'ਲੋਹਾਰ' ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਹਿੰਦੀ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ ਜਦਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮੂਲ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਨਾਮ 'ਲੋਹਰਾ' ਸੀ। ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਜਸਟਿਸ ਕੇ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"19. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 348(1)(b)(i) ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਗ II (ਅਧਿਆਇ II ਅਨੁਚਛੇਦ 346 ਅਤੇ 347 ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਬਿੱਲਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੋਧਾਂ ਦਾ .... ਸਾਰੇ ਅਧਿਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ, ਵਿਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਬਾਈ-ਲਾਅ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪਾਠ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪ-ਅਨੁਚਛੇਦ (3) ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਾਨ ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਕਲੌਜ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਵਾਦ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਚਛੇਦ ਅਧੀਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪਾਠ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਐਕਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਜੋ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪਾਠ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਡਿਊਲਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਅਨੁਵਾਦਕ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਲੋਹਾਰਾ ਨੂੰ ਲੋਹਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੋਹਰਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪੱਛਮੀ

ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਦੇ ਭਾਗ XVI ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਲੋਹਾਰ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਲਲੇਖ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਸੰਸਦ ਦੇ ਐਕਟਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨੋਟਿਸ ਲਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪਾਠ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਦਿਆਂ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੇਗੀ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਚੌਥੇ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਦੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 6 ਤੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਚਿੱਤ 348(1)(ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।

### ਈ.2. ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਅਪਵਾਦ

146. ਚੌਥੇ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਦੇ ਛੇਵੇਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੋਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸੁਝਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਹਿੰਦੀ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ) ਕਿ 30,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਮੂਲ ਰਕਮ ਅਤੇ ਵੇਰੀਏਬਲ ਰਕਮ ਦੇ ਜੋੜ ਤੇ ਸੰਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

147. ਕੋਮਾ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਰਥ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਕੇਤਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਟੈਚਯੂਟਰੀ ਇੰਟਰਪ੍ਰਿਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੌਲਿਕ ਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਸਟਿਸ ਜੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:

"ਜਸਟਿਸ ਜੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ, ਸਟੈਚਯੂਟਰੀ ਇੰਟਰਪ੍ਰਿਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ (14ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਲੈਕਸਿਸਨੈਕਸਿਸ)" “ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ, 1850 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਮੈਨੂਸਕ੍ਰਿਪਟ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਇਲ ਅਸੈਂਟ ਮਿਲਿਆ; ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀਆਂ। ਭਾਵੇਂ ਹੋਰ ਆਧੁਨਿਕ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਸੰਦਿਗਧ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਚਯੂਟਾਂ ਬਾਰੇ ਰਾਇ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।”

148. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬੈਨੀਅਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਸਟੈਚਯੂਟਰੀ ਇੰਟਰਪ੍ਰਿਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ75:

“16.8. ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਭਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦਾ ਅਰਥ ਇਸਦੇ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ...ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਘੱਟ ਉਪਯੋਗੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦਾ ਅਰਥ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਰਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੌਖਿਕ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਅਤੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਅਰਥ ਇੱਕ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਟਿਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।”

149. ਅਸਵਿਨੀ ਕੁਮਾਰ ਘੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਅਰਬਿੰਦ ਬੋਸ76 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਬਾਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਦੇ ਐਕਟ 1926 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਸੁਝਾਅ ਇਸ ਗੈਰ-ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ "ਜਾਂ" ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਕੋਮਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਬੀ ਕੇ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

"56...ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਆਖਰਕਾਰ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਅੰਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ [ਅੰਗਰੇਜ਼] ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੌਂਕਬਰਨ, ਸੀ.ਜੇ. ਨੇ ਸਟੀਫੈਨਸਨ ਬਨਾਮ ਟੇਲਰ [(1861) 8 ਬੀ & ਐਸ 101] ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ: 'ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਰੋਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਛਪੇ ਹੋਏ ਕਾਪੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਾਲ ਬੱਧ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।' ਹਾਲਾਂਕਿ, 1850 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛਾਪੇ ਗਏ ਵੈਲਮ ਕਾਪੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ[ਕ੍ਰੋਇਸ ਆਨ ਸਟੈਚਯੂਟ ਲਾ, ਪੰਨਾ 185]। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਐਕਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਰਥ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਭਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ [ਵੇਖੋ ਕ੍ਰਾਫਰਡ ਆਨ ਸਟੈਚਯੂਟਰੀ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 343]। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਉਪਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਇੱਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅੰਗ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪਾਠ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਅਰਥ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ [ਉੱਥੇ]।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਸਟਿਸ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਇੱਕ ਮੱਧ ਮਾਰਗ ਚੁਣਿਆ ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜ ਨੇ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਪਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ।

150. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਲੈਪਸ-5) ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰਲਾਲ177 ਵਿੱਚ, ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸੰਦ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟੇਲਰ ਬਨਾਮ ਕੈਰੀਬੈ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅੰਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ:

"ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਸਾਧਾਰਣ ਅਕਲ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ 1849 ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਪਰਚੇ ਉੱਤੇ ਲਿਖੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ...ਇਹ ਨਿਯਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਛਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਡੈਸਕ ਉੱਤੇ ਹੈ, ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸਮੇਤ। ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। "ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ". ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ...; ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਉਹ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ...;

ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਅਕਸਰ ਅਰਥ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ...; ਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ..."

**ਸੱਚਮੁੱਚ, ਮੋਹਮਦ ਸ਼ਬੀਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸਟਾਕ ਕਰਨਾ ਹੀ ਡਰੱਗਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਸਮੈਟਿਕਸ ਐਕਟ 1940 ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ "ਸਟਾਕ" ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਕੌਮਾ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਸੀ178।**

151. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੀਰੀਅਲ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਨੰਬਰ 6 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੌਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ, ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਸੀਲਿੰਗ ਸਿਰਫ ਵੇਰੀਏਬਲ ਰਕਮ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਮੈਕਸਵੈੱਲ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਐਕਟ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦਾ:

"ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਇਸਦੇ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਉਸਾਰੀ, ਦੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਵੱਲ ਖੜਦੀ ਹੈ ਐਕਟ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਦੇਸ਼, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਸੁਵਿਧਾ ਲਈ ਜਾਂ ਬੇਹੂਦਾ ਜਿਸਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਉਸਾਰੀ ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਾਕ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵੀ। ਇਹ ਰਵਾਨਗੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਵਿਆਕਰਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਅਰਥ ਦੇ ਕੇ ਖਾਸ ਸ਼ਬਦ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਕੇ, ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕੀਤੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਧਾਰ ਹਨ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਅਰਥ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਡਰਾਫਟਸਮੈਨ ਦੀ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ ਜਾਂ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਨੂੰਨ ਦੀ, ਲੋੜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਾਂ ਪੂਰਨ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ।"

ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

### ਈ.3 ਵਿਧਾਨਕ ਮੰਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ

152. ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੋਧ ਐਕਟ 2015 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਖੁਦ ਐਲ.ਸੀ. ਲਾਅ 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਿੰਘ ਬਿਲਡਰਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫੀਸਾਂ ਵਸੂਲਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ ਸੀ:

"20. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ

ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਦੋਂ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਰਿਟਾਇਰਡ ਜੱਜ(ਐੱਸ) ਦੀ ਬਣਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਉੱਚੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

21. ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਰਿਟਾਇਰਡ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੇਵਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਦੀ ਫੀਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਉੱਚੀ ਲਾਗਤ ਵਹਿਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ-ਤਕਨੀਕੀ ਗੈਰ-ਸੇਵਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ)। ਇਹ ਗੱਲ ਬੇਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਰਿਟਾਇਰਡ ਜੱਜ(ਐੱਸ) ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਹਨ, ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬੈਠਕ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ, ਕਈ ਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਛੱਤ ਦੇ, ਕਈ ਵਾਰ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਕਮ ਜਾਂ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ।

22. ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਬਿਨਾਂ ਫੀਸ ਦਸੇ ਕਿਸੇ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਜੋ ਵੀ ਫੀਸ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਉੱਚ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇ। ਦੂਜਾ, ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਉੱਚ ਫੀਸ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ, ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਜਾਂ ਉੱਚ ਫੀਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਉੱਚ ਫੀਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਆਪੱਤੀ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਅੰਦੇਸ਼ੇ ਕਾਰਨ ਕਿ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਫੀਸ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਉੱਚ ਫੀਸ ਦੇਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਹੈ।

23. ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਹੱਲ ਲੱਭਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣ ਨੂੰ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣ ਲਾਗਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣ ਨੇ ਇੱਕ ਹੱਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਦਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਹੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਜੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ। ਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਟਾਇਰਡ ਜੱਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਦੀ ਸਟਰਕਚਰ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਦਸਣਾ ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਮਿਲੇ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ "ਰੇਂਜ" ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸਟੇਕਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ।

153. ਸਿੰਘ ਬਿਲਡਰਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਨੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਲ.ਸੀ 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

11. ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੱਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇੱਕ ਮਾਡਲ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਇਸ ਮਾਡਲ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਾਡਲ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣ ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ, ਜੋ 5 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਅੱਪਡੇਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਰ 3-4 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਬਣੇ ਰਹਿਣ।

12.ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਨਵਰਤੀਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਮਧਿਆਨਵਰਤਾਂ ਲਈ ਫੀਸਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖਰੇ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਮਾਨਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਸਥਾਗਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਨੂੰ ਵੱਧ ਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਘਰੇਲੂ, ਅਧਾਰਕ, ਮਧਿਆਨਵਰਤੀਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮਧਿਆਨਵਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਜਰੀਏ ਵਜੋਂ, ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮਾਡਲ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਡੀ.ਆਈ.ਏ.ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਦੀ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਡੀ.ਆਈ.ਏ.ਸੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ਡਿਊਲ B ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਰੁ. 20,00,00,000 ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਫੀਸ "ਰੁ. 19,87,500/- + ਰੁ.20 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 0.5% ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਛੱਤ ਰੁ.30,00,000/- ਹੋਵੇਗੀ।" ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਡੀ.ਆਈ.ਏ.ਸੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੌਮਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਛੱਤ ਮੂਲ ਰਕਮ ਅਤੇ ਵੇਰੀਏਬਲ ਰਕਮ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ।

154. **ਮਿਥਿਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਹਾਰੀ ਖਾਰੇ** ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਗਾਊ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਜਸਟਿਸ ਕੇ ਐਨ ਸਾਈਕੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"15....ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਨਿਯਮ ਜਾਂ ਸੋਧ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਇਹ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।"

155. ਐਲਸੀਆਈ 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (ਉੱਪਰੋਕਤ), ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਅਧਾਰਕ ਮਧਿਆਨਵਰਤੀਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਮਧਿਆਨਵਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਤਿਵਾਦੀ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਛੱਤ ਨੂੰ ਯਾ ਤਾਂ ਰੁ 30,00,000 ਜਾਂ ਰੁ 49,87,500 'ਤੇ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਘੱਟ ਰਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣਨਾ ਉਚਿਤ

ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇਗਾ। 2015 ਦੇ ਮਧਿਆਨਵਰਤੀਤਾ ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਲਸੀਆਈ 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 6 'ਤੇ ਦਰਜ ਛੱਤ ਰੁ 30,00,000, ਮੂਲ ਰਕਮ ਅਤੇ ਵੇਰੀਏਬਲ ਰਕਮ ਦੇ ਯੋਗ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਵੇਰੀਏਬਲ ਰਕਮ 'ਤੇ।

### ਐੱਫ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਧਿਆਂਚਲਕਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਸੀਲਿੰਗ

156. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅੰਤਿਮ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 6 ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ 30,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਪੂਰੀ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਫੀਸ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਭਾਵ, ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਮੈਂਬਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ, ਹਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਨੂੰ 10,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਫੀਸ ਮਿਲੇਗੀ।

157. ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਗਲਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਪਹਿਲਾਂ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਕਾਲਮ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ "ਮਾਡਲ ਫੀਸ" ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਜੀਬ ਨਤੀਜੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਮਧਿਆਂਚਲਾ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵੱਡੀ ਹੋਵੇ ਕਿ 30,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਨੂੰ ਸਕਰੀਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਮੈਂਬਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੀਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਧਿਆਂਚਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇਕਰ ਉਹੀ ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ ਇਕਲੇ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਇਕਲੇ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੀਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ, ਭਾਵ, ਤਿੰਨ-ਮੈਂਬਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਦੇ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ। ਅਜਿਹਾ ਅੰਤਰ ਕਲਪਨਾਤੀਤ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਇਕਲੇ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਵਾਧੂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਨੋਟ ਨਾਲ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "[ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਇਕਲਾ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ"। ਨਤੀਜਤਨ, ਇਕਲਾ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ 30,00,000 ਰੁਪਏ ਮਿਲਣਗੇ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਉੱਤੇ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਵੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਕਲੇ ਮਧਿਆਂਚਲਕਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵੱਧ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ; ਇਸੇ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਟੇਬਲ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਉੱਤੇ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਲਈ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇੱਕ ਬਹੁ-ਮੈਂਬਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਇਕਲਾ ਮਧਿਆਂਚਲਕ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦਾ, ਕਿ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਸਿੱਖਿਆ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਮਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜੀ ਨਿਸਕਰਸ਼

ਜੀ1 ਖੋਜਾਂ

158. ਅਸੀਂ ਇਸ ਬੈਚ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:

(i) ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਤਰਫਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਇਕਤਰਫਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਪਾਰਟੀ ਆਟੋਨੋਮੀ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਇਨ ਰੇਮ ਸੁਆਮ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਦਾਅਵੇ ਬਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ। ਪਰੰਤੂ, ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਖਰਚੇ (ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ) ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੈ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਾ 31(8) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 31A ਦੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਐਕਟ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 38 ਦੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਅਗਾਊ (ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਅਗਾਊ) ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਖਰਚੇ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਖੋਜ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ), ਇਹ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੇਵਲ ਮਧਿਆਸਤਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਵਿਤਰਣ 'ਤੇ ਲੀਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਧਾਰਾ 39(1) ਅਧੀਨ ਬਕਾਇਆ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਫੀਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫੀਸ ਬੇਤੁਕੀ ਹੈ ਧਾਰਾ 39(2) ਅਧੀਨ;

(ii) ਚੂੰਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਹੋਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਣਗਹਿਲੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ ਸੈਕਸ਼ਨ C.2.4 ਵਿੱਚ ਐਡਹਾਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ;

(iii) ਮਧਿਆਸਤਾ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ, ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਇਕੱਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ। ਨਤੀਜਤਨ, ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਅਲੱਗ ਫੀਸ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ ਇੱਕ ਅਧਾਰਿਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਫੀਸ ਸਟਰਕਚਰ ਨੂੰ ਅਧਾਰਿਤ ਮਧਿਆਸਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਫੀਸ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ;

(iv) ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 6 ਤੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰੁ. 30,00,000 ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਬੇਸ ਰਕਮ (ਰੁ. 19,87,500) ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਵੇਰੀਏਬਲ ਰਕਮ ਦੇ ਜੋੜ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਫੀਸ ਰੁ. 30,00,000 ਹੋਵੇਗੀ; ਅਤੇ

(y) ਇਹ ਸੀਲਿੰਗ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਲਈ ਨਹੀਂ,

ਜਿਥੇ ਇਹ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇੱਕ ਅਕੇਲਾ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਇਸ ਰਕਮ ਤੋਂ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵੱਧ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ ਨੋਟ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।

G.2 ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼

159. ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

(i) ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 5 ਦੇ 2022 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਲ ਐਸ ਟੀ ਕੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 25 ਨਵੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਐਲ ਐਸ ਟੀ ਕੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਵਾਸਤਵਿਕ ਸੀ। ਜਦਕਿ ਐਫਕੌਸ ਨੇ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ, ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ ਨੂੰ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। 16 ਅਪ੍ਰੈਲ 2016 ਨੂੰ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਫੀਸ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸੌਦੇਬਾਜੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਨਾਲ ਹੀ ਹਰੇਕ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਲਈ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਫੀਸ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁ. 6 ਲੱਖ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। 22 ਅਪ੍ਰੈਲ 2016 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ, ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ ਨੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਕੇਵਲ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਫੀਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 4 ਅਗਸਤ 2016 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਰੁ. 30 ਲੱਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੁ. 30 ਲੱਖ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕਤਰਫਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਧਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਹਰੇਕ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਲਈ ਹਰੇਕ ਬੈਠਕ ਲਈ ਰੁ. 1.5 ਲੱਖ ਦੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂ ਕਾਨਫਰੰਸ ਫੀਸ ਵੀ ਚਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। 25 ਜੁਲਾਈ 2019 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਮਧਪੱਕਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਪ੍ਰਤੀ ਬੈਠਕ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤੀ। ਮਧਪੱਕਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ 25 ਜੁਲਾਈ 2019 ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਭਗ 54 ਬੈਠਕਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਪੱਕਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਧਪੱਕਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਪੱਕਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਫੀਸ ਥੋਪਣਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਸੀ.2.4 ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 142 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਧਪੱਕਸ਼ੀ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਮਧਪੱਕਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਮਧਪੱਕਸ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 5 ਦੇ 2022 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 21 ਸਤੰਬਰ 2022 ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਧਪੱਕਸ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਆਚਰਣ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼

ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹਨ ਕਿ ਮਧਪੱਕਸ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਚਲਾਈ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪਟੜੀ ਤੋਂ ਉਤਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਹਿਲੀ ਮਧਪੱਕਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਮਧਪੱਕਸ਼ੀ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਪੱਕਸ਼ੀ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਓਐਨਜੀਸੀ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (ਮਧਪੱਕਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ) ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਹੁਣ ਉਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਧਪੱਕਸ਼ੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਘੱਟ ਫੀਸ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ ਕਿ ਜੇਕਰ ਫੀਸ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ, ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ;

(ii) ਖਾਸ ਛੱਡੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 13426 ਦੇ 2021 ਤੋਂ ਉੱਠਣ ਵਾਲੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕਲੈਤੇ ਜੱਜ ਦੀ 6 ਅਗਸਤ 2021 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਫੈਸਲਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ;

(iii) ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 10358 ਦੇ 2020 ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਭਰੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕਲੈਤੇ ਜੱਜ ਦੀ 10 ਜੁਲਾਈ 2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਫੈਸਲਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ

(iv) ਵਿਵਿਧ ਅਪੀਲਾਂ ਨੰਬਰ 1990-1991 ਦੇ 2019 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

160. ਵਿਛੋੜੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ, ਮਿਸਟਰ ਹੁਜ਼ੈਫਾ ਅਹਮਦੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਅਵਾਂ ਲਈ ਸਾਡੀ ਸਿੰਸੀਅਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸ ਅਨੁਸ਼ਕਾ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਯੋਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ।

161. ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਨਿਪਟਾਰੇ ਅਧੀਨ ਹਨ।

ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ.

ਮੇਰੇ ਵੱਖਰੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਕਾਰਨ.

ਇਹ ਇੱਕ ਮੰਦਭਾਗਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਹਨ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਅਤੇ ਵਾਜਬਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਸਾਲਸੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ.

2. ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੈਂ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਵੀਰ ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ. ਉਹ -(ਏ) ਪਾਰਟੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਆਰਬਿਟਰਲ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ

ਆਰਬਿਟਰਲ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਫ਼ੀਸ ਤੈਅ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਕਾਨੂੰਨ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਅਤੇ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਵਾਧੂ ਜਾਂ ਵੱਧ ਫੀਸ ਲਈ; (ਬੀ) ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਪੂਰਕ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਵੱਧ ਫੀਸ; ਅਤੇ (c) ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਫੀਸ ਜਾਂ ਤਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ, ਜਾਂ ਕੋਰਟ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ, ਮਧਿਆਸਥ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਰਾਏ ਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਨੁਬੰਧ ਦੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ, 1996 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਮਧਿਆਸਥ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਪਾਰਟੀ, ਜੋ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸਾਈਨੇਟਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਸਥ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ ਇਨਾਮ ਉੱਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 39 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਸਵਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਮੈਂ ਆਦਰ ਨਾਲ ਭਰਾ ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ., ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮਧਿਆਸਥ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਇੱਕ ਡਿਫਾਲਟ ਫੀਸ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਭਰੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ। ਹੋਰ, ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2019 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ, 30 ਅਗਸਤ 2019 ਨੂੰ ਐਕਟ 33 ਦੇ 2019 ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3A) ਵਿੱਚ ਸਮਮਿਲਾਪ, ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਮਧਿਆਸਥਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਧਿਆਸਥਤਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਧਿਆਸਥਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (14) ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ “ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ” ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ।

3. ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉੱਤੇ, ਮੈਂ ਆਦਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ ਜੀ. ਦੁਆਰਾ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 6 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਫੀਸ ਹਰ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਆਫ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ ਹੈ, ਇਕ ਨੋਟ ਨਾਲ ਜੋ ਇਕ ਇਕਲੇ/ਸਿੰਗਲ ਮੈਂਬਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਉੱਤੇ ਮੈਂ ਵੱਖਰੀ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, “ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ” ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਦੋਵਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ।

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਉੱਚ ਲਾਗਤ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ, 1996 ਵਿੱਚ ਉਪਚਾਰਕ ਬਦਲਾਅ।

**4. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਆਸਮਾਨ ਛੂਹਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ**

ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਅਫਸੋਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ। ਸਿੰਘ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਸਿੰਡੀਕੇਟ3 ਅਤੇ ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਰਘੁਬੀਰ ਸਰਨ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਹੋਰ। 4 ਸਿੰਘ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਸਿੰਡੀਕੇਟ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਾਏ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਲਾਗਤ ਜਦੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਾਲਸੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਸਾਲਸ "ਪ੍ਰਤੀ ਬੈਠਕ" 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠਕਾਂ, ਫੀਸ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਆਧਾਰ, ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਛੱਤ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਐਡ-ਆਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੀਸ ਦੇ ਪੂਰਵ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵੀ ਫੀਸ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਫਾਲਤੂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭੁਗਤਾਨ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਪਰੇ। ਦੂਜਾ, ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੋ, ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਜੋ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਜਾਂ ਝਿਜਕਦੀ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਜਾਂ ਉੱਚ ਫੀਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ. ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ A&C ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਧਾਰਾ 31(8), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ, ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਮੀਕਰਨ 'ਲਾਗਤਾਂ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ (i) ਫੀਸਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਾਜਬ ਲਾਗਤਾਂ ਅਤੇ ਸਾਲਸ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ, (ii) ਕਾਨੂੰਨੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਖਰਚੇ (iii) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਫੀਸ, ਅਤੇ (iv) ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਅਵਾਰਡ. A&C ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਐਕਟ ਜੋ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 'ਨਿਯੁਕਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਮਜ਼ਦ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ, ਪਰ ਘੇਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਚੌੜਾ ਹੈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਅਦਾਲਤ, ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ। ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਚਣ ਲਈ, ਸੰਭਾਵੀ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਤੋਂ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸਥਿਤੀ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਫੀਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ. ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੰਸਥਾਗਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹੀ ਮੋਡ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਫੀਸ ਹੈ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਾਲਸੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਵਿਜ਼. ਐਡਹਾਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ, ਜਿੱਥੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਦਖਲ ਦੇ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਏਅਰ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪਾਰਟ 1 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ।5 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਆਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਸਬੰਧੀ ਅਕਸਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਉੱਚੀ ਫੀਸਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਆਲੋਚਨਾ ਸਖਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਕਾਂਤ ਵਿਚਲੇਪਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀਕਰਨ ਹੈ,

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇਲਾਜ ਹੈ ਕਿ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਜੋ ਇਹ ਖਰਚ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛੁਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਅਣਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕੇ। ਨਤੀਜਤਨ, ਫੈਸਲਾ ਸੰਸਥਾਗਤ ਜਾਂ ਅਧਿਕ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲ ਝੁਕਾਉ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਦੀ ਫੀਸ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੋਰ ਇਲਾਜ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਪੈਮਾਨਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੈਲੀਬ੍ਰੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਕਦਮ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਾ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਜਨਤਾ ਲਈ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਕ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਕੁੱਲ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਉਚਿਤਤਾ ਅਤੇ ਨਿਸਚਿਤਤਾ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਹਨ।

5. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਜੋ ਕਿ 5ਵੇਂ ਅਗਸਤ 2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, 'ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਉੱਚੀ ਲਾਗਤਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਧਾਕ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸਮੱਸਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿ ਕਈ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰਜ਼ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਫੀਸਾਂ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਫੀਸ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਡਲ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਫਿਰ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਮਾਨਕ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਅਧਾਕ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਦੇ 'ਪ੍ਰਤੀ ਬੈਠਕ' ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਚਾਰਜ ਉੱਤੇ ਵਿਪਰੀਤ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ, ਕਦੇ ਕਦੇ ਇੱਕੋ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਦਿਨ ਵਿੱਚ 2-3 ਬੈਠਕਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਕਾਰਨ ਖਰਚੇ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸੁਝਾਇਆ ਕਿ ਮਾਡਲ ਸ਼ਡਿਊਲ ਆਫ ਫੀ ਨੂੰ ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

6. ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਨੂੰ 23 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ 2016 ਦੁਆਰਾ, ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨਾਲ, ਜੋ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਲੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਡਿਊਲ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (14) ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

"(14) ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਢੰਗ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਉਹ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ।

ਵਿਆਖਿਆ.– ਸ਼ੱਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਥੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲੀਆਂ (ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ) ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ।"

ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਗਾਈਡ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਉੱਚ

ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11(14) ਅਧੀਨ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਢੰਗ ਲਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ, ਕੇਰਲ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਛੱਡ ਕੇ, ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਮਧਿਆਂਚਲੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਿਤ ਹੋਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਤੀਜਤਨ, ਸੈਕਸ਼ਨ 11(14) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਅਧੂਰਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ।

7. 30 ਜੁਲਾਈ 2017 ਨੂੰ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਐਕਟ ਨੰਬਰ 33 ਦੇ 2019 ਦੁਆਰਾ, ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਬਢਾਵਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸੋਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(1) ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ (ca) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ “ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਸੰਸਥਾ” ਦੇ ਭਾਵ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ “ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਇੱਕ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਸੰਸਥਾ”। ਭਾਗ IIA ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 43A ਤੋਂ 43M ਤੱਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 43D ਉਕਤ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ, ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

"(3A) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਰਬਿਟਰਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 43-। ਅਧੀਨ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰੇਡਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਗ੍ਰੇਡਿਤ ਅਰਬਿਟਰਲ ਸੰਸਥਾ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ, ਸਬੰਧਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਅਰਬਿਟਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੈਨਲ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਰਬਿਟਰਲ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਅਰਬਿਟਰ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਰਬਿਟਰਲ ਸੰਸਥਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਅਰਬਿਟਰ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰ 'ਤੇ ਫੀਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ:

ਹੋਰ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਰਬਿਟਰਾਂ ਦੇ ਪੈਨਲ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (4), (5), (6), (8) ਅਤੇ (9) ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਦਲਾਅ/ਸਮਾਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਰਬਿਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਰਬਿਟਰਲ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 11 ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"(11) ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਰਬਿਟਰਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ

ਵੱਧ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਰਬਿਟਰਲ ਸੰਸਥਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਿਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗੀ।

(12) ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (4), (5), (6) ਅਤੇ (8) ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਮਾਮਲਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਬਿਟਰਲ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3A) ਅਧੀਨ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਰਬਿਟਰਲ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(13) ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(14) ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗੀ।

8. ਫਿਰ ਵੀ, ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਕੌਂਸਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਾਰਟ 1ਏ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਕੌਂਸਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 43ਏ ਤੋਂ 43ਐਮ ਤੱਕ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 117 ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ (11) ਤੋਂ (14) ਤੱਕ ਦੇ ਬਦਲੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਜੋ 30ਵੀਂ ਅਗਸਤ 2019 ਨੂੰ ਐਸ.ਓ ਨੰਬਰ 3154(ਈ) ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ 30ਵੀਂ ਅਗਸਤ 2019 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਸਨ, ਕੇਵਲ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਾਗੂ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪਾਸੇ, ਮੈਂ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਕਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਭੇਜਣ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਜਾਰੀ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ 2019 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 33 ਦੇ ਅਮਲ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, 2019 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 33 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੋਧਾਂ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਾਕਾਮ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਤੋਂ ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਵੱਲ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਬਦਲਾਅ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤੀ ਮਸਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ।

9. ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: (i) ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵਰਤਮਾਨ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ"; (ii) ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਜਿੱਥੇ (ਅ) ਫੀਸ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, (ਬ) ਜਿੱਥੇ ਫੀਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, (ਸੀ) ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਫੀਸ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਾਂ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਐਂਡ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ

ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

10. ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕਰਦਿਆਂ, ਮੈਂ 2016 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 2019 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 33 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਾਂਗਾ, ਅਤੇ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ/ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗਾ। ਮੇਰੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ ਵੇਖਾਂਗਾ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਾਂਗਾ।

## ਅਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਕੌਣ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ?

(a) ਜਿੱਥੇ ਫੀਸ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ।

11. ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਨੁਬੰਧ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉੱਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਅਨੁਬੰਧ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਅਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਜੋਂ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਰਣਾਕਾਰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਅਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਅਨੁਬੰਧਕ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਦੋਵਾਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਅਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਅਨੁਬੰਧਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਫੀਸ ਵੀ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਫੀਸ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ। ਅਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਸੇਲ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹਾਦੀਪ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਇੱਕ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ।10 ਅਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖਣ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਇਕਤਰਫਾ ਤੌਰ ਤੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਗਠਨ ਉੱਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਧਾਈ ਲਈ ਸਵੈਚਛਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ। ਜਿੱਥੇ ਫੀਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਅਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ/ਵਾਧਾ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕਤਰਫਾ ਵਾਧਾ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੀ.ਵਾਈ.ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ ਜੀ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ।ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਾਲਸੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ

ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉੱਚੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਧਿਰ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਢੁਕਵੇਂ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ (3) A&C ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 ਤੱਕ।

(b) ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

12. ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਤ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਹੈ ਜੋ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਰੌਬਰਟ ਮਰਕਿਨ1 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਫੀਸ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਹੈ, ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਚਿਤ ਫੀਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਕੁਆਂਟਮ ਮੇਰੁਇਟ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਫੀਸ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁੰਦਰਾ ਰਾਜੂ,2 ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਮ ਹੈ।3 ਉਹ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪੇਸ਼ਗੀ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਆਂਟਮ ਮੇਰੁਇਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੇ ਮੁੱਲ ਲਈ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰੱਸਲ, ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ,4 ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉਚਿਤ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੋਵੇ। ਇੰਗਲਿਸ਼ ਮਧਿਆਸਤਾ ਐਕਟ, 1996 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਫੀਸ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਫੀਸ ਦਾ ਪੱਧਰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਾਂਛਨੀਯ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ, ਜੋ ਉਚਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਗੈਰੀ ਬੀ. ਬੋਰਨ,8 2010 ਯੂ.ਐਨ.ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਲ. ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੀ ਵਿਧੀ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਫੀਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 'ਉਚਿਤ' ਕੀ ਹੈ ਇਹ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਸਟਮਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਰਕਮ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ,8 ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਾਂਗਾ। ਯੂ.ਐਨ.ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਲ. ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਸਤਾ 'ਤੇ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਸੰਬੰਧ ਤੋਂ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। 1976 ਯੂ.ਐਨ.ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਐਲ. ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਜੋ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਅਤੇ

ਜਟਿਲਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਵਾਜਬ ਬਣੋ ਵਿਵਾਦ ਦੇ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿਯਮਾਂ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਫ਼ੀਸ ਦਾ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਥਾਰਟੀ, ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਨੀਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 1976 ਯੂ ਐਨ ਸੀ ਆਈ ਟੀ ਆਰ ਏ ਐਲ ਨਿਯਮ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਣਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ 2010 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸੋਧੇ ਨਿਯਮ 'ਵਾਜਬ' ਫੀਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹੈ ਇਸਦੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੈ। ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੀ/ ਮਨੋਨੀਤ ਅਥਾਰਟੀ, ਅਤੇ ਮਨੋਨੀਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸਥਾਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ.

13. ਮੈਂ ਹੁਣ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵੱਲ ਮੋੜਾਂਗਾ, ਅਤੇ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿੱਚ ਜੱਜ (ਜੱਜ ਇਨ ਯੋਰ ਓਨ ਕਾਜ਼) ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟ I ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤਬ ਤੱਕ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਰਟ I ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟ I ਦੇ A&C ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਮਧਿਆਂਚਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(6) ਦੇ A&C ਐਕਟ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟ I, ਸੈਕਸ਼ਨ 28 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਮਧਿਆਂਚਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਮੇਤ, ਉਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (2) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟ I ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਚਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (3) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ, ਪਾਰਟ I ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਮਧਿਆਂਚਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਫੀਸ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਮਧਿਆਂਚਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਫੀਸ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਂਚਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਚਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

14. ਮੈਂ ਆਦਰ ਨਾਲ D.Y. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਮਧਿਆਂਚਲਤਾ ਦੀ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜੋ ਮਧਿਆਂਚਲਤਾ ਦੀ ਲਾਗਤ ਉਠਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਧਿਆਂਚਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੋਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਫੀਸ ਦੀ ਸਟਰਕਚਰ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਹਿਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਛੁਕ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੀ ਅਣਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾ ਸਕੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ 'ਤੇ, ਮਧਿਆਂਚਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।" ਆਪਣੀ ਅਣਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜੀਬ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸੁਝਾਅ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਵੀ ਮਧਿਆਂਚਲਾਂ ਤੋਂ ਫੀਸ ਦੀ ਸਟਰਕਚਰ ਪੁੱਛਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਹੈ।ਉਸੇ 'ਤੇ ਸਮਾਂ, ਮੈਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਨਾਲ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਫਿਕਸ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਫੀਸ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਪ੍ਰੋ ਬੋਨੋ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੋਵੇਗਾ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ। ਇਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਕਹੇ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।21

15. ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗਾ ਜੋ, ਮੇਰੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮਧਿਅਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਉਪ-ਭਾਗ (8) ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ 2016 ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਮਧਿਅਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮਧਿਅਕਤਾ ਦੀ ਲਾਗਤ ਤੈਅ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ 'ਲਾਗਤ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ, ਉਪ-ਭਾਗ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਉਚਿਤ ਲਾਗਤਾਂ ਹਨ — ਮਧਿਅਕ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ। ਉਪ-ਭਾਗ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਸਰਬੋਚਚ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਮਧਿਅਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਧਿਅਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮਧਿਅਕਤਾ ਦੀ ਲਾਗਤ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਧਿਅਕ ਦੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

16. ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ 2016 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਅਨੁਸਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਏ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 31ਏ ਅਨੁਸਾਰ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 31ਏ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ 2016 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 23 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ, ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“31ਏ. ਲਾਗਤ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ।—(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸਬੰਧੀ, ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, 1908 ਦੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ (5 ਦੇ 1908) ਵਿੱਚ

ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ—

(ਕ) ਕੀ ਲਾਗਤ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ;

(ਖ) ਅਜਿਹੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਰਕਮ; ਅਤੇ

(ਗ) ਅਜਿਹੀ ਲਾਗਤ ਕਦੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ।—ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, "ਲਾਗਤ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਚਿਤ ਲਾਗਤ ਜੋ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ—

(i) ਮਧਿਆਂਤਰਣਕਾਰਾਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ;

(ii) ਕਾਨੂੰਨੀ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ;

(iii) ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਥਾਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਫੀਸਾਂ ਨਾਲ; ਅਤੇ

(iv) ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਅਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ।

(2) ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਾਗਤ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਰੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ,

(ਕ) ਆਮ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸਫਲ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਫਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਜਾਂ

(ਖ) ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(3) ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮਧਪੱਖੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਾਰੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ—

(a) ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ;

(b) ਕੀ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ;

(c) ਕੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੋਈ ਬੇਤੁਕਾ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਧਪੱਖੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ; ਅਤੇ

(d) ਕੀ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(4) ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮਧਪੱਖੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ—

(a) ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ;

(b) ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਕਮ;

(c) ਕੇਵਲ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਖਰਚਿਆਂ;

(d) ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਏ ਖਰਚਿਆਂ;

(e) ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖਰਚਿਆਂ;

(f) ਕੇਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖਰਚਿਆਂ; ਅਤੇ

(g) ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਖਰਚਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਆਜ।

(5) ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਮਧਪੱਖੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗੀ, ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

17. ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 31A ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, 'ਲਾਗਤਾਂ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਵਾਜਬ ਲਾਗਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ, ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਦੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਅੱਗੇ, ਦੇ ਸੰਮਿਲਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 31ਏ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, 1908.24 ਸੈਕਸ਼ਨ 31ਏ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ (a) ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚਿਆਂ; (b) ਅਜਿਹੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਰਕਮ; ਅਤੇ (c) ਅਜਿਹੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਦੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 31A ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (2), (3) ਅਤੇ (4) ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਮਧਪੱਖੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (5) ਸੈਕਸ਼ਨ 31A ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਸਪਿਊਟ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ

ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਧਪੱਖੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ 'ਖਰਚਿਆਂ' ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 31A ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (5) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਮਾਨਕ ਫਾਰਮ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਨੋਖੇ ਦ੍ਵੀਪਕਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਜਿਥੇ ਹਾਵੀ ਪਾਰਟੀ ਕਰਾਰ ਜਾਂ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਧਾਰਾ 31ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਾਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਨੂੰ ਰੌਂਦਣ ਦੇ ਪ੍ਰਯਾਸ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਹਾਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਨੁਚਿਤ ਸ਼ਰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 31ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਸਾਮਾਨ ਨਿਯਮ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਅਸਫਲ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਫਲ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ 'ਲਾਗਤਾਂ ਘਟਨਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹਨ।'

18. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਧਾਰਾ 38 ਏ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"38. ਜਮ੍ਹਾਂ।—(1) ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਲਾਗਤਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਖਰਚ ਹੋਵੇਗਾ:

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ, ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਈਗੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ:

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ:

ਹੋਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।

(3) ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਮਾਪਨ ਤੇ, ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਖਰਚੇ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

ਧਾਰਾ 38 ਨੂੰ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 38 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਧਾਰਾ 31A ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 31A ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਪੂਰਵ ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਮਾਨ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਜੋ ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸਰਬੋਚ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਧਾਰਾ 31A ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (5) ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 38 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ਗੀ ਵਜੋਂ, ਭਾਵ, ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਵੱਲ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 38 ਵਿੱਚ 'ਖਰਚੇ' ਦਾ ਭਾਵ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 38 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਖਰਚੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਣਯੋਗ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਭਰੇਗੀ। ਹੋਰ, ਜੇਕਰ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਭਰਦੀ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 38 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਦਾ ਸੀਮਿਤ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਚੌਥੀ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਦੇ ਭਾਵ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਂ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਾਉਣਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 38 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 31A ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਖਰਚੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਂਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਪੇਸ਼ਗੀ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਦਾਅਵਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਇਕੱਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ, ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਪੇਸ਼ਗੀ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਵਜੋਂ ਮਾਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 38 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ,ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਖਾਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਨਿਯਮਤ ਬਕਾਇਆ ਹੋਣਾ ਹੈ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਪਰਤਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਭੁਗਤਾਨ. ਸਮੀਕਰਨ "ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ" ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 38 ਦੀ ਦੂਜੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਐਲਾਨ/ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 32 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਨਾਲ ਹੀ A&C ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕਟ. ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਛੱਡੋ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਉਹ ਬਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਸਮੇਤ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਦੇਣ ਲਈ। ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 38, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮਾਂ ਦੇ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਤਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਾਲਸੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ.25

19. ਧਾਰਾ 31A ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਧਿਆਂਚਲਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਫੀਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਚਲਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਮਧਿਆਂਚਲਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੇ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਮਧਿਆਂਚਲਨ ਦੀ ਲਾਗਤ, ਸਮੇਤ ਮਧਿਆਂਚਲਕ ਦੀ ਫੀਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਨੁਬੰਧਿਕ ਸ਼ਰਤ ਜੋ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਓਵਰਰਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

20. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਗਾਯਤਰੀ ਝਾਂਸੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ3, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:

“xx
xx
xx”

11. ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਨਰਸਿੰਘਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ, ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ, ਜੋ ਕਿ 2004 ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਰਕੁਲਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ, ਹੁਣ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਅਧੀਨ ਉੱਠੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧਣ ਯੋਗ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 1-6-2017 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਸਰਕੁਲਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਨਿਆਂਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਵਸੂਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ।

12. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਜੋ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਨਿਆਂਕਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੈਂਡੇਟ ਖਤਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਰਾਸਰ ਬੇਈਮਾਨੀਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਨਿਆਂਕ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸਮਝੌਤਾ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ

ਨੂੰ ਫੋਲੋ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਸਨ ਗਾਯਤਰੀ ਝਾਂਸੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

“xx
xx
xx”

14. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕਿ ਧਾਰਾ 31(8) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੇਵਲ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਗ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ 31(8) ਅਤੇ 31-ਏ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕਰਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਫੀਸ ਦੀ ਸਟਰਕਚਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਸਹੀ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਗਾਯਤਰੀ ਝਾਂਸੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਅਸੀਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 12 ਅਤੇ 14 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੈਂਡੇਟ ਨੂੰ ਸਮਝਾਵਾਂਗੇ।

21. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਦ੍ਧ□ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 14, ਸੈਕਸ਼ਨ 31(8) ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 31A ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਆਮ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨਾਲ। ਇਹ ਤਰਕ ਮੇਰੀ/ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 38 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਏ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੀ ਫੀਸ, ਖਰਚੇ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਗ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਗੀ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਹਿਸਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹੇਠ। ਗਾਯਤ੍ਰੀ ਝਾਂਸੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 31(8) ਅਤੇ 31A ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕਰਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

22. ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 12 ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਖਰਚਿਆਂ, ਸਮੇਤ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੀ ਫੀਸ, ਦਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦਾ ਮੈਂਡੇਟ ਸਮਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 14(1)(ਅ) ਅਧੀਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 38 ਦੇ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ

ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਤੇਲ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਫਕੋਂਸ ਗੁਨਾਨੂਸਾ ਜੇਵੀ [ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ] ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। "ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਜਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ।" ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਏ ਕੁਝ ਵਕੀਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਤਰਕ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਮਾਪਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਫੀਸ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰਯ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਫੀਸ ਦਾ ਭਾਰ ਚੁੱਕਣ ਜਾਂ ਵਹਿਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ 'ਡੀ ਜ਼ੂਰ' ਅਸੰਭਵਤਾ ਬੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(1)(ਏ) ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਰਕ ਧਾਰਾ 38 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਦੋ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਭ ਨਿਆਂਪੂਰਨਤਾ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਕੇ. ਵੇਨੁਗੋਪਾਲ, ਭਾਰਤ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ, ਨੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਦ੍ਧਰਨ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ... "[ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪਕਸ਼ਪਾਤ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਫੀਸ ਭਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਫੀਸ ਭਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਕਸ਼ਪਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਦਾ।"

23. ਸ਼ਬਦ 'ਲਾਗਤ', ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਾਲਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਫੀਸ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਮਰੱਥ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਾਰਨ ਸੂਏ ਵਿੱਚ ਨਿਮੋ ਜੂਡੇਕਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰੋ, ਯਾਨੀ 'ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਜਿੱਥੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਏ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕਰੇਗਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰੋ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਜੋਂ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਚੁੱਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਜਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਫੀਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 'ਤੇ ਫ਼ੀਸ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਆਪਣੀ ਫੀਸ.

24. ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਸੋਧਿਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 31 ਅਤੇ ਪੋਸਟ-ਸੋਧ ਧਾਰਾ 31ਏ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 38 'ਲਾਗਤਾਂ' ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਮਧਿਆਂਤਰੀ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹਨ ਜੋ ਬਰਾਬਰ ਰੂਪ ਨਾਲ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਨੂੰ ਅਣਕਾਰਜ਼ਗੀ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 31ਏ, 38 ਅਤੇ 39 ਨੂੰ ਅਣਉਪਯੋਗੀ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਣਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਫੀਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਣਜ਼ਰੂਰੀ

ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

25. ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੇ, ਸਮੇਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ, ਮਧਿਆਨਯਾਲਾ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਸੋਧਾਂ ਰਾਹੀਂ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਏ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਨਯਾਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਮਧਿਆਨਯਾਲਾ ਸਮਝੌਤਾ ਚੁੱਪ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਫੀਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਣ ਜਾਂ ਜਿਥੇ ਅਦਾਲਤ, ਹਵਾਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਫੀਸ ਤੈਅ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਧਿਆਨਯਾਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਆਪ ਤੈਅ ਕਰੇ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਅਫਰਾ-ਤਫਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਜੋ ਮਧਿਆਨਯਾਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਆਪ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਰ, ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਮੁਨਾਸਬ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ, 1996 ਦੇ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਮਧਿਆਨਯਾਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28(2) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਤੇ ਇਸੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63(4) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤਦੇ ਹੋਏ, ਉਕਤ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 64(2) ਦੇ ਅਧੀਨ 1996 ਦੇ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਮਧਿਆਨਯਾਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 63(1) ਮਧਿਆਨਯਾਲਾ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਧਿਆਨਯਾਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਮਧਿਆਨਯਾਲਾ ਫੀਸ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਉਪ-ਸੈੱਟ ਅਤੇ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜੋ 1996 ਦੇ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਮਧਿਆਨਯਾਲਾ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 63/64 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

26. ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁੰਦਰ ਰਾਜੂ ਨੇ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਫੀਸ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਰਕਮਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨੂੰ 'ਇਨਾਮ ਦੀ ਲਾਗਤ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਜਾਂ ਅੰਪਾਇਰ ਦੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ 'ਫੀਸ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ, ਯਾਨੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਰਚੇ ਤੋਂ, ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।28 **ਉਸ ਨੇ ਟੈਕਾਬੈਰੀ ਅਤੇ ਮੈਰੀਅਟ29 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇ/ਐਸ ਨੋਰਜਾਰਲ ਏ/ਐਸ ਬਨਾਮ ਹੁੰਡਾਈ ਹੈਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ. ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਹੈ:**

(1) ਇੱਕ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਜੋ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਤਿਰਛੇਦਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(2) ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਮਾਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

(3) ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਲਾਭ ਲਈ ਇੱਕਤਰਫਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ

ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਤਾ।

(4) ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਅਨੁਸਰਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਕ ਮਧਿਆਂਤਰੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਇਕ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਫੀਸ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਣ।

(5) ਜਿਸ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੇ ਫੀਸਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਬਿਨਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਕ ਉਚਿਤ ਫੀਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ, ਟੈਕਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਫੀਸਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਣ।

(6) ਇਸ ਲਈ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫੀਸ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੋ।

(7) ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਇਕ ਇਕਲੌਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ, ਇਕ ਪਾਰਟੀ-ਨਿਯੁਕਤ ਮਧਿਆਂਤਰੀ, ਇਕ ਅੰਪਾਇਰ, ਇਕ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਇਕ ਤੀਜੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਬਿੰਦੂ (1) ਤੋਂ (5) ਤੱਕ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਿੰਦੂ (5) ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਇਕ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੇ ਫੀਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਬਿਨਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧ ਜਾਂ ਕੁਆਂਟਮ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ 'ਤੇ ਇਕ ਉਚਿਤ ਫੀਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਬਿੰਦੂ (6) ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਜਾਂਚੇ ਗਏ ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 38 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸੁਝਾਅ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿਸਟਰ ਹੁਜ਼ੇਫਾ ਅਹਮਦੀ, ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਰਾ ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ ਜੀ. ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ, ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਕ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਕ ਵਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਧਨਯੋਗ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਗੁਣ ਹਨ। ਫੀਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੋਈ ਇਕਤਰਫਾ ਵਿਚਲਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ, ਸਗੋਂ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਵੀ ਬੰਧਨਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਚਲਨ, ਸੋਧ, ਜਾਂ ਸੋਧ ਸਿਰਫ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਵੇ।

27. ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ

ਵਾਲੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 39 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"39. ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਇਨਾਮ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਜਮ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲੀਨ।—(1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਅਧੀਨਤਾ ਵਿੱਚ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਇਨਾਮ 'ਤੇ ਲੀਨ ਹੋਵੇਗੀ।

(2) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੇ ਗਏ ਖਰਚੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਤਾ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੰਗੇ ਗਏ ਖਰਚੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਲਗੇ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਬਾਕੀ ਬਚਿਆ ਹਿੱਸਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਤਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੰਗੇ ਗਏ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ।

(4) ਅਦਾਲਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੇ ਖਰਚੇ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਵਾਲ ਉੱਠਣ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਲਤ ਜੋ ਵੀ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੇ ਖਰਚੇ ਸਬੰਧੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 39 ਅਧਿਆਇ X ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਵਿਧ ਅਧਿਆਇ ਹੈ। ਧਾਰਾ 39 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੇ ਅਣਭੁਗਤੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਮਧਿਆਸਤਾ ਫੈਸਲਾ 'ਤੇ ਲੀਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਲੀਨ ਧਾਰਾ 39 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਖਰਚੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਾਰਟੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਫੈਸਲਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਇਸ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸਬੰਧੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਲਗੇ। ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਵਾਧੂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

28. ਧਾਰਾ 39 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ' ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਫੀਸ3 ਉਸ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਧਿਆਸਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 39 ਤੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਸਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚਕਾਰ ਫੀਸ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਤੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਧਾਰਾ 39 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੀਸ ਜਾਂ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਐਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਮਧਿਆਸਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਾਲ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਦੀ ਰਕਮ ਬਾਰੇ ਸਮਝੌਤਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

29. ਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਧਾਰਾ 39 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਸਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਧਿਆਸਤੀ ਲਾਗਤ ਲਈ ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਪਾਰਟੀ ਮਧਿਆਸਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਲਾਗਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਧਿਆਸਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਾਲ ਲਾਗਤ ਵੱਲ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਉਚਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਪੈਸੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਤਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3), ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ' ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਫੀਸ ਨੂੰ 'ਉਸ' ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਅਧੀਨ ਤੈਅ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ' ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਮਧਿਆਸਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ 'ਤੈਅ' ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਨਾਲ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 'ਫੀਸ' ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਮੰਨ ਨਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਢੱਕੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿੱਥੇ ਮਧਿਆਸਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮੰਗੀ ਗਈ ਲਾਗਤ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 39 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਉਸ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਧਿਆਸਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ/ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਦੀ ਉਚਿਤ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 39 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਮਧਿ ਕਾਨੂੰਨ, ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਚ ਲਾਗਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਾਰਨ ਮਧਿਆਚਾਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਜੋ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ

ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ 'ਫੀਸ' ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪਰਿਣਾਮ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

30. ਸੈਕਸ਼ਨ 39 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਜੋ ਚਾਹੇ ਉਹ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 39 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 39 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਸੁਤੰਤਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹਨ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਤਦ ਤੱਕ ਬੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ 'ਫੀਸ' ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਜਤਾਈ ਹੈ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ 'ਫੀਸ' ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 39(3) ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ 'ਫੀਸ' ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

## ‘ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਫੀਸ’ ਕੀ ਹੈ?

31. ਮੈਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ‘ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ’ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਇੱਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਦ ਆਪਣੀ ਉਹ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ: (i) ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਜਟਿਲਤਾ; (ii) ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਕਠਿਨਾਈ ਜਾਂ ਨਵੀਨਤਾ; (iii) ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ; (iv) ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ; (v) ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜਾਂ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਜਾਂ ਯੋਗ; ਅਤੇ (vi) ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਮਹੱਤਵ।35 ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁੰਦਰ ਰਾਜੂ36 ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਯੋਗ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਆਪਣੇ ਘਰੇਲੂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ੇ ਲਈ ਚਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਦੇ ਉੱਚੇ ਸਿਰੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੀਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੀ ਹਨ। ਜੇ ਫੀਸ ਦੀ ਸਟਰਕਚਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਯੋਗਤਾ ਵਾਲੇ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਉਹ ਫੀਸ ਦੱਸਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਚਾਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਮਧਿਆਸਤਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਉਹ ਭੂਮਿਕਾ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹ ਨਿਆਂਕਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜੇਬ ਦੇਖ ਕੇ ਵਕੀਲ ਚੁਣਨਾ ਅਤੇ ਬਦਲਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਫੀਸ ਦੇ ਸਕਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਨਾਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਕਿ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।35 ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ

ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਦੀ ਫੀਸ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਜੋ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਲਈ ਮਧਿਆਸਤਾ ਅੱਗੇ ਤਰਕ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਫੀਸ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹੋਵੇਗੀ।29 ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਦੀ ਸਟਰਕਚਰ, ਜਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਜਦੋਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ 'ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ' ਮੰਨੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਫੀਸ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਜੇ ਇਹ ਚੌਥੇ ਬੀ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਵੱਖਰੇ ਆਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 105 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਕਟ ਨੰਬਰ 33 ਦੇ 2019 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ: ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3A) ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਵੀਜੋ ਦਾ ਅਸਰ।

32. ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3A) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 43-I ਅਧੀਨ ਏ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰੇਡਿਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਡਿੰਗ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3A) ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਡੀ-ਫੈਕਟੋ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜੋ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਗ੍ਰੇਡਿਡ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਸੰਸਥਾ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਮਧਿਆਂਚਲੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪੈਨਲ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੋਰ, ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਸੰਸਥਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ ਐਫ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (14) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਸੰਸਥਾ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗੀ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3A) ਅਤੇ ਜੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (14) ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਫੀਸ ਦੀ ਦਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। 'ਦਰ' ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11(14) ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਫੀਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ "ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਅਧੀਨ", ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅੰਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

33. ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਨੰਬਰ 33 ਦੇ 2019 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3A) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਅਧਿਕ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਚੌਥੀ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਫੀਸ ਦੀ ਸਟਰਕਚਰ ਅਨਿਵਾਰਯ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ। ਸੰਸਥਾਗਤ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਫੀਸ ਦੀ ਸਟਰਕਚਰ ਨੂੰ ਚੌਥੀ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 11 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (3A) ਅਤੇ (14) ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟ੍ਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟ੍ਰਲ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਚੌਥੀ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਆਰਬਿਟ੍ਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅਗਾਊ ਜਮ੍ਹਾਂਕਾਰੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 38 ਅਧੀਨ:

34. ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਚੇਤ ਹਾਂ ਕਿ ਆਰਬਿਟ੍ਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ/ਫੀਸ ਬਾਰੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਧਾਰਣ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਦੇਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲੰਬਾ ਖਿੱਚਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ, ਕਈ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟ੍ਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 38 ਦੀ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਜਮ੍ਹਾਂਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 'ਵਾਧੂ ਫੀਸ' ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਆਰਬਿਟ੍ਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ 'ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖਰਚਾ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31A ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਜਮ੍ਹਾਂਕਾਰੀ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਰਬਿਟ੍ਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅਗਾਊ ਜਮ੍ਹਾਂਕਾਰੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 2019 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 33 ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਜਾਂ ਮਿਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੰਖੇਪ

35. ਹੁਣ ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ:

(a) ਆਰਬਿਟ੍ਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨਾਲ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ।

(b) ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟ੍ਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭੇਜਦੀ ਹੈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਜੋ ਆਰਬਿਟ੍ਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਆਰਬਿਟ੍ਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ।

(c )ਇਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ/ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਧਿਅਕਾਰ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਭਾਵੀ ਮਧਿਅਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਬਾਰੇ ਪੁਛਗਿੱਛ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(d) ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮਧਿਅਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮਧਿਅਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ 'ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਫੀਸ' ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ/ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮਧਿਅਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ 'ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਫੀਸ' ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਧਿਅਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ

39 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੁੱਛਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਚੁਣੌਤੀ ਉੱਠਾਈ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਫੀਸ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ। ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ 'ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਫੀਸ' ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(e) ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡ ਕੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂ ਵਧਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(f) 2019 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 33 ਦੇ ਅਮਲ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3A) ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਮਧਿਅਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦਰ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਮਧਿਅਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਵੱਧ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਚਲਣ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਧਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਧਾਰਾ 11(14) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਧ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 11 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (3A) ਅਤੇ (14) ਅਧਾਕ ਮਧਿਅਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਮਧਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਾਂ ਕਮ ਮਧਿਅਕ ਫੀਸ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀਆਂ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਧਾਰਾ 11 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (3A) ਅਤੇ (14) ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਅਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

## ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ

36. ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ 2016 ਦੁਆਰਾ 23 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਤੋਂ ਮੁੜ ਅਸਰ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

### ਚੌਥਾ ਸ਼ਡਿਊਲ

ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ, 2019 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 33 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11(3A) ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 11(4) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

37. ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ: (ਅ) ਕੀ 'ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ 'ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਣਯੋਗ' ਨੂੰ ਦਾਵੇ(ਆਂ) ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ(ਆਂ) ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਤੌਰ ਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤੇ; (ਬ) ਕ੍ਰਮਾਂਕ 6 ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ - "ਰੁਪਏ 19, 87, 500/- ਪਲੱਸ 0.5% ਦਾਵੇ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਉੱਤੇ 20, 00, 000/- ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਨਾਲ ਸੀਲਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਰੁਪਏ 30, 00,000/-" ਦਾ ਮਤਲਬ ਰੁਪਏ 19, 87, 500/- ਹੈ, ਜਾਂ 0.5% ਕੁੱਲ ਦਾਵਿਆਂ ਦਾ, ਰੁਪਏ 30, 00, 000/- ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਦੇ ਅਧੀਨ - ਪਲੱਸ ਅਧਿਕਤਮ ਫੀਸ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ; ਅਤੇ (ਸੀ) ਕੀ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ

ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ ਸੰਚਿਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਰਾਸ਼ੀ ਹਰੇਕ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ।

"ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਦੇ ਅਭਿਵਿਆਖਿਆ

38. "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਦਾ ਅਰਥ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ। "ਰਕਮ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਪੂਰੀ, ਕੁੱਲ ਜਾਂ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਸੁਚੇਤਨਤਾ ਨਾਲ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਹੈ। "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਮਧਿਪੱਖੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਨਾਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਇਕ ਇਰਾਦਤਾਂ ਅਤੇ ਗਣਨਾਤਮਕ ਵਿਚਕਾਰ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ 'ਦਾਅਵਾ' ਅਤੇ 'ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ' ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 23(2A) ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਲਲੇਖ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਪੱਖ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ ਜਾਂ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਧਿਪੱਖੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ ਜਾਂ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਮਧਿਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 2(9) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਗ I ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਧਾਰਾ 25(A) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 32(2)(a) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਛੱਡ ਕੇ, ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਇਹ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 38(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਥੇ, ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਧਿਪੱਖੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਰਕਮ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ, ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ/ਸੈੱਟ-ਆਫ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸੂਝਬੂਝ ਨਾਲ ਸਮਝਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾਂ/ਸੈੱਟ-ਆਫ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਕਮਾਂ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਧਿਪੱਖੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮਧਿਪੱਖੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ" ਨੂੰ ਫੀਸ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

39. ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜਿਥੇ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਧਿਪੱਖੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਰਕਮ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਐ. 39. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਮੂਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਣਨ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੋਧ ਜੋ ਪਿਛਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਰਤ ਜਾਂ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੀ ਥਾਂ ਨਵੀਂ ਸ਼ਰਤ ਜਾਂ ਮੁਹਾਵਰੇ ਨੂੰ ਬਦਲਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਮਾਣ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਾਂ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਸ਼ਰਤ ਜਾਂ ਮੁਹਾਵਰੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸੋਧਕ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵ

40. ਹੋਰ, ਕਿਸੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਰ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ

ਅਸਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੋਧਾਂ ਸਬੰਧੀ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵੱਲ ਸੰਦਰਭ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕੋ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਟੈਚਿਊਟਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

41. ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ, ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ। ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਫੀਸ 45 ਦੇ ਮਾਡਲ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 41 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ, ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ। ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਫੀਸ 45 ਦੇ ਮਾਡਲ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ

42. ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਉਪਾਯ ਦੀ ਸੰਗਠਨਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।ਧਾਰਾਵਾਂ 2(9) ਅਤੇ 23ਏ-2(ਸੀ) ਵਿੱਚ ਉਪਾਯਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਖਿਲਾਫ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940 ਤੋਂ ਇੱਕ ਸੁਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਚੋਲਣ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਰੈਫਰੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਰੈਫਰੈਂਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਦਾਵੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਕਾਉਂਟਰ-ਕਲੇਮ/ਸੈੱਟ-ਆਫ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਨਵੇਂ ਆਰਡਰ ਦੇ ਰੈਫਰੈਂਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।46

43. ਇਹ ਤਰਕ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਉਂਟਰ-ਕਲੇਮ ਅਤੇ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਕਾਉਂਟਰ-ਕਲੇਮ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਆਕਰਸ਼ਕ ਤਰਕ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਗਰੀਮੈਂਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਉਂਟਰ-ਕਲੇਮ ਅਤੇ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਵੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਹੈ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ। ਇੱਕ ਕਾਉਂਟਰ-ਕਲੇਮ ਕੇਵਲ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਕਾਉਂਟਰ-ਕਲੇਮ/ਸੈੱਟ-ਆਫ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਦਾਵਿਆਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਦੋਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੈਤਿਕ ਸੈੱਟ-ਆਫਸ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ ਅੱਠ ਨਿਯਮ 6 ਅਧੀਨ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਬਚਾਅਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਡ ਸਮਾਪਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨੈਤਿਕ ਸੈੱਟ-ਆਫਸ ਉਸੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕਾਉਂਟਰ-ਕਲੇਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕ੍ਰਾਸ-ਐਕਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕਾਉਂਟਰ-ਕਲੇਮ ਦਾਵੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ, ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ ਅੱਠ ਦੇ ਨਿਯਮ 6(ਸੀ) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਉਂਟਰ-ਕਲੇਮ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇੱਕ

ਸੁਤੰਤਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਜੋਂ ਅਜਮਾਇਆ ਜਾਵੇ।

44. ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ "ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਅਨੁਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ" ਤੱਕ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਸਤਾ ਉੱਤੇ ਯੂਐਨਸੀਆਈਟੀਆਰਐਲ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਵੇਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਧਾਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਆਮ ਪ੍ਰਥਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਰਟੀ ਇੱਕੋ ਮਧਿਆਸਤਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਏ ਗਏ ਲੇਬਲ, ਭਾਵ, ਦਾਅਵਾ ਜਾਂ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵਾ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਕ੍ਰਮਬੱਧ ਕ੍ਰਮ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਢਾਂਚਾਗਤ ਵੱਖਰੇਪਣ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕਲਾਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਯੂਐਨਸੀਆਈਟੀਆਰਐਲ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 2(ਸੀ) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਬਚਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਯੂਐਨਸੀਆਈਟੀਆਰਐਲ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ, ਬੰਬਈ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਕਰਨਾਟਕ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਦੀਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ, ਇਕਜੁਟਤਾ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਜਾਂ ਮਧਿਆਸਤਾਧੀਸ਼ ਦੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਕੁੱਲ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਫੀਸ ਨੂੰ ਸਵਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਗਣਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨਿਯਮਾਂ, ਮੁੰਬਈ ਕੇਂਦਰ ਲਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਧਿਆਸਤਾ, ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਉਦਯੋਗ ਮਧਿਆਸਤਾ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਧਾਰਨਾ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਵੀ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਆਈਲ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਫਕੋਂਸ ਗੁਨਾਨੁਸਾ ਜੇਵੀ [ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ] ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਂਗ ਕਾਂਗ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਕੇਂਦਰ, ਸਟਾਕਹੋਮ ਚੈਂਬਰ ਆਫ ਕਾਮਰਸ ਮਧਿਆਸਥਤਾ, ਅਤੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਕੋਰਟ ਆਫ ਮਧਿਆਸਥਤਾ, ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫੀਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਹੋਵੇਗੀ, ਭਾਵ, ਸਾਰੇ ਦਾਵਿਆਂ, ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵਿਆਂ ਅਤੇ ਸੈੱਟ-ਆਫ਼ਸ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧੀ-ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੁੜ-ਖਿੱਚਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਸਥਿਰਤਾ ਕ੍ਰਮ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਲੰਬਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਨੂੰ ਟਾਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

45. ਅਸੀਂ ਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 38 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੁੜ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 38 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦਾਵੇ

ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵੇ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਫੀਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਚੌਥੀ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਦਾਵਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ 'ਤੇ ਇਕੱਠੀ ਗਿਣਤੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 38 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 38 ਮੂਲ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਚੌਥੀ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਨੂੰ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3 ਆਫ 2016 ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 38 ਨੂੰ ਚੌਥੀ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਚੌਥੀ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਾਂਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਫਾਲੀ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਸਿਨਲ ਅਤੇ ਟੁਆਇਲਟ ਪ੍ਰਿਪੇਰੇਸ਼ਨਜ਼ (ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀਜ਼) ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਸਿਰਫ ਮਸੌਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਤਾ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਹਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਅਤੇ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਹਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਚੌਥੀ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਪ੍ਰਗਟ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੌਥੀ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਫੀਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ/ਪੈਮਾਨਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 38 ਫੀਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜਾਂ ਫੀਸ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਧਾਰਾ 38 ਅਤੇ ਚੌਥੀ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਂ ਅਸੰਗਤ ਹੋਏ ਸਾਂਝਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਦੀ ਉੱਚ ਲਾਗਤ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਜੋਂ ਮਧਿਆਸਥਤਾ, ਵਿਕਲਪਿਕ ਸੁਭਾਵ ਦੀ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਇਹ ਵਹਾਅਯੋਗ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਲਾਗਤ ਵਾਲਾ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ, ਤਦ ਤੱਕ ਇਹ ਅਣਆਕਰਸ਼ਿਤ ਰਹੇਗਾ।

46. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਉੱਚ ਕੀਮਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਝਿਜਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ, ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਹੈ ਚਰਿੱਤਰ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਆਕਰਸ਼ਕ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕਿਫਾਇਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਲਾਗਤ ਵਿਕਲਪ. ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ A&C ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(1)(d), 2(9), 7, 8, 9, 11, 17 ਅਤੇ 23, ਉਸ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ "ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜੋੜ" ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਉਲਟ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਜੋ ਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਵਧਾਏਗਾ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਛੋਟੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਬੋਰਡ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਦਾਅਵੇ/ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵੇ 5,00,000/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਨ, ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਫੀਸ, ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦੁੱਗਣੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਨੂੰ 20, 00, 00, 000/- ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵਿਆਂ

ਨਾਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ, ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀਰੀਅਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਨੰਬਰ 6 ਰੁ. 90, 00, 000/- ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 1, 80, 00, 000/- ਰੁਪਏ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ, ਅਤੇ ਰੁਪਏ 40, 00, 000/- ਤੋਂ ਰੁਪਏ 80, 00, 000/- ਤੱਕ ਇੱਕ ਇਕੱਲੇ ਮੈਂਬਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਇਹ, ਮੇਰੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਨੁਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ। ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 6 ਇੰਚ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿਗਿਆਪਨ ਮੁੱਲ ਵਿਧੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਵਿਵਾਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ ਸਮੇਤ, ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਫੀਸ ਵਿਧੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਫ਼ੀਸ-ਕੈਪ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ- 20, 00, 00, 000/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਦਾਅਵਾ (ਸਿਰਫ਼ ਵੀਹ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ)।

47. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ "ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ" ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਹੋਵੇਗਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੰਡ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ(ਆਂ) ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵੇ(ਆਂ) ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਲਾਗੂਕਰਨ ਦੇ ਬਿਨਾਂ।

48. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਛੱਤਰੀ ਮਧਿਆਚਾਰ ਧਾਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ/ਵਿਸਥਾਰਤ ਕਰਾਰਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸਾਲਸੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਾਅਵਾ,

## ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵਾ ਅਤੇ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ 6 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ

49. ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 6 ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੈਪ ਜਾਂ ਛੱਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਰੁ.30, 00,000/-। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੁ.19, 87, 500/- ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸ ਪਲੱਸ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ 0.5% ਦੀ ਰਕਮ, ਰੁ.20, 00, 000/- ਤੋਂ ਉੱਪਰ, ਨਾਲ ਛੱਤ ਫੀਸ ਰੁ.30, 00,000/- ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਰੁ.30, 00, 000/- ਦੀ ਛੱਤ ਕੁੱਲ ਛੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 6 ਰੁ.19, 87, 500/- ਪਲੱਸ ਰੁ.30, 00, 000/- ਦੀ ਛੱਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰੁ.49, 87,500/- ਬਣਦਾ ਹੈ।

50. ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰੈਡਿਡ ਸਕੇਲ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਨਾਲ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਾਡਲ ਫੀਸ, ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਕੇਲਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰ. 6 ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 5 ਤੱਕ, ਜੋ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਮਾਡਲ ਫੀਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰਾਂ 2, 3, 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਪਿਛਲੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ ਦੇ ਅਧਿਕਤਮ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪਿਛਲੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰਕਮ ਦੇ ਉੱਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਧੂ (ਪਲੱਸ) ਰਕਮ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੈ। ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਰੁਪਏ 10, 00, 00, 000/- ਤੋਂ ਰੁਪਏ 20, 00, 00, 000/- ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 5 ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਇੱਕ ਮਧਿਆਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਰੁਪਏ 12, 35, 500/- ਦੀ ਮਧਿਆਈ ਫੀਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਪਲੱਸ 0.75% ਰੁਪਏ 10, 00, 00, 000/- ਦੇ ਉੱਪਰ।

ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 5 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਤਮ ਫੀਸ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ, ਜੋ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ ਰੁਪਏ 20, 00, 00, 000/- ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਰੁਪਏ 19, 87, 500/- ਹੈ। ਸੀਰੀਅਲ ਨੰ. 6 ਰੁਪਏ 20, 00, 00, 000/- ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉੱਚੇ ਜਾਂ ਉੱਪਰੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਰੁਪਏ 19, 87, 500/- ਦੀ ਫੀਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰ. 5 ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਤਮ ਫੀਸ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੈ, ਪਲੱਸ 0.5% ਜਦੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ ਰੁਪਏ 20, 00, 00, 000/- ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਇੰਝ ਹੈ, ਅਤੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਇੰਝ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਤਰਕ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਕੁੱਲ ਸੀਲਿੰਗ ਰੁਪਏ 30, 00, 000/- ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤਰਕ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੀਲਿੰਗ ਰੁਪਏ 19, 87, 500/- ਪਲੱਸ ਰੁਪਏ 30, 00, 000/- ਹੈ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰ. 6 ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਧਿਆਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ ਰੁਪਏ 20, 00, 00, 000/- ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਸੀਰੀਅਲ ਨੰ. 6, ਆਪਣੀ ਸਾਦੀ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੁਪਏ 20, 00, 00, 000/- ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ, ਐ, ਰੁਪਏ 19, 87, 500/- ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਮਧਿਆਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਰੁਪਏ 2, 00, 00, 000/- ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ 0.5% ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਫੀਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਕੁੱਲ ਫੀਸ ਰੁਪਏ 30, 00, 000/- ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। "ਰੁਪਏ 30, 00,000/- ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਨਾਲ" ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਜਦੋਂ ਦਾਅਵੇ ਰੁਪਏ 20,00,00,000/- ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹਨ-ਰੁਪਏ 30,00,000/- ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਰੁਪਏ 2, 00, 00, 000/- ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ 0.5% ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰ.6 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

51. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਰੁਪਏ 20, 00, 00, 000/- ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੌਮਾ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਕੌਮਾ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਰੁਪਏ 30, 00, 000/- ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਲਗਾਉਣੀ ਹੈ। ਮੰਸ਼ਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰੁਪਏ 19, 87, 500/- ਦੀ ਫੀਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰੁਪਏ 30, 00, 000/- ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

## ਕੀ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ?

52. 'ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ' ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਆਖਰੀ ਪਹਿਲੂ ਵਿਵਾਦਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(1)(d) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ 'ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕ ਅਕੇਲਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪੈਨਲ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ A&C ਐਕਟ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਗਿਣਤੀ ਸਮਾਨ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਅਕੇਲੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਬਣੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਡਿਫਾਲਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, 'ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕ ਅਕੇਲਾ ਮੈਂਬਰ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11, ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (2) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (3) ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਵਾਲੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਪਾਰਟੀ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗੀ

ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਦੋ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਤੀਜੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਗੇ, ਜੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਨਿਯਮ ਮੰਨ ਲਈਏ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਾਡਲ ਫੀਸ ਇੱਕ-ਮੈਂਬਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨੋਟ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਲਗਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਅਕੇਲਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਹੋਵੇ। ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ 'ਅਕੇਲਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸ 'ਤੇ ਪੈਂਤੀਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ' ਨੂੰ ਵੀ ਦੂਜੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਵੀਕਾਰਯ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ' ਦਾ ਅਰਥ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਕੇਲਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਵਿਧਾਨਕ ਮੰਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੀਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਕੇਲੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਪਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ, ਇਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ' ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾ ਸਕਦਾ ਹੈ,  ਨੋਟ, ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ, ਨਾ ਕਿ ਕੁੱਲ ਫੀਸ ਜੋ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

53. ਮੈਂ ਆਦਰ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਾਂਗਾ ਜੋ ਕਿ ਡੀ.ਵਾਈ. ਬੀ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ ਜੇ. ਨੇ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਤੀਜੇ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਮਾਡਲ ਫੀਸ ਹਰ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਅਦਾਲਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਇਕਲੌਤੇ ਮਧਿਆਂਕਕ ਦੀ ਬਣਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਡਲ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਰਕਮ ਦੇ ਉੱਪਰ 25% ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਪਰਿਚਯ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਅਦਾਲਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਅਤੇ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਭ੍ਰਮ ਅਤੇ ਅਫਰਾ-ਤਫਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟਾਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਦੂਜੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ।

54. ਪਰੰਤੂ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਅਤੇ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜਿਥੇ ਡੀ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਰੁਪਏ 5, 00,000/- ਹੈ, ਇਕਲੌਤੇ ਮਧਿਆਂਕਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਰੁਪਏ 56,250/- ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ, ਰੁਪਏ 45,000/- ਪਲੱਸ 25%(ਰੁਪਏ 11, 250) ਦੇ ਰੁਪਏ 45,000/- ਹੈ। ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਰੁਪਏ 1, 50, 000/- ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਫੀਸ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਆਦਾਤਰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕਲੌਤੇ ਮਧਿਆਂਕਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 11% ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 30% ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਧਿਆਂਕਨ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਤੱਕ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਮਧਿਆਂਕਨ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਤੇ ਆਮ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਣਾ ਕਿ ਮਧਿਆਂਕਨ ਮਹਿੰਗਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਂਕਨ ਨੂੰ ਪਸੰਦੀਦਾ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਆਮ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਉੱਚੀ ਫੀਸ ਦੀ

ਸਟਰਕਚਰ ਮਧਿਆਂਕਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਅੰਕੜੇ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਫੀਸ ਤਿੰਨ-ਮੈਂਬਰ ਅਦਾਲਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੰਮਿਲਤ ਫੀਸ ਹੈ।ਫਿਰ ਵੀ, ਯਕੀਨੀਅਤ ਅਤੇ ਭ੍ਰਮ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਸੈਟਲ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਉਲਟਣਾ ਸਲਾਹਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਮਧਿਆਂਕਨ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ, ਜੋ ਕਿ 1 ਜੁਲਾਈ 2018 ਤੋਂ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟੇਬਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਫੀਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਹਰ ਇੱਕ ਮਧਿਆਂਕਕ ਲਈ ਹੈ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਮੈਂਬਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਤਿੰਨ-ਮੈਂਬਰ ਅਦਾਲਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੰਮਿਲਤ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਹੈ।

55. ਧਾਰਾ 11A ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਜਦੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਵਾਜਬੀ ਹੈ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

## ਅੰਤਿਮ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ

56. ਮੈਂ ਆਦਰ ਨਾਲ ਭਰਾ ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕ ਦੁਆਰਾ ਹੈਡਿੰਗ G-2 ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸਾਂ ਅਧੀਨ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 158(i) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਜਿਥੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪਿਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 5 ਦੇ 2022 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 142 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਸੁਵਿਧਾ ਅਤੇ ਰੋਸ ਤੋਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਣ।

57. ਮੇਰੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪਹਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਨਾ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ-ਕਿ ਕੀ ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਨੁਸਾਰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਨੁਸਾਰਨ, ਮੈਂ ਹਰੇਕ ਅਪੀਲ/ਪਿਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਾਂਗਾ।

## ਬਿਭੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਾਉਤਰੇ

(ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ : ਸੁਭਾਸਿਸ ਦਾਸ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲਾਂ ਨਿਪਟਾਈਆਂ ਗਈਆਂ।

## ਬਿਭੂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬੋਸ

ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate